

Жылдық есеп 2022

МЕДИЦИНАЛЫҚ
САҚТАНДЫРУ
ҚОРЫ

www.fms.kz

Мазмұны

<i>Директорлар кеңесі Төрағасының үндеуі</i>	4
<i>Басқарма Төрағасының үндеуі</i>	6
Қор туралы	8
<i>Қор қызметінің қысқаша сипаттамасы</i>	8
<i>Қордың Даму стратегиясы: мақсаттары, міндеттері және нәтижелері</i>	10
1- бөлім. МӘМС жүйесімен халықты жаппай қамтуды қамтамасыз ету	15
<i>1.1 МӘМС жүйесіне қатысуды арттыру</i>	15
<i>1.2 Медициналық қызметтердің қолжетімділігін арттыру</i>	19
2-бөлім. Қордың стратегиялық сатып алушы ретіндегі рөлін күшейту	24
<i>2.1 Медициналық қызметтер көлемін жоспарлауды және тарифтік саясатты жетілдіру</i>	24
<i>2.2 Медициналық қызметтерді сатып алу және төлеу тетіктерін жетілдіру</i>	26
3 - бөлім. Пациенттің құқықтарын қорғау	35
<i>3.1 Медициналық көмек сапасының проактивті мониторингі тетіктерін енгізу</i>	35
<i>3.2 Пациенттермен кері байланысты жақсарту</i>	40
4 - бөлім. Қордың тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету	52
<i>4.1 Корпоративтік басқаруды дамыту, процестердің қауіпсіздігі мен реттілігін қамтамасыз ету</i>	52
<i>4.2 Адами капиталды дамыту</i>	70
Қаржылық есептілік	72
Қор қызметінің басым бағыттары	99
<i>Аббревиатураларды ашып жазу</i>	101

Директорлар кеңесі Төрағасының үндеуі

Қор міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінің өзгерістері мен дамуын басқаруға азаматтық және кәсіби қоғамдастықтың қатысуы мен ашықтық саясатын ұстанады.

Мемлекет басшысы өзінің Қазақстан халқына Жолдауында ұлт денсаулығын қамтамасыз етудегі аса маңызды аспектілерге күш-жігерді шоғырландыруға ерекше назар аударды, олардың бірі қаржыландыру жүйесі болып табылады.

Қор «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне (бұдан әрі – Денсаулық кодексі) сәйкес медициналық қызметтерді төлеуші бола отырып, денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органның, жергілікті атқарушы органдардың қолдауымен медициналық көмектің қолжетімділігін арттыруға және әрбір қазақстандықтың денсаулығын сақтауға күш салады.

Қорда жоғары білікті дәрігерлер мен медицина саласындағы сарапшылардан құрылған Сараптамалық кеңес жұмыс істейді, олар қаржыландыру және мен медициналық көмектің әртүрлі бағыттарын ұйымдастыру стандарттарын жетілдіру бойынша ұсыныстар әзірлейді.

Қордың веб-сайтында тәулік бойы ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде қызметтер көрсетуге шарт жасасқан жеткізушілер, медициналық қызметтер пакеттері, дәрілік заттар тізбесі бойынша ақпаратқа қолжетімділік ісен қосылған.

Қор жанынан құрылған көрнекті қоғам қайраткерлері мен Қазақстан Республикасы Парламенті депутаттарының қатысуымен Қоғамдық-консультативтік кеңес жұмыс істейді, онда МӘМС-ті іске асырудың және жүйені нормативтік құқықтық реттеуді жетілдірудің түйінді мәселелері қаралады.

Қор қызметінің тиімділігінің маңызды блогы және көрсеткіші медициналық қызметтер көрсету мониторингін ұйымдастырудағы сапа, ұтымдылық және теңгерімді сақтау болып табылады.

Қордың негізгі функцияларын автоматтандыру бойынша жұмыстар жалғастырылды. «Сақтандыру» ақпараттық жүйесін дамыту/модификациялау шеңберінде «Көрсетілген медициналық көмектің сапасы мен көлемінің мониторингі» модулін күнделікті жүктемені және жұмыс істеудің нақты жағдайларын ескере отырып, сарапшылардың арасында жағдайларды біркелкі бөлуді жүзеге асыратын және пациент маршрутының барлық кезеңдеріне түпкілікті мониторинг жүргізуге мүмкіндік беретін нақты деректерге пилоттық сынақтан өткізу жүргізілді.

Тәуелсіз сараптаманы тарту рәсімі «Сақтандыру» АЖ-да «Тәуелсіз сараптама» модулінде автоматтандырылған режимде ұйымдастырылған.

Медициналық көмек көлемінің жоспарлы өсуіне медициналық қызметтерге тарифтерді қайта қарау, оның ішінде еңбекақы төлеуді арттыруға және медицина қызметкерлерінің кәсіби жауапкершілігін сақтандыруға арналған шығыстарды қосу әсер етті.

Медицина қызметкерлерінің сапалы еңбек жағдайларын жасау әрқашан Медициналық сақтандыру қорының назарында болады.

2023 жылы Қор негізгі функцияларды автоматтандыру арқылы іске асырудың тиімділігін арттыру жөніндегі жұмысты жалғастырады және бизнес-процестердің ашықтығына, халықтың МӘМС жүйесіне деген сенімін арттыру үшін медициналық көмектің қолжетімділігін арттыруға ерекше назар аударады.

*Құлжанов Мақсұт,
Қордың Директорлар кеңесінің төрағасы*

Басқарма Төрағасының үндеуі

Қазақстанда міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру үздік халықаралық тәжірибені ескере отырып, 2020 жылғы 1 қаңтардан бастап енгізілді. Қысқа мерзімде қаржыландырудың ұлғаюы байқалды.

2022 жылдың қорытындысы бойынша МӘМС жүйесінде медициналық көмек алуға құқығы бар адамдардың саны 16,3 млн. адамды немесе 82,4 %-ды құрайды, олардың басым бөлігін 11,4 млн. (58,3%) жеңілдік санатындағы азаматтар және 4,9 млн. (24,8%) жалдамалы қызметкерлер құрайды.

2022 жылы Қормен жасалған тікелей шарттар бойынша медициналық қызметтерді көрсетуді 1438 жеткізуші жүзеге асырды, оның 685-і немесе 48%-ы мемлекеттік, 753-і (52%) жеке меншік болып табылады. ТМҚКК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық көмекті қаржыландыруға 2,1 трлн теңгеден астам қаражат, оның ішінде МӘМС жүйесіне – 925 млрд теңге бағытталды. 2020 жылмен салыстырғанда қаржыландыру 40% - ға өсті.

Амбулаториялық жағдайда медициналық көмек көрсету қызметін қаржыландыру кезінде міндетті сақтандыру жүйесін кезең-кезеңімен енгізу уақытында диагностика мен емдеудің клиникалық хаттамаларына сәйкес диагностикалық қызметтер кешенін қамтамасыз ету есебінен, оның ішінде диагностиканың жоғары технологиялық әдістерінің лимитін кеңейтуді ескере отырып, консультациялық-диагностикалық көмекті тұтынудың өсуі байқалады.

Диагностика шеңберінде жүргізілетін консультациялық-диагностикалық қызметтерді тұтыну халықтың алғашқы медициналық-санитариялық көмек (бұдан әрі – АМСК) мамандарына өтініштерінің өсуі есебінен де ұлғайды. Егер 2020 жылы АМСК дәрігерінің 1 қабылдауына 2,8 консультациялық-диагностикалық қызмет келсе, 2021 жылы – 4 қызмет, ал 2022 жылы – 6 қызмет.

МӘМС жүйесін енгізу нәтижесінде 2020 жылдан бастап амбулаториялық жағдайларда мамандандырылған медициналық көмекті қаржыландыру көлемінің қарқынды өсуі байқалады.

Медициналық көмекті қаржыландырудың негізгі құрамдас бөлігі пациенттермен кері байланыс және көрсетілген қызметтерге сараптама жүргізу арқылы Қор жүзеге асыратын көрсетілген көмектің сапасына және медициналық қызметтердің қолжетімділігіне мониторинг болып табылады.

2022 жылы 759 164 өтініш қабылданды және өңделді, бұл 2021 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 104 898 өтінішке аз (2021 жылдың 12 айында-864 062 өтініш). Оның ішінде медициналық көмек көрсету бойынша 24011 шағым, оның ішінде 4567 немесе 19%-ы медициналық көмек көрсетуден бас тарту, 1396 немесе 5,8%-ы медициналық көмекті ұзақ күту туралы шағымдар.

Барлық шағымдар бойынша азаматтардың кепілдендірілген медициналық қызметтерді алу құқықтарын қорғау шаралары қабылданды.

2022 жылы жүргізілген медициналық көмектің сапасы мен көлеміне жүргізілген мониторинг нәтижелері бойынша Қор мамандары 20 809 млн теңгеге 3 миллионнан астам ақауды алып тастады, бұл 2021 жылмен салыстырғанда 1,9 миллион ақауға (1 092 мың ақау) артық.

Осылайша, МӘМС жүйесін алдағы жылдарда дамыту қаражатты мақсатты пайдалану және ашықтықты қамтамасыз ету, медициналық көмекті ұйымдастыру және көрсету үшін жауапкершілікті күшейту, процестерді цифрландыру, лицензиядан кейінгі, проактивті мониторинг жүргізу, алаяқтыққа қарсы күрес арқылы медициналық қызметтердің сапасы мен көлемін бақылау бойынша жүйелі шаралар қабылдауды талап етеді.

*Сабит Ахметов,
Қордың Басқарма Төрағасы*

ҚОР ТУРАЛЫ

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ ҚЫСҚАША СИПАТТАМАСЫ

«Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ (бұдан әрі – Қор) мемлекеттің жүз пайыз қатысуымен 2016 жылғы 1 шілдеде Қазақстан Республикасы Үкіметінің № 389 қаулысымен құрылды.

Қорды құру мен қалыптастырудың негізі Мемлекет басшысының «Қазақстан-2050» Стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» Жолдауын, «Бес институционалдық реформаны іске асыру жөніндегі 100 нақты қадам» Ұлт жоспарын және «Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» Қазақстан Республикасы Заңын (бұдан әрі-МӘМС туралы Заң) іске асыру шеңберінде Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесін (бұдан әрі – МӘМС) енгізу болды.

МӘМС жүйесін 2020 жылы енгізу еліміздің денсаулық сақтау жүйесін жоспарлы және кезенді дамытудың нәтижесі болды.

Посткеңестік кезеңде бұл жүйе экономикалық құлдырау жағдайында жұмыс істеді. Декларацияланған мемлекеттік кепілдіктердің үлкен көлемі жеткілікті қаржыландырумен толық көлемде қамтамасыз етілмеген.

1996 жылы денсаулық сақтау саласын қаржыландыру тетігі ретінде міндетті медициналық сақтандыру жүйесі енгізілді. Алайда, жергілікті мемлекеттік басқару органдары мен жұмыс берушілер кепілдіктерді қаржыландыру пулын қалыптастыру бойынша өз міндеттемелерін орындай алмады. Нәтижесінде 1998 жылы ММС жүйесі жойылып, бюджеттік қаржыландыруға қайта оралды.

Денсаулық сақтау бюджеті аудандар деңгейіне дейін орталықсыздандырылып, қаржыландыру функциялары жергілікті атқарушы органдарға берілді. Медициналық көмек көрсету тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі (бұдан әрі – ТМККК) негізінде жүзеге асырыла бастады.

2005-2009 жылдар аралығында инфрақұрылым құру және денсаулық сақтаудың материалдық-техникалық базасын нығайту басталды. Денсаулық сақтау бюджеті облыстық деңгейде шоғырландырылды. Еліміздің денсаулық сақтау саласын қаржыландыруға нарықтық тетіктерді енгізу бойынша алғашқы қадамдар жасалды.

2010 жылдан бастап Бірыңғай төлеуші жүйесін құру, стационарды/емхананы еркін таңдауды қамтамасыз ету, мемлекеттік тапсырысты бөлу есебінен бәсекелестікті арттыру, қаржы ағындарын басқаруда АМСК рөлін күшейту, электрондық денсаулық сақтауды дамыту, медицина қызметкерлеріне сараланған еңбекақы төлеуді енгізу, амбулаториялық-емханалық көмек деңгейінде тегін дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету, т.б. арқылы медициналық қызметтер нарығын либеризациялау жүргізілді.

2015 жылы қабылданған МӘМС туралы Заңға сәйкес 2017 жылғы 1 шілдеден бастап МӘМС жүйесіне аударымдар мен жарналарды жинақтау басталды.

2017 жылдан 2019 жылға дейін Мемлекет басшысының тапсырмаларына сәйкес МӘМС жүйесін жалпыұлттық деңгейде енгізу үшін дайындық жұмыстары жүргізілді. 2019 жылы дайындық жұмыстары аясында МӘМС Қарағанды облысында пилоттық режимде өтті. Бұл шаралар саланы қаржыландыру тиімділігін арттыруға және денсаулық сақтау саласын 2020 жылдан бастап МӘМС жүйесін енгізуге дайындауға мүмкіндік берді.

2018 жылдан бастап және одан әрі МӘМС жүйесі енгізілгеннен кейін медициналық көмекті қаржыландыруда Қор шешуші рөл атқарады. Қор ТМҚКК (сақтандырылмағандарды қоса алғанда, барлық азаматтар үшін) және МӘМС (сақтандырылған адамдар үшін) шеңберінде медициналық қызметтерді стратегиялық сатып алушы болып табылады.

МӘМС туралы Заңға және 2016 жылғы 16 қыркүйекте № 969 бекітілген Қордың Жарғысына сәйкес ол мынадай функцияларды жүзеге асырады:

- 1) аударымдар мен жарналарды шоғырландыру
- 2) денсаулық сақтау субъектілерінің қызметтеріне ақы төлеу
- 3) медициналық қызметтерді тұтынушылардың есебін жүргізу
- 4) денсаулық сақтау субъектілерінің есебін жүргізу
- 5) МӘМС-тің ақпараттық жүйесін және электрондық ақпараттық ресурстарын құру және дамыту
- 6) денсаулық сақтау субъектілерінің қызметтерін сатып алу және төлеу
- 7) фармацевтикалық қызметтердің құнын төлеу
- 8) медициналық қызметтердің сапасы мен көлемі бойынша мониторинг жүргізу
- 9) азаматтар мен заңды тұлғалардың өтініштері мен шағымдарын қарау
- 10) денсаулық сақтау субъектілерін есепке алу
- 11) денсаулық сақтау субъектілерінің деректер базасын қалыптастыру.

Сондай-ақ, Қор ТМҚКК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық қызметтерге тарифтерді қалыптастыруға қатысады, оларды Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі (бұдан әрі – ҚР ДСМ) бекітеді.

МӘМС енгізу нәтижесінде денсаулық сақтауды қаржыландыру 2 есеге артты. 2020 жылдың 1 қаңтарынан бастап МӘМС жүйесін енгізу денсаулық сақтау саласына қосымша қаражат тартуға және қаржыландыруды 2019 жылмен салыстырғанда 108%-ға арттыруға мүмкіндік берді. Егер 2019 жылы ТМҚКК шеңберінде медициналық көмекке арналған шығыстар шамамен 1 трлн теңгені құраса, 2022 жылы түзетуді ескере отырып, ТМҚКК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық көмекті қаржыландыруға көзделген шығыстардың жалпы сомасы 2,16 трлн теңгені құрайды. Қаржыландырудың өсуі медициналық көмектің барлық бағыттары бойынша жүзеге асырылды.

2022 жылы халыққа көрсетілген медициналық көмектің қорытындысы бойынша халыққа медициналық көмектің қолжетімділігінің артуы байқалады.

ҚОРДЫҢ ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫ: МАҚСАТТАРЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ НӘТИЖЕЛЕРІ

Қордың 2020-2025 жылдарға арналған Даму стратегиясы:

- 1). Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2020 – 2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (бұдан әрі-Мемлекеттік бағдарлама);
- 2). Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2020 – 2024 жылдарға арналған Стратегиялық жоспары;
- 3). Қазақстан Республикасы «Акционерлік қоғамдар туралы» 2003 жылғы 13 мамырдағы № 415 Заңы негізінде әзірленді.

Қордың миссиясы:

Елдің әрбір азаматын медициналық көмектің қолжетімділігі мен сапасын арттыру арқылы күтпеген жоғары шығындардан қаржылық қорғауды қамтамасыз ету.

Қор-өз қызметін орнықты даму қағидаттарында жүзеге асыратын, халықтың сеніміне ие және медициналық қызметтер нарығының дамуына жәрдемдесетін әлеуметтік бағдарланған және транспарентті ұйым.

Қорды дамытудың мақсаттары мен міндеттері:

- 1-мақсат. МӘМС жүйесімен халықты жаппай қамтуды қамтамасыз ету**
 - 1-міндет. МӘМС жүйесіне қатысуды арттыру*
 - 2-міндет. Медициналық қызметтердің қолжетімділігін арттыру*
- 2-мақсат. Қордың стратегиялық сатып алушы ретіндегі рөлін күшейту**
 - 3-міндет. Медициналық қызметтер көлемін жоспарлауды және тарифтік саясатты жетілдіру*
 - 4-міндет. Медициналық қызметтерді сатып алу және төлеу тетіктерін жетілдіру*
- 3-мақсат. Пациенттің құқықтарын қорғау**
 - 5-міндет. Медициналық көмек сапасының проактивті мониторингі тетіктерін енгізу*
 - 6-міндет. Пациенттермен кері байланысты жақсарту*
- 5-мақсат. Қордың тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету**
 - 7-міндет. Корпоративтік басқаруды дамыту, процестердің қауіпсіздігі мен реттілігін қамтамасыз ету*
 - 8-міндет. Адами капиталды дамыту*

Даму стратегиясында, МӘМС туралы Заңда және Қор Жарғысында айқындалған міндеттерді іске асыру және мақсаттарға қол жеткізу үшін 2022 жылғы 16 ақпанда Даму стратегиясын іске асыру жөніндегі Операциялық жоспар бекітілді.

Қордың 2020-2025 жылдарға арналған Даму стратегиясы Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 17 сәуірдегі шешімімен бекітілген (№1 хаттама).

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 12 қазандағы № 725 қаулысына сәйкес «Әрбір азаматқа сапалы және қолжетімді медициналық көмек көрсету «Дені сау ұлт» ұлттық жобасы (бұдан әрі – Ұлттық жоба) бекітілді.

Осыған байланысты, 2022 жылғы 15 наурызда Даму стратегиясына өзгерістер енгізілді:

- 1) Даму стратегиясын стратегиялық жоспарлау құжаттарына сәйкес келтіру;
- 2) Медициналық қызмет көрсету сапасын сипаттайтын «АДҚ шеңберінде халықты дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету» және «Медициналық қызметтердің сапасы мен көлемінің мониторингінің нәтижелері» қызметінің негізгі көрсеткіштерін Стратегияға енгізу.

Ескерту: Бұл толықтыру республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі Есеп комитетінің 2021 жылғы 14 желтоқсандағы нұсқамасын орындауға енгізілді.

Даму стратегиясында қызметтің негізгі көрсеткіштері (*стратегиялық индикаторлар*) қарастырылған.

2022 жылдың қорытындылары бойынша стратегиялық көрсеткіштердің нақты көрсеткіштері келесіні көрсетеді:

1-кесте. Стратегиялық көрсеткіштерге қол жеткізу нәтижелері

Параметрлер	№	Индикаторлар	Жоспар	Факт	Орындалу %ы
1-мақсат. МӘМС жүйесімен халықты жаппай қамтуды қамтамасыз ету					
МӘМС жүйесіне қатысуды арттыру	1	МӘМС жүйесінде халықты қамту деңгейі	не менее 87%	82,4%	қол жеткізілмеді
Медициналық қызметтердің қолжетімділігін арттыру	2	ТМҚКК (РБ) шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық көмектің жалпы көлемінде амбулаториялық деңгейде медициналық көмек көлемін кеңейту	не менее 56%	56%	✓
	3	ТМҚКК (РБ) және МӘМС шығыстарының жалпы сомасындағы МӘМС есебінен шығыстардың үлесі	не менее 23, 7%	27%	✓
	4	Уәкілетті орган бекіткен АДҚ тізбесінің сәйкестігіне ДҚАЖ-да қамтамасыз етілген рецепттерді автоматтандырылған салыстырып тексерумен қамту	70%	80%	✓
2-мақсат. Қордың Стратегиялық сатып алушы ретіндегі рөлін күшейту					
Медициналық қызметтер көлемін жоспарлауды және тарифтік саясатты жетілдіру	5	МӘМС жүйесінде және ТМҚКК шеңберінде медициналық қызметтер көлемін жоспарлаудың тиімділігі	73%-дан кем емес	94%	✓

Параметрлер	№	Индикаторлар	Жоспар	Факт	Орындалу % - ы
	6	МӘМС жүйесінде және ТМККК шеңберінде көрсетілетін медициналық қызметтерге тарифтердің жобаларын қайта қарау	100%-дан кем емес	100%	✓
Медициналық қызметтерді сатып алу және төлеу тетіктерін жетілдіру	7	Медициналық қызметтердің автоматты түрде бөлінген көлемінің үлесі	80%-дан кем емес	81%	✓
	8	Қор жеткізушілерінің қызметтеріне ақы төлеу уақыты	10 күнге дейін	100%	✓
3-мақсат. Пациенттің құқықтарын қорғау					
Проактивті мониторинг тетіктерін енгізу медициналық көмектің сапасы	9	Тәулік бойы және күндізгі стационарлар жағдайында мамандандырылған медициналық көмек көрсету кезінде медициналық көмектің сапасына проактивті мониторингтің әсер ету деңгейі-2022 жылы 3,1% (расталған ақаулардың үлесі)	3,1%	2,5%	✓
Пациенттермен кері байланысты жақсарту	10	Алынған кері байланыс сапасына халықтың қанағаттануы	80%-дан кем емес	95,3 %	✓
4-мақсат. Қордың тұрақты жұмыс істеуін қамтамасыз ету					
Корпоративтік басқаруды дамыту, процестердің қауіпсіздігі мен реттілігін қамтамасыз ету	11	Корпоративтік басқару рейтингі	Конкурс өткізілген жоқ		өткізілген жоқ
Адами капиталды дамыту	12	Кадрлар тұрақсыздығының деңгейі	12%-дан көп емес	18,7%	қол жеткізілген жоқ
	13	Сыртқы оқытудан өткен қызметкерлердің үлесі	12%-дан кем емес	9%	қол жеткізілген жоқ

2022 жылдың қорытындысы бойынша 4 стратегиялық мақсатқа қол жеткізілген жоқ:

1) ҚНҚ: МӘМС жүйесінде халықты қамту деңгейі – 82,4% (2021 жылдың ұқсас кезеңі-81,3%), 2022 жылға жоспар бойынша – 87%).

Халықпен жүргізіліп жатқан белсенді ақпараттық-түсіндіру жұмыстарына қарамастан, МӘМС жүйесіндегі сақтандырылмағандардың үлесі келесі себептер бойынша жоспарланған көрсеткіштерден төмен болып қалуда:

- пандемиядан кейінгі (COVID-19) кезеңде экономикалық белсенділік деңгейінің төмендеуі;

- жұмыссыз халық санының өсуі;

- қызметін **ресми тіркемеген** өзін-өзі жұмыспен қамтыған азаматтардың көбеюі;

- МӘМС жүйесіне **халық сенімінің** төмендеуі және жүйеге қатысуға **құлықсыздық**.

Осыған байланысты, халықты МӘМС жүйесіне тарту мақсатында Қор тиісті шаралар әзірледі:

· МӘМС жүйесіне сақтандырылмағандарды тарту бойынша **ЖАО-ның атаулы жұмысы** (жұмыспен қамту орталықтарында тіркелу, жұмысқа орналасу және т. б.);

· 2022 жылдың 5 қыркүйегінен бастап **жарналарды 12 ай бұрын төлеген кезде** дербес төлеушілерге МӘМС жүйесінде медициналық көмек алу құқығын беру арқылы МӘМС жарналарын төлеудің анағұрлым тартымды баламалы механизмі енгізілді.

Бұдан басқа, қазіргі уақытта ЖАО, Мемлекеттік кірістер комитеті, Ішкі Істер Министрлігінің аумақтық бөлімшелерімен және медициналық ұйымдармен бірлесіп, халықты МӘМС жүйесіне тарту бойынша жұмыстар жүргізілуде.

2) **ҚНК: 2022 жылы корпоративтік басқару рейтингі «төмен» (мақсатты мән – 10-нан 5 кем емес немесе «В»)**, конкурс өтпеуіне және Қордың 2022 жылға арналған корпоративтік басқаруын сыртқы тәуелсіз бағалау бойынша қызметтерді сатып алудың жүргізілмеуіне байланысты орындалмады.

2023 жылға бекітілген Мемлекеттік сатып алу жоспарына сәйкес Қор 2023 жылдың қазан айында корпоративтік басқаруды тәуелсіз сыртқы бағалауды ұйымдастыруды жоспарлап отыр.

3) **ҚНК: Кадрлардың тұрақсыздығы деңгейі – 18,7%, 2022 жылға арналған жоспар бойынша-12%-дан аспайды.**

2022 жылғы тамызда Қор қызметкерлерінің қанағаттануын бағалау, оның ішінде қызметкерлердің Қордан ықтималды кету себептері туралы ақпарат алу мақсатында зерттеу жүргізді.

Мониторинг нәтижелері бойынша Қордағы кадрлардың тұрақсыздығы деңгейіне әсер ететін негізгі факторлар анықталды:

1) жалақы деңгейі (*индекс «0» - ге жақын*);

2) жұмыстан түсетін табыспен қамтамасыз етілген өмір сүру деңгейі (*индекс «0» - ге жақын*).

Қор қызметкерлерінің құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауға жәрдемдесу мақсатында Қор қызметкері Омбудсмен лауазымына тағайындалды (*Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 26 тамыздағы № 6 шешімі*). Омбудсменнің рөлі қызметкерлерге, еңбек дауларына, жанжалдарға қатысушыларға консультация беру және Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын (соның ішінде құпиялылықты) сақтауды ескере отырып, өзара қолайлы, конструктивті және іске асырылатын шешімді әзірлеуге көмектесу, қажет болған жағдайда қызметкерлердің де, Қордың да проблемалық әлеуметтік және еңбек мәселелерін шешуге, сондай-ақ Қор қызметкерлерінің іскерлік этика қағидаттарын сақтауына жәрдемдесу болып табылады.

Даулы жағдайлардың алдын алу мақсатында Омбудсмен Қордың ұйымдық құрылымын оңтайландыруға көмек көрсетті, Қор қызметкерлерінің 25-ке жуық өтінішін қарады.

Әр қызметкермен әңгіме жүргізілді, жанжалдар реттелді, тараптардың дауларын шешудің консенсус нұсқалары табылды.

4) ҚНК: сыртқы оқитудан өткен қызметкерлердің үлесі-9%, 2022 жылға арналған жоспар бойынша - кемінде 12%.

Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі Мемлекет басшысының 2020 жылғы 1 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауын орындау шеңберінде өндіріспен жанама байланысты шығыстарды 70% - ға қысқартты, оның ішінде оқытуға арналған шығыстар да оңтайландырылды және оқытылатын қызметкерлер санын 68 бірлікке қысқарту бөлігінде Қор қызметкерлерінің біліктілігін арттырудың 2022 жылға арналған жоспарына өзгерістер енгізілді.

1 - БӨЛІМ. МӘМС ЖҮЙЕСІНЕ ХАЛЫҚТЫ ЖАППАЙ ҚАМТУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

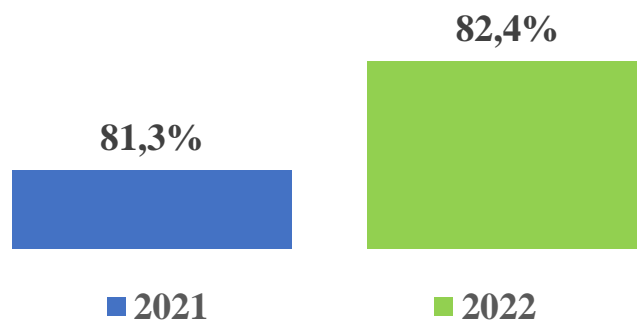
1.1 МӘМС ЖҮЙЕСІНЕ ҚАТЫСУДЫ АРТТЫРУ

Қор аударымдар мен жарналарды шоғырландыру, ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде денсаулық сақтау субъектілерінен медициналық қызметтерді сатып алу бойынша қызметтердің толық спектрін ұсынады. Қордың елімізде Қазақстан Республикасының бүкіл өңірін қамтитын 20 филиалдан тұратын кең ауқымды желісі бар.

МӘМС туралы Заңға сәйкес МӘМС жүйесінде медициналық көмекке құқық алу үшін Қорға аударымдар және (немесе) жарналар төлеуді жүзеге асыру немесе Қорға жарналар төлеуден босатылған болу қажет.

2022 жылдың қорытындысы бойынша МӘМС жүйесінде медициналық көмек алуға құқығы бар адамдардың саны 16,3 млн адамды немесе Қазақстан халқының 82,4%-ын құрайды, 2021 жылдың өткен кезеңімен салыстырсақ - 15,5 млн адамды немесе халық санының 81,3%-ын құраған, өсім -1,1%.

1-диаграмма. МӘМС жүйесінде медициналық көмек алуға құқығы бар халықтың үлесі

2-кесте. Төлеушілер санаты бойынша ҚР азаматтарының сақтандыру мәртебесіне байланысты деректер

Төлеушілер санаттары	ҚР бойынша БАРЛЫҒЫ			
	2021 жыл		2022 жыл	
	Саны *	Үлесі, %-да	Саны *	Үлесі, %-да
Барлық халық	19 102 465	100%	19 741 283	100%
МӘМС-те медициналық көмек алуға құқығы бар азаматтар	15 527 249	81,3 %	16 266 563	82,4 %
<i>Аударымдар және (немесе) жарналар төленген азаматтар</i>	<i>17 467 568</i>	<i>91,3%</i>	<i>17 126 231</i>	<i>86,7%</i>
<i>Жарналарды төлеуден босатылған азаматтар**</i>	<i>11 358 652</i>	<i>59,4%</i>	<i>11 481 325</i>	<i>58,3%</i>
<i>Жалдамалы жұмысшылар</i>	<i>5 372 893</i>	<i>28,1%</i>	<i>4 896 038</i>	<i>24,8%</i>
<i>Жеке кәсіпкерлер және жеке практикамен айналысатын адамдар</i>	<i>289 443</i>	<i>1,5%</i>	<i>316 848</i>	<i>1,6%</i>
<i>АҚС шарттары бойынша жұмыс істейтін жеке тұлғалар</i>	<i>125 938</i>	<i>0,7%</i>	<i>118 402</i>	<i>0,5%</i>
<i>БЖТ төлеушілер</i>	<i>199 088</i>	<i>1,0%</i>	<i>200 869</i>	<i>1,0%</i>

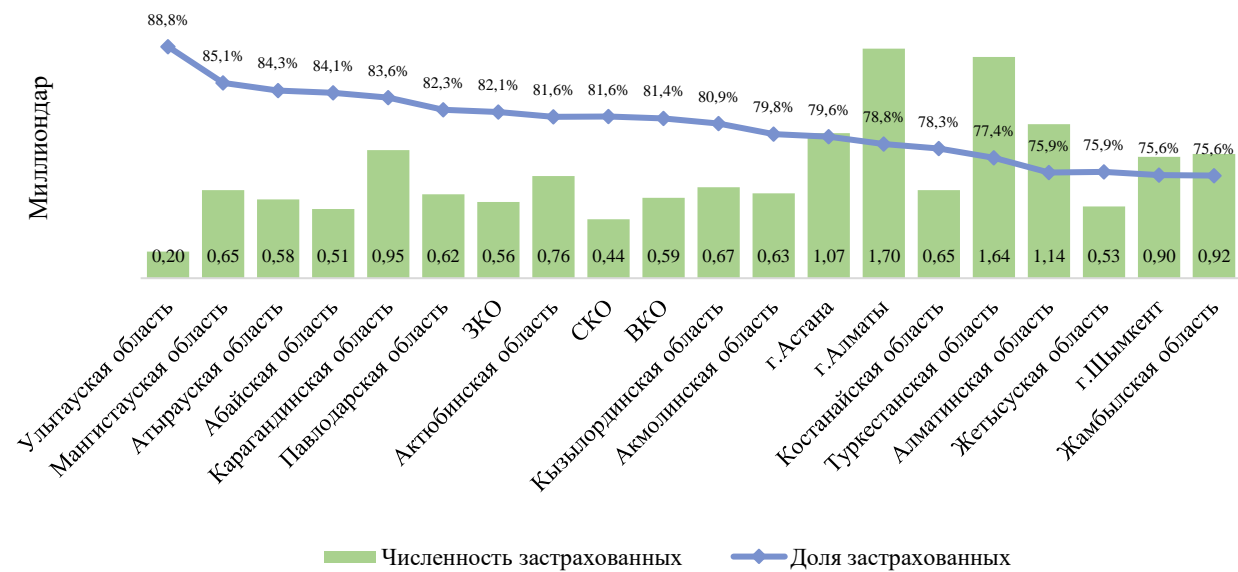
Дербес төлеушілер	121 554	0,6%	112 749	0,5%
Сақтандырылмағандар	3 598 371	18,7%	3 474 720	17,6%

* төлеушілердің әрбір санаты бойынша бірегей тұлғалардың саны көрсетілген

** Қорға республикалық бюджеттен 2021 жылы 9 661 577 жеңілдікті тұлғаға, 2022 жылы 10 016 003 жеңілдікті тұлғаға берілетін трансферттер көлемі.

Өңірлер бойынша сақтандырылғандардың ең көп саны Алматы қаласында, Түркістан облысында байқалса, ал төлеушілер саны пайызбен Ұлытау, Маңғыстау, Атырау облыстарында тіркелген.

2-диаграмма. Өңірлер бойынша сақтандырылған адамдардың саны

2017 жылғы 1 шілдеден бастап Қор МӘМС-ке аударымдар мен жарналарды шоғырландыруды жүзеге асырады:

1) 2022 жылдан бастап жарналарды есептеу объектісінің 3 % мөлшерінде қызметтер берушілердің жарналары;

2) 2021 жылдан бастап қызметкерлердің жарналары жарналарды есептеу объектісінің 2 % мөлшерінде;

3) жеке кәсіпкерлер мен жеке практикамен айналысатын адамдардың ең төменгі жалақысының 1,4 еселенген мөлшерінен 5% мөлшерінде жарналары;

4) азаматтық-құқықтық сипаттағы шарттар бойынша жұмыс істейтін адамдардың шарт бойынша табысының 1% мөлшеріндегі жарналары;

5) Бірыңғай жиынтық төлемді (БЖТ) төлеушілердің АЕК-тен 40% мөлшерінде жарналары (ауыл тұрғындары үшін 0,5 АЕК);

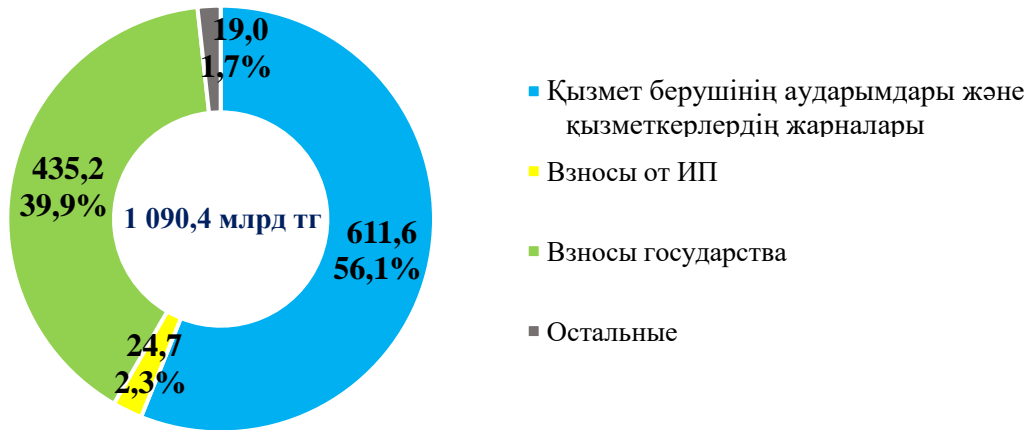
6) ЕТЖ-дан 5% мөлшерінде дербес төлеушілердің жарналары.

Есепті жылы **1 090,4 млрд теңге түсті**, бұл төлемдердің болжамды жалпы сомасының 101,1% - ын құрайды (12,1 млрд теңгеге артық).

Өткен жылмен салыстырғанда **түсімдердің өсуі 45,1%-ды құрады**, Бұған ставкалардың ұлғаюы, айлық есептік мөлшерлеменің ұлғаюы және жарналар алынған адамдар санының жалпы ұлғаюы ықпал етті. Бұл ретте 39,9% төлем

сомасы – мемлекеттің жарналары, 56,1% – жұмыс берушілердің аударымдары мен қызметкерлердің жарналары, 2,3% – ЖК жарналары, қалғандары -1,7%.

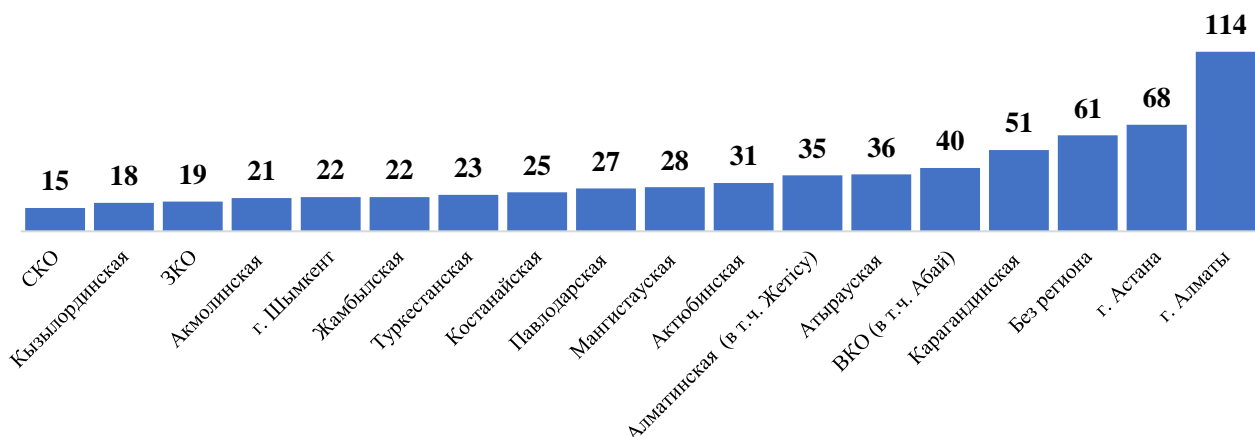
3-диаграмма. МӘМС-ке жарналар мен аударымдардың түсуі бойынша деректер

Аударымдар мен жарналар 17,1 млн адамның пайдасына (мемлекет төлейтін жеңілдікті санаттарды қоса алғанда) жүргізілді, бұл халықтың 86,8% - ы құрайды. Аударымдар мен жарналарды уақтылы төлемегені үшін өсімпұл төлеу бір жыл ішінде 1,5 есеге өсіп, 1 073,2 млн теңгені құрады, бұл ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жалғастыру қажеттігін көрсетеді.

Аударымдар мен жарналардың ең көп сомасы Алматы (17,4%) және Астана (10,3%) қалаларында, сондай-ақ Қарағанды (7,8%), ШҚО (6,1%), Атырау (5,5%) Алматы (5,4%) облыстарында жүргізілді, олар жиынтығында Қорға барлық түсімдердің 52,6 % - ын құрады (мемлекет жарналарын есепке алмағанда).

3-диаграмма. Өңірлер бөлінісінде, млрд теңгеге аударымдар, жарналар мен өсімпұлдар түсімдері

Аударымдардың орташа мөлшері 5 478,3 теңгені құрады, бұл есептеу объектісіне 182,6 мың теңгеге сәйкес келеді, бұл ретте Атырау облысы бойынша-225,3 мың теңге, Маңғыстау облысы бойынша-225,3 мың теңге, Солтүстік

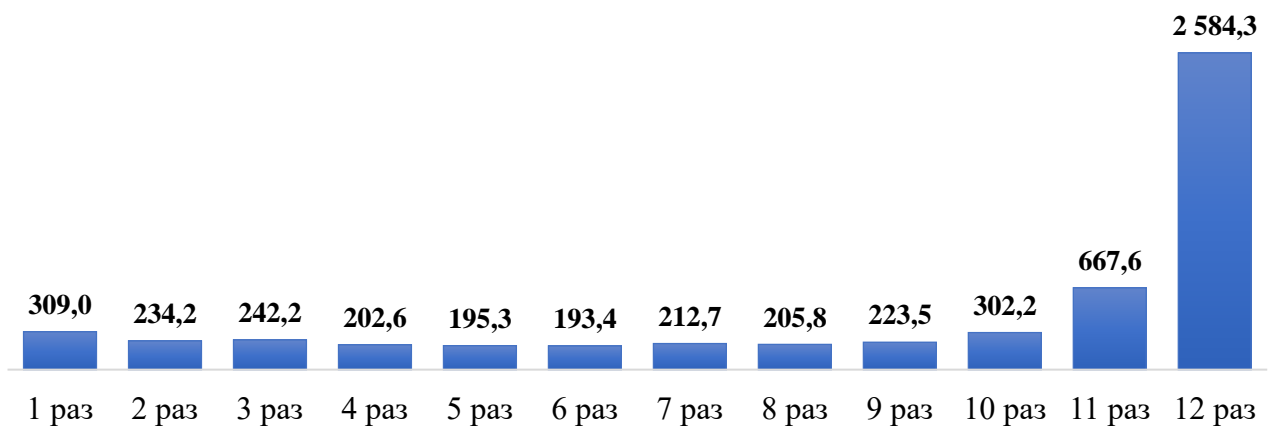

Қазақстан облысы бойынша-142,8 мың теңге және Шымкент қаласы бойынша – 136,5 мың теңге. Өткен жылмен салыстырғанда аударымдардың орташа мөлшерінің өсуі 48,7% - ға артық (2021 ж. - 3 685 теңге).

2022 жылғы аударымдар мен жарналарды төлеудің орташа жылдық жиілігі жылына 9,1 рет құрады. Алдыңғы барлық 12 ай үшін аударымдар төленген қызметкерлер саны 2 584,3 мың адамды құрады, бұл өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 248,1 мың адамға артық. Есепті кезеңде аударымдар кемінде 9 рет алынған адамдардың үлесі 67,8% немесе 3 777,6 мың адамды құрады.

Өңірлер бөлінісінде көбінесе Павлодар және Қарағанды (жылына 9,7 рет), Солтүстік Қазақстан және (жылына 9,6 рет), Қостанай, Атырау (жылына 9,5 рет) облыстарында, көбінесе Шымкент қаласында (жылына 8,7 рет) және Түркістан облысында (жылына 8,4 рет) жарналар төленеді.

4-диаграмма. 2022 жылғы аударымдарды төлеу жиілігі бойынша қызметкерлер саны

МӘМС туралы Заңға сәйкес Қор қате төленген аударымдар мен жарналарды қайтаруды жүзеге асырады. 2022 жылы жалпы сомасы **238,8 млн теңгеге 209,8 мың қайтару** жүзеге асырылды.

Аударымдар, жарналар мен өсімпұлдар түсімдерінен басқа Қор МӘМС жүйесінің уақытша бос қаражатын Қазақстан Республикасының Ұлттық банкімен сенімгерлік басқару шеңберінде қаржы құралдарына инвестициялайды. Қордың активтері қысқа мерзімді жоғары өтімді тәуекелсіз бағалы қағаздарға – Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің бір жылға дейінгі мерзімге арналған ноталарына және депозиттік аукциондарға орналастырылған.

«Көлеңкелі» экономика, ауылдық жерлерде жұмыс орындарының болмауы, аударымдар мен жарналарды төлеуге құлықсыздық бүкіл халықты МӘМС жүйесіне тарту бойынша негізгі проблемалар болып табылады. Бұл мәселені шешу үшін Қор уәкілетті органмен, мемлекеттік кіріс органдарымен және жергілікті атқарушы органдармен бірлесе жұмыс жүргізеді.

МӘМС жүйесінің қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін Қорға соңғы 12 күнтізбелік айдағы түсімдердің 3% мөлшерінде күтпеген шығыстарды жабуға арналған резерв қалыптастырылды. Сондай-ақ, Қорда соңғы он екі күнтізбелік айдағы түсімдер сомасының 1/12 мөлшерінде, бірақ 50 миллиард теңгеден кем болмайтын айдың басындағы Қордың банктік шотындағы қаражаттың ай сайынғы инвестицияланбайтын қалдығы түріндегі норма енгізілді.

1.2 МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕКТИҢ ҚОЛЖЕТИМДІЛІГІН АРТТЫРУ

Қордың медициналық қызметтердің қолжетімділігін арттырудағы және уәкілетті органның саясатын іске асыруға жәрдемдесудегі негізгі рөлі денсаулық сақтаудың басым бағыттарын дамытуды ынталандыру болып табылады. Осы мақсатқа жету мақсатында Қор айтарлықтай жұмыс атқарды.

ТМККК шеңберінде

Медициналық санитарлық алғашқы көмек (МСАК)

Жан басына шаққандағы кешенді норматив құрылымына өзгерістер енгізілді, МСАК базалық қызметтері **90%**-ды құрады, КТС құрамынан 1 700-ден астам КДҚ шығарылды. Бұл ретте жан басына шаққандағы базалық кешенді нормативтің мөлшері 2021 жылғы 1 196 теңгеден 2022 жылы 1 367,61 теңгеге дейін ұлғайтылды (**өсім – 14%**).

Сонымен қатар, 538 ЖТД учаскесі орналастырылды, 1 учаскедегі жүктеме 1606 адамды құрады, бір дәрігерге бекітілген тұрғындар санының нормативі 1700 адамға дейін. Дәрігерлерді ынталандыру бойынша қабылданған шаралар аудандық желіні ЖТД-мен қамтамасыз етуді 95%-ға дейін арттыруға мүмкіндік берді.

Фенилкетонуриямен ауыратын ересектер мен балаларды мамандандырылған емдік төмен ақуызды өнімдермен және фенилаланині төмен өнімдермен қамтамасыз етуді МСАК жүзеге асырады. Жылдық есепті нысанға сәйкес 2022 жылдың басында 276 адам тіркелген. 2021 жылдың басында есепте 253 пациент болған (9% өсім).

Консультациялық-диагностикалық қызметтер (КДҚ)

2022 жылы 16,6 млн. қызмет көрсетілді, бұл 2021 жылға қарағанда **1,3 млн. қызметке артық** (15,3 млн. қызмет). Сәйкесінше халық үшін қолжетімділік артты. 1 тұрғынға есептегенде КДҚ 1330 теңгеден 2 184 теңгеге дейін өсті.

2022 жылы бейінді мамандардың динамикалық бақылауы күшейтілді және «Дені сау ұлт» ұлттық жобасы шеңберінде **жастар үшін КДҚ қолжетімділігі** кеңейтілді.

Сондай-ақ, **КДҚ қолжетімділігін кеңейту және бүкіл ауыл тұрғындарын қамту** мақсатында карантиндік шектеулердің жойылуына байланысты бүкіл ауыл тұрғындарын қамту мақсатында ПМК авто және ПМК ЖД қозғалысы қалпына келтірілді.

Бағдарламалық диализ

Бағдарламалық бүйрек диализі – бүйрек аурулары, қант диабеті, подагра, жүйелік сияқты бірқатар аурулардың асқынуы болып табылатын бүйректің экскреторлық функциясының бұзылуы және созылмалы бүйрек жеткіліксіздігінің дамуы, дәнекер тінінің жүйелік аурулары кезіндегі бүйректі алмастыратын терапия түрлерінің бірі.

Бағдарламалық диализ қызметтерін көрсететін жеткізушілердің жалпы саны **130-дан 154** медициналық ұйымға дейін өсті, бұл көмектің осы түрінің **аумақтық қолжетімділігін** қамтамасыз етті.

2022 жылы бағдарламалық диализ алған пациенттер саны 885 адамға 7 682-ден 8 567-ге дейін немесе өткен жылғы деңгейден 12% - ға өсті. Сеанстар саны 1 171 353-тен 1 077 687-ге дейін өсті (9%).

Сондай-ақ, 2022 жылы 1 сеанс үшін тарифтің өсуі (*медицина қызметкерлерінің жалақысын көтеру мақсатында*) 2021 жылмен салыстырғанда 7% - ды құрады.

Стационарды алмастыратын медициналық көмек

Күндізгі стационарда медициналық қызметтердің қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында СҚА және созылмалы ауруларға жататын бейіндер бойынша **емдеуге жатқызу саны ұлғайтылды**, динамикалық байқауға жататын күндізгі стационарда 44% - ға, бұл ретте мынадай бейіндер бойынша қаржыландырудың өсуі 100% - дан асты:

- Қан аурулары – 157%,
- Пульмонология – 118%,
- Тірек-қимыл аппаратының аурулары – 107%.

Сондай-ақ келесі бейіндер бойынша қаржыландыру көлемі ұлғайтылды:

- Асқазан-ішек аурулары – 71%,
- Неврология – 71%,
- Эндокринология – 63%,
- Кардиология – 59%,
- Несеп-жыныс жүйесінің аурулары – 45%,
- Офтальмология – 37%,
- Жарақаттар – 32%,
- Тері аурулары – 25%.

Жоғары технологиялық медициналық қызметтер (ЖТМҚ)

Бірегей жоғары технологиялық қызметтерді жүргізу арқылы халықтың денсаулығын жақсарту мақсатында емдеуге жатқызу саны 2021 жылмен салыстырғанда мынадай ерекшеліктер бойынша 108% - ға ұлғайды:

- нейрохирургия – 107%;
- онкология – 120%;
- жүрек-қан тамырлары хирургиясы - 122%;
- травматология- 37%;
- трансплантология- 15%.

МӘМС шеңберінде

Консультациялық-диагностикалық қызметтер (КДҚ)

2022 жылы қаржыландыру көлемі – 241 668 858 мың тг. (*өсім – 44,6%*).

КДҚ қаржыландыру көлемін ұлғайту бұрын қалыптасқан ТМҚҚ қаржыландыру тапшылығын (379 млрд. теңге немесе қажеттіліктен 39%) жабуға және халықтың жеке шығыстарының үлесін төмендетуге бағытталған.

Қажеттіліктің қамтамасыз етілуі 74%-ды құрады. Нәтижесінде халықтың диагностиканың жоғары дәлдіктегі әдістеріне қол жетімділігінің артуы байқалады:

компьютерлі томография (КТ) - зерттеулер санының артуы: 2021 жылы – 512 300 қызмет, 2022 жылы – 1 210 500 қызмет.

магнитті-резонансты томография (МРТ) - зерттеулер санының артуы: 2021 жылы – 450 071 қызмет, 2022 жылы – 604 000 қызмет.

Стационарды алмастыратын медициналық көмек

Күндізгі стационарда медициналық қызметтердің қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында келесі бейіндер бойынша медициналық көмек көлемін қаржыландыру ұлғайтылды:

- Эндокринология – 79%,
- Қан аурулары – 68%,
- Кардиология – 65%,
- Онкология – 61%,
- Тірек-қимыл аппаратының аурулары – 60%,
- Асқазан-ішек аурулары – 56%,
- Оториноларингология – 47%,
- Тері аурулары – 44%,
- Офтальмология – 41%,
- Несеп-жыныс жүйесінің аурулары – 39%,
- Неврология – 25%,
- Туа біткен ақаулар – 22%,
- Жарақаттар – 19%,
- Жүктілік, босану және босанғаннан кейінгі кезең – 19%.

Жыл сайын стационарды алмастыратын көмектің қолжетімділігі артып келеді, 2021 жылмен салыстырғанда мынадай бейіндер бойынша қаржыландыру көлемінің өсімі:

- Қан аурулары – 36%,
- Онкология – 32%,
- Туа біткен ақаулар – 31%,
- Тірек-қимыл аппаратының аурулары – 29%,
- Кардиология – 27%,
- Оториноларингология – 24%,
- Офтальмология – 24%,
- Асқазан-ішек аурулары – 23%,
- Денсаулық жағдайына әсер ететін факторлар – 21%,
- Неврология – 18%,
- Несеп-жыныс жүйесінің аурулары – 18%,
- Жарақаттар – 17%,
- Тері аурулары – 15%,
- Пульмонология – 12%,
- Эндокринология – 9%,
- Жүктілік, босану және босанғаннан кейінгі кезең – 8%.

Стационарлық медициналық көмек

2022 жылғы қаржыландыру көлемі – 344 751 702 мың тг. (*өсім – 22%*).

Қаржыландыру көлемінің ұлғаюы 2020 жылы Денсаулық туралы кодекске енгізілген өзгерістердің ТМККК пакетінен МӘМС пакетіне шұғыл жағдайлардың пациенттерді стационарлық медициналық көмекке жатқызу ағындарының салдарынан туындады, бұл ТМККК пакетіндегі көлемдер мен қаржыландырудың төмендеуіне және МӘМС пакетінде ұлғаюына әкелді.

2021 жылы жоспарлы тәртіпте емделген жағдайлардың саны – 485 мың жағдай, 2022 жылы – 478 мың жағдай.

2021 жылы жоспарлы жедел араласулар саны – 242 мың жағдай, 2022 жылы – 257 мың жағдай, оның ішінде:

- травматология/ортопедия (*2021 жылы-28,7 мың жағдай, 2022 жылы-33,5 мың жағдай*);

- офтальмология (*2021 жылы-32,6 мың жағдай, 2022 жылы-33,7 мың жағдай*);

- оториноларингология (*2021 жылы-15 мың жағдай, 2022 жылы-20 мың жағдай*).

Ауыл тұрғындарына стационарлық көмек

Жыл сайын емделген жағдайлардың саны артып келеді, 2020 жылы тәулік бойы стационар жағдайында – 212,6 мың жағдай, күндізгі стационар жағдайында – 184 мың жағдай, 2021 жылы – 436 мың жағдай және 245 мың жағдай сәйкесінше, 2022 жылы- 501 мың жағдай және 297 мың жағдай сәйкесінше.

Жоғары технологиялық медициналық қызметтер

Бірегей жоғары технологиялық қызметтерді жүргізу арқылы халықтың денсаулығын жақсарту мақсатында Емдеуге жатқызу саны 2021 жылмен салыстырғанда мынадай ерекшеліктер бойынша 21% - ға ұлғайды:

- ЛОР – 42%;

- онкология – 120%;

- жалпы хирургия -75%;

- онкология – 108%;

- жүрек-қан тамырлары хирургиясы - 21%;

- травматология - 244%;

- трансплантология - 27%;

- урология – 20%;

- ЭКМО -16%;

-ЭКҰ – 10%.

Медициналық оңалту

Медициналық оңалтудың қолжетімділігі жыл сайын артып келеді, соның ішінде, халық үшін медициналық оңалтудың қолжетімділігін кеңейту арқылы. Медициналық оңалту бейіндері бойынша төсек қорының динамикасы: 2021 жылдың аяғында қалпына келтіріп емдеу және медициналық оңалту үшін 11 308 төсек, 2022 жылдың аяғында 12 935 төсек-орын орналастырылды.

Тәулік бойы және күндізгі стационарлар жағдайында медициналық оңалту қызметтерінің саны 2022 жылы 294 мыңды құрады.

Күндізгі стационарларда оңалтудан өткендердің саны 3 есеге (2020 жылы – 26,9 мың жағдай, 2021 жылы – 60,3 мың жағдай, 2022 жылы – 83,9 мың жағдай) және тәулік бойы 1,7 есеге (2020 жылы – 124 мың жағдай, 2021 жылы – 164 мың жағдай, 2022 жылы – 210 мың жағдай) өсті.

МӘМС енгізудің негізгі тұжырымдамасы халыққа медициналық көмектің қолжетімділігін арттыру болып табылады. Алайда, 2022 жылдың қыркүйек айында ел Президенті денсаулық сақтау жүйесін қаржыландыруға бюджет шығыстарының ұлғаюына қарамастан, медициналық көмек халыққа қол жетімсіз болып қалатынын атап өтті. Мұның себептерінің бірі қаржыландырудың әртүрлі көздерінен қаржы ресурстарын тиімсіз басқару болып табылады.

Осыған байланысты, Мемлекет басшысының МӘМС жүйесін жетілдіру жөніндегі тапсырмаларын орындау үшін Жол картасы бекітілді, оны іске асыру медициналық қызметтердің қолжетімділігі мен сапасын арттыруға ықпал етеді.

Мәселен, келесі негізгі бағыттар бойынша жұмыстар басталды:

1. Цифрландыру:

1) E-DENSAULYQ бірыңғай IT платформасы шеңберінде денсаулық сақтау жүйесін толық цифрландыру;

2) Қордың медициналық көмекке ақы төлеуінің бірыңғай жүйесін іске қосу;

3) медициналық қызметтерді тұтынушылардың виртуалды шоттарындағы ақша қозғалысын дербестендірілген қаржылық есепке алу және қадағалау.

2. Жалған жазуға қарсы күрес:

1) толық цифрландыру – мониторингпен 100% қамту;

2) мониторинг тәсілдерін қайта қарау (ТБЖ, ФЛК, Верификация);

3) өнім берушілердің жауапкершілікті күшейту;

3. ТМККК және МӘМС пакеттерінің аражігін ажырату:

1) медициналық қызметтерді ТМККК және МӘМС-ке жатқызу өлшемшарттарын әзірлеу;

2) ТМККК және МӘМС пакеттерін нақты ажырату.

ТМККК және МӘМС қаржы ағындарын бірыңғай пулға біріктіруді көздейтін ҚР тиісті Заңы қабылданды, ол мыналарды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді:

- медициналық қызметтерге ақы төлеудің икемділігі (оның ішінде әр жеткізушіге 1 келісімшартқа дейін қысқарту, медицина қызметкерлерін әдеттен тыс жұмыстан босату);

- жыл ішінде қаражат тапшылығы тәуекелдерін нивелирлеу;

- халық үшін медициналық көмектің қолжетімділігін арттыру;

- Қордың және МӘМС жүйесінің қаржылық тұрақтылығы.

2 - БӨЛІМ. ҚОРДЫҢ СТРАТЕГИЯЛЫҚ САТЫП АЛУШЫ РЕТІНДЕГІ РӨЛІН КҮШЕЙТУ

2.1 МЕДИЦИНАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕР КӨЛЕМІН ЖОСПАРЛАУДЫ ЖӘНЕ ТАРИФТІК САЯСАТТЫ ЖЕТІЛДІРУ

Қор тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі шеңберінде және (немесе) міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінде медициналық қызметтер көлемін жоспарлау қағидаларына (бұдан әрі – Көлемдерді жоспарлау қағидалары) сәйкес әрбір тиісті жылға медициналық көмек көлемін жоспарлауды жүзеге асырады.

Көлемді жоспарлау ережелері жоспарлаудың үш түрін қамтиды-үш жылдық бюджет, алдағы жылдың бюджеті және ағымдағы жылдың өзгеруі.

Көлемдерді жоспарлау қағидаларына сәйкес медициналық қызметтер көлемін жоспарлау ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде халықтың медициналық көмекке қажеттілігін бағалауды, ресми статистикалық есептіліктің демографиялық және эпидемиологиялық деректерін ескере отырып жүзеге асырылады.

Сатып алу жоспарын Денсаулық сақтау министрлігі келіседі және ҚР ДСМ Бюджеттік комиссиясы мақұлдайды. Сатып алу жоспарлары Қор Басқармасының шешімімен бекітіледі, ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде қаржы жылына арналған көлемдерді орналастыру үшін республикалық және өңірлік комиссиялар жұмысқа қабылдайды.

Жыл ішінде ТМККК шеңберінде медициналық қызметтерді сатып алу жоспарын нақтылау жүзеге асырылуы мүмкін, оның сомасы 2022 жылдың қорытындысы бойынша 1 445,6 млрд теңгені құрады.

ТМККК шеңберінде медициналық көмекті қаржыландырудың жалпы көлемі 2022 жылы **1 241 520 874 мың теңгені** құрайды, бұл КВИ-мен күрес жөніндегі іс-шараларға ақы төлеуге арналған шығыстардың төмендеуіне байланысты 2021 жылмен салыстырғанда 14% - ға төмен.

МӘМС жүйесінде медициналық көмекті қаржыландырудың жалпы көлемі 2022 жылы **925 399 613 мың теңгені** құрайды, бұл **2021 жылмен салыстырғанда 28% - ға артық.**

3-кесте. Медициналық қызмет түрлері бойынша медициналық көмекті сатып алу жоспары

Көмек атауы	2022 жыл			2021 жыл		
	Жалпы жоспар	ТМККК	МӘМС	Жалпы жоспар	ТМККК	МӘМС
Жалпы жиыны	2 166 920 487	1 241 520 874	925 399 613	2 167 703 386	1 445 561 924	722 141 462
БАРЛЫҒЫ бөлінбеген қаражатты есептемегенде	1 958 399 140	1 108 300 612	850 098 528	2 010 587 719	1 311 158 981	699 428 738
Жедел медициналық көмек және тасымалдау	76 896 522	76 896 522		68 151 316	68 151 316	
МСАК	450 995 183	450 995 183		395 365 786	395 365 786	

мың теңге

ҚДҚ	288 521 037	39 587 467	248 933 570	262 433 172	25 992 474	236 440 698
Бағдарламалық диализ	42 393 826	42 393 826		36 293 554	36 293 554	
Стационарды алмастыратын медициналық көмек	66 092 137	24 947 880	41 144 257	55 870 297	22 266 820	33 603 477
Стационарлық медициналық көмек	432 877 169	87 517 061	345 360 108	359 901 726	71 578 187	288 323 539
Ауылға медициналық көмек	131 661 404	49 491 063	82 170 341	121 035 492	49 084 890	71 950 602
ЖТМҚ	69 793 258	12 603 096	57 190 162	52 492 382	5 908 603	46 583 779
Паллиативті медициналық көмек	5 442 431	5 442 431		3 917 583	3 917 583	
Патологиялық диагностика	1 785 596	879 515	906 081	1 633 888	1 011 113	622 775
Қан қызметтері	27 460 292	27 460 292		25 574 338	25 574 338	
АИТВ жұқтырғандарға медициналық-әлеуметтік көмек	20 160 078	20 160 078		17 466 873	17 466 873	
Туберкулез	45 302 647	45 302 647		39 717 429	39 717 429	
Псих., нарко және алко	46 625 691	46 625 691		40 502 228	40 502 228	
Инфекция	27 209 913	27 209 913		238 326 246	238 326 246	
Онкология	95 710 325	95 710 325		68 138 799	68 138 799	
Онкогематология	25 618 234	21 874 141	3 744 093	17 173 867	14 066 129	3 107 738
Бюджет қаражаты есебінен шетелде емдеу	1 821 341	1 821 341		975 775	975 775	
Медициналық оңалту	62 347 002		62 347 002	46 480 202		46 480 202
COVID19 іс-шараларына ақы төлеу	41 506 395	33 203 481	8 302 914	228 265 708	187 796 613	40 469 095

Сондай-ақ, 2022 жылы медициналық қызметтерді жоспарлау процестерін автоматтандырудың 1, 2 кезеңдері өткізілді.

Өткізілген отырыстар барысында жұмыс тобы «Smart «data Ukimet» платформасының талаптарына сәйкес медициналық көмек көлемін жоспарлау бизнес-үдерісінің күн тәртібінің бөлігі ретінде істерді автоматтандыру паспорттарын талқылады, қолда бар деректер көздеріне, оның ішінде деректер базасына, денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органның нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес оларды жетілдіру бойынша ескертулер мен ұсыныстар әзірленді.

Тарифтік саясат

Жыл сайын ҚР ДСМ ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде көрсетілетін медициналық қызметтерге (медициналық қызметтер кешеніне) тарифтерді қалыптастыру жөніндегі жұмыс жоспарын бекітеді.

Осы жоспар шеңберінде нормативтік деңгейде мыналар әзірленді және реттелді:

- ✓ онкологиялық аурулармен ауыратын науқастарға мед оңалтуға тарифтер;
- ✓ КШТ тарифтері, онкологиялық профиль, акушерлік профиль бойынша емделген жағдайдың ауырлығын ескере отырып, оның ішінде. скринингтерді ескере отырып, төлем әдістерін қайта қарау және кератопластика қызметтерінің тарифтерін әзірлеу;
- ✓ медициналық қызметтер тарифтеріне негізгі құралдарды жаңартуға арналған шығыстарды енгізу әдістемесі;
- ✓ ең төменгі жалақының ұлғаюын және КВИ, оны медицина қызметкерлерінің жұқтыру қаупімен күресу шеңберінде эпидемияға қарсы іс-

шаралардағы жұмыс үшін қосымша ақы төлеуді ескере отырып, медициналық қызметтерге тарифтер;

✓ 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап денсаулық сақтау қызметкерлерінің жалақысының өсуін ескере отырып тарифтер;

✓ ілеспе КВИ кезінде ауырлық дәрежесін және тарифтерді ескере отырып, COVID-19 бар пациенттерді емдеуге арналған КШТ бойынша тарифтер;

✓ сүйек өткізгіштік есту аппаратын имплантациялауға тариф;

✓ мобильді паллиативтік көмек бригадасының бір рет келуі үшін төленетін медициналық көмектің ТМККК шеңберіндегі медициналық қызметтерге тарифтер;

✓ түзету коэффициенттерін есептеу әдістемесін қайта қарау бойынша ұсыныстар қалыптастыра отырып, түзету коэффициенттері (экологиялық, жылыту, жыныстық-жас және т. б.).

Бұл ретте, 2023 жылы жетілдіру бойынша жұмыс жүргізу жоспарлануда:

1) шақырулардың 1-4 санатындағы жедел жәрдемге ақы төлеу тарифтері мен әдістері, шетелдік/қаладан тыс тұрғындар үшін жедел жәрдемге ақы төлеу тарифтері мен әдістеріне ұсыныстар;

2) халық саны аз, тығыздығы төмен аумақтың жоғары ұзақтығы және басқа да аумақтық және географиялық ерекшеліктер жағдайында МСАК субъектілері үшін ҚНҚ тарифтері (ауылдық МҰ);

3) медициналық қызметтерге тарифтер (қашықтықтан, стоматология, КТ, МРТ, ПЭТ, томотерапия, патанатомия);

4) КШТ (ревматология, онкогематология, іш хирургиясы, ағзаларды трансплантациялау, буындарды ауыстыру және қайта қарау, кардиохирургия, онкология, босандыру, басым бағыттар бойынша «балалар» КШТ);

5) психикалық денсаулық орталықтары мен туберкулезге қарсы диспансерлер үшін кешенді тарифтер.

Ұсыныстар әзірленетін болады:

- инфекциялық қызметті қаржыландыру бойынша, оның ішінде күту төсектерін төлеу;

- ҒЗИ, ҰО, кәсіптік жауапкершілікті сақтандыруда негізгі құралдарды жаңартуға арналған шығыстарды тарифтерге енгізу бойынша;

- мейіргерлік күтім қызметтеріне, оның ішінде кеңейтілген практикадағы медбикелерге, патронаж қызметінің эмбебап-прогрессивті моделіне сәйкес 5 жасқа дейінгі балаларды патронаждық бақылау қызметтеріне ақы төлеу әдістері бойынша;

- «1 күн» терапия және хирургия шеңберінде емделген жағдайларға ақы төлеу бойынша;

- медициналық көмек көрсету деңгейін ескере отырып, медициналық қызметтер тарифтеріне.

2.2 МЕДИЦИНАЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕРДІ САТЫП АЛУ ЖӘНЕ ТӨЛЕУ ТЕТІКТЕРІН ЖЕТІЛДІРУ

ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық көмек көрсету бойынша көрсетілетін қызметтерді сатып алу сатып алу қағидаларына сәйкес дерекқорға енгізілген денсаулық сақтау субъектілері арасында медициналық көрсетілетін қызметтерді сатып алу веб-порталында жүзеге асырылады.

Денсаулық сақтау субъектілерін таңдау және медициналық қызметтер көлемін орналастыру рәсімдерін жүргізу үшін Қордың орталық аппараты жанынан республикалық комиссия және Қор филиалдары жанынан 20 өңірлік комиссия құрылды.

Комиссиялардың құрамына пациенттердің, денсаулық сақтау субъектілерінің немесе медицина қызметкерлерінің мүдделерін білдіретін ҚР ДСМ, Қордың, Денсаулық сақтау басқармасының (өңірлік комиссияның құрамында), «Атамекен» ҰКП және (немесе) ҮЕҰ өкілдері, цифрлық денсаулық сақтау субъектісінің өкілдері кіреді.

Республикалық комиссияға ЖТМҚ көрсетуге үміткер денсаулық сақтау субъектілері өтінім береді. Өңірлік деңгейде медициналық қызмет көрсетуге үміткер денсаулық сақтау субъектілері өңірлік комиссияға өтінім береді.

ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде медициналық қызметтер көлемін орналастыру Сатып алу жоспары негізінде жүзеге асырылады.

Жыл ішінде ағымдағы қаржы жылына көрсетілетін қызметтерді сатып алу шарттары жасалған жеткізушілер арасында денсаулық сақтау субъектілерін таңдау рәсімдері және (немесе) медициналық көрсетілетін қызметтерді сатып алу жоспары шегінде дерекқордан жаңа денсаулық сақтау субъектілерін тарта отырып жүргізіледі:

- қызметтердің орналастырылмаған көлемінің болуы;
- босатылған қызмет көлемінің болуы;
- ағымдағы қаржы жылында медициналық қызметтерді сатып алу жоспары өзгерген кезде.

Денсаулық сақтау субъектілерін таңдау ұсынылған өтінімдер, қоса беріліп отырған құжаттар немесе ҚР ДСМ ақпараттық жүйелерінен алынған мәліметтер негізінде жүзеге асырылады, талдау нәтижелері бойынша комиссия медициналық қызметтер көлемін орналастыруды жүргізеді.

Денсаулық туралы Кодекстің 69-бабының 6-тармағына сәйкес аккредиттелген денсаулық сақтау ұйымдарының, МӘМС жүйесінде ел аумағында 3 жыл бойы үздіксіз тиісті медициналық көмек көрсету тәжірибесі бар денсаулық сақтау субъектілерінің ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде шарттар жасасуға басым құқығы бар.

Өтінімде денсаулық сақтау субъектісі медициналық қызметтердің мәлімделген көлемін орындау үшін қажетті ұсынылған мәліметтердің дұрыстығын растайды (*кадр ресурстарының болуы, медициналық техниканың болуы,*

медициналық көмек көрсетудің түрлері мен нысандары бойынша денсаулық сақтау субъектілерінің жұмыс тәжірибесі туралы мәліметтер және т.б.).

Медициналық қызметтерді сатып алу және төлеу тетіктерін жетілдіру жөніндегі міндеттерді іске асыру мақсатында медициналық қызметтерді сатып алу мынадай қағидағтар негізінде жүзеге асырылуға тиіс:

- Қазақстан Республикасы халқының қажеттіліктеріне сәйкес медициналық қызметтер көлемін электрондық сатып алу, оның ішінде адами факторды болдырмау және ашықтықты арттыру мақсатында медициналық қызметтерді электрондық форматта сатып алу шарттарын жасасу;

- өткізу қабілеттілігін бағалау критерийлері, жеткізушілерді рейтингтік бағалау негізінде медициналық қызметтерді автоматтандырылған бөлу арқылы халықтың медициналық көмекке тең қолжетімділігін қамтамасыз ету;

- қызмет көрсетушілер арасында бәсекелестікті дамыту үшін тең жағдайлар жасау, сондай-ақ шарттық қатынастардың орындалуына мониторинг жүйесін ұдайы жетілдіру есебінен медициналық қызметтер көрсету сапасын арттыру.

ҚР ДСМ денсаулық сақтау субъектілерінен қызметтерді сатып алу саласындағы Бірыңғай оператор – «Электрондық қаржы орталығы» АҚ анықталды. 2019 жылдан бастап «ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде медициналық көмек көрсету бойынша денсаулық сақтау субъектілерінен көрсетілетін қызметтерді сатып алу қағидаларын бекіту туралы» ҚР ДСМ 2017 жылғы 7 тамыздағы № 591 бұйрығына сәйкес сатып алу рәсімі электрондық форматқа ауыстырылды және <https://fms.ecc.kz/> сатып алу веб-порталында өткізіледі.

Стандартталған тәсілдерді жетілдіру, жүйелеу, қолдану, сондай-ақ ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық қызметтер көлемін бөлудің ашықтығын арттыру мақсатында Қор медициналық ұйымдардың қызметін бағалау критерийлері негізінде жеткізушілерді іріктеу процесін ресімдеу және автоматтандыру бойынша кезең-кезеңмен жұмыс жүргізуде, атап айтқанда, ресурстық базаның көрсеткіштерін (*кадрлар, ғимараттар мен құрылыстар, медициналық техника және т. б.*), медициналық көмек көрсетудің менеджменті мен сапасының деңгейін, жұмыс тәжірибесін, медициналық ұйымның медициналық қызметтерді сатып алу шарттары бойынша орындаушылық тәртіпті бағалау.

2022 жылы Қор филиалдары **1 936,8 млрд теңге сомасына 1 438 денсаулық сақтау субъектісімен** ТМККК және МӘМС қызметтерін сатып алу шарттарын жасасты.

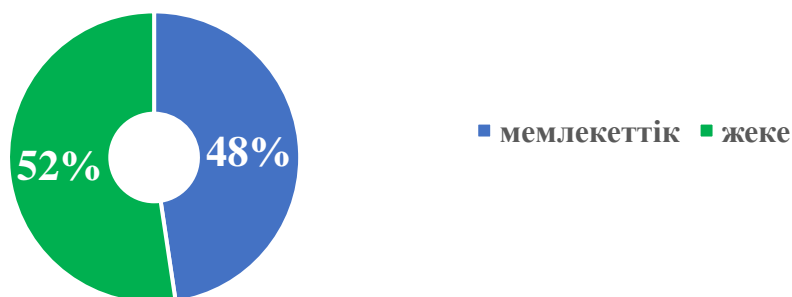
Оның ішінде ең көп қызмет көрсетушілер Алматы қаласында – 190, Шымкент қаласында – 132, Астана қаласында – 121, Қарағанды облысында - 110, Шығыс Қазақстан облысында-109. Солтүстік Қазақстан облысында-44, Батыс Қазақстан облысында – 49, Ақмола облысында-52, Маңғыстау облысында – 62 қызмет көрсетушілер айтарлықтай аз.

1 438 жеткізушінің-мемлекеттік меншік нысаны бар 685 медициналық ұйым, бұл 48%-ды құрайды. Жеке меншік нысаны бар жеткізушілердің үлесі 52% немесе 753 жеткізушіні құрады.

Орташа республикалық көрсеткіштен жоғары жеке жеткізушілердің үлесі Шымкент қаласында – 76%, Астана қаласында – 69%, Алматы қаласында – 58%, Маңғыстау облысында – 58%, Қарағанды облысында – 54%, Жамбыл облысында – 53%.

Батыс Қазақстан облысында-22%, Қостанай облысында – 33%, Ақмола облысында – 37%, Солтүстік Қазақстан облысында – 41%, Шығыс Қазақстан облысында-43%, Алматы облысында-44% жеке жеткізушілердің төмен үлесі көрсетілген.

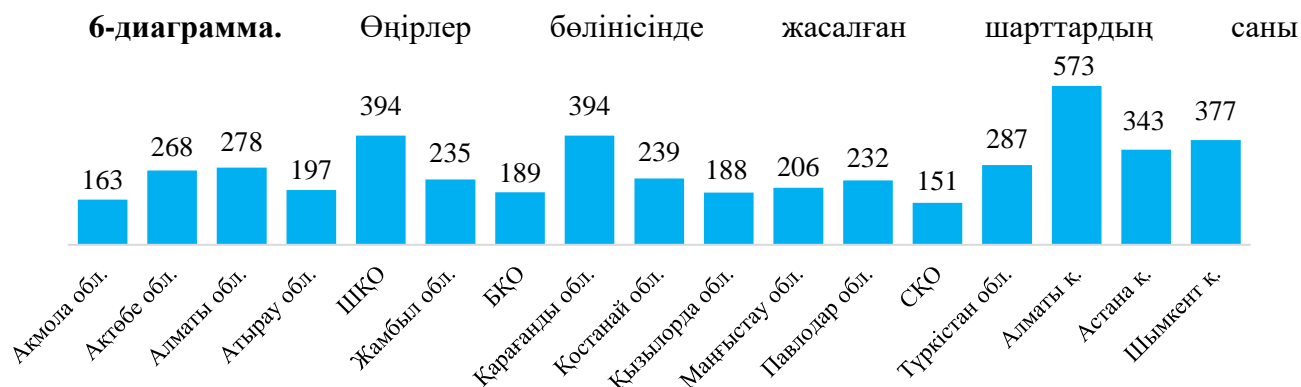
5-диаграмма. Ел бойынша мемлекеттік және жеке жеткізушілердің үлесі

4-кесте. Өңірлер бөлінісіндегі мемлекеттік және жеке өнім берушілердің саны

Өңірлер	2022					2021				
	Жалпы саны	Мем.	Үлесі	Жеке	Үлесі	Жалпы саны	Мем.	Үлесі	Жеке	Үлесі
Барлығы	1 438	685	48%	753	52%	1 390	679	49%	711	51%
Ақмола обл.	52	33	63%	19	37%	53	33	62%	20	38%
Ақтөбе обл.	72	38	53%	34	47%	71	37	52%	34	48%
Алматы обл.	82	46	56%	36	44%	80	45	56%	35	44%
Атырау обл.	68	33	49%	35	51%	63	32	51%	31	49%
ШҚО	109	62	57%	47	43%	108	62	57%	46	43%
Жамбыл обл.	72	34	47%	38	53%	71	35	49%	36	51%
БҚО	49	38	78%	11	22%	49	38	78%	11	22%
Қарағанды обл.	110	51	46%	59	54%	109	52	48%	57	52%
Қостанай обл.	64	43	67%	21	33%	60	42	70%	18	30%
Қызылорда обл.	61	30	49%	31	51%	59	29	49%	30	51%
Маңғыстау обл.	62	26	42%	36	58%	57	27	47%	30	53%
Павлодар обл.	65	33	51%	32	49%	63	32	51%	31	49%
СҚО	44	26	59%	18	41%	42	25	60%	17	40%
Түркістан обл.	85	43	51%	42	49%	81	41	51%	40	49%
Алматы қ.	190	80	42%	110	58%	186	81	44%	105	56%
Астана қ.	121	37	31%	84	69%	112	36	32%	76	68%
Шымкент қ.	132	32	24%	100	76%	126	32	25%	94	75%

Қаржыландыру көздері бөлінісінде шарттардың жалпы саны – 4 714, оның ішінде ТМҚКК шеңберінде – 2 744, МӘМС жүйесінде – 1 970 құрайды.

Медициналық қызметтерге ақы төлеу

ҚР ДСМ 2020 жылғы 20 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-291/2020 бұйрығымен бекітілген ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде денсаулық сақтау субъектілерінің қызметтеріне ақы төлеу қағидаларына сәйкес, көрсетілген қызметтердің қол қойылған актілері бойынша төлемді Қор көрсетілген қызметтердің актісіне қол қойылған күннен бастап күнтізбелік 10 күннен кешіктірмей екінші деңгейдегі банктегі өнім берушінің есеп шотына немесе қызметтер көрсеткені үшін алынған қаражатты есепке алу және жұмсау бойынша банктік операцияларды жүргізу үшін ашылған қолма-қол ақшаны бақылау шоттарына ақша қаражатын аудару жолымен жүзеге асырады.

Көрсетілетін қызметтерге ақы төлеу нәтижелері бойынша Ақы төлеу қағидаларының 26 тармағына сәйкес Қор тиісті салыстыру актісін қалыптастыра отырып көрсетілетін қызметтерді сатып алу шарттары бойынша медициналық көрсетілетін қызметтер мен қаржылық міндеттемелер көлемдерінің орындалуын тоқсан сайын салыстырып тексереді.

Салыстыру актісінде сапа мен көлем мониторингі (алдын алуға болмайтын өлім жағдайларын қоспағанда) және медициналық қызметтер көлемінің орындалмауы нәтижелері бойынша қызметтерді сатып алу шартының көлемі мен сомасы көрсетіледі.

Денсаулық сақтау субъектілеріне 2022 жылға қызмет көрсетуге **1 936 797 621 681 теңгеге** шарттар жасалды, оның ішінде **ТМККК шеңберінде – 1 100 384 174 385 теңге, МӘМС жүйесі бойынша – 836 413 447 296 теңге**

5-кесте. Медициналық қызмет түрлері бөлінісінде сатып алу жоспарын орындау

Медициналық көмектің түрлері	2022		%(ТМККК)	%(МӘМС)	
	Орындау	оның ішінде:			
		ТМККК	МӘМС		
БАРЛЫҒЫ	1 936 358 233	1 100 384 174	835 974 059	100%	99,95%
Бағдарламалық диализ	42 292 345	42 292 345		100%	
ЖТМҚ	67 766 175	12 211 113	55 555 062	100%	100%
ҚДҚ	277 592 440	36 303 209	241 289 231	100%	99,84%
АИТВ / ЖИТС	20 080 737	20 080 737		100%	
Инфекция	59 569 484	59 569 484		100%	

Псих., нарко, алко	46 570 411	46 570 411		100%	
Туберкулез	45 168 360	45 168 360		100%	
Онкогематология	25 414 481	21 748 863	3 665 618	100%	100%
Онкология	95 091 824	95 091 824		100%	
ҚР-да COVID19 төлемі	6 837 440		6 837 440		99,77%
Паллиативтік көмек	5 360 110	5 360 110		100%	
Пат. диагностика	1 534 019	789 738	744 280	100%	100%
МСАК	449 629 373	449 629 373		100%	
Жедел жәрдем және санавиация	76 805 998	76 805 998		100%	
Ауыл стационары	131 270 086	49 449 118	81 820 968	100%	100%
Стационарлық МК	431 822 989	87 071 287	344 751 702	100%	100%
Стационарды алмастыратын медициналық көмек	65 719 584	24 815 412	40 904 171	100%	99,94%
Қан қызметтері	27 426 787	27 426 787		100%	
Медициналық оңалту	60 405 584		60 405 584		99,97%

ТМККК және МӘМС шеңберінде амбулаториялық-дәрілік қамтамасыз ету

Азаматтарды амбулаториялық деңгейде дәрілік заттармен қамтамасыз ету дәрілік заттардың айналысы саласындағы денсаулық сақтау объектілері арқылы жүзеге асырылады.

Дәрілік заттар мен медициналық бұйымдар айналысы саласындағы субъектілерге фармацевтикалық көрсетілетін қызметтердің құнын төлеу қағидаларына (бұдан әрі – Фармацевтикалық көрсетілетін қызметтерге ақы төлеу қағидалары) сәйкес, қызметтерге ақы төлеуді Қор тиісті қаржы жылына арналған әкімшінің міндеттемелері мен төлемдері бойынша бюджеттік бағдарламаларды (кіші бағдарламаларды) қаржыландыру жоспарларында көзделген қаражат шегінде қызметтерді сатып алу шарттары негізінде РБ-дан және Қор қаражатынан берілетін трансферттер есебінен жүзеге асырады.

АДҚ үшін жеткізушіге ақы төлеу әрбір пациентке нақты шығыстар бойынша қызметтерді сатып алу шартында көзделген сома шегінде жүзеге асырылады.

Босатылатын препараттардың дербестендірілген есебі жүргізіледі. Медициналық ұйымға тіркелген және диспансерлік есепте тұрған әрбір пациентке ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде амбулаториялық деңгейде дәрілік заттарға және/немесе медициналық бұйымдарға (ДЗ, МБ) рецепт жазылады. Жазылған рецепт «Дәрі – дәрмекпен қамтамасыз ету» ақпараттық жүйесінде (бұдан әрі-ДҚАЖ) тіркеледі. Пациент препаратты алған кезде оны алғаны туралы ДҚАЖ -да тіркеледі, бұл Қордың Бірыңғай дистрибьюторға (БД) – «СК-Фармация» ЖШС-ға босатылған препарат үшін төлем жасауына негіз болып табылады.

Дәрі-дәрмектерді медициналық ұйымдарға жеткізуді амбулаториялық-емханалық ұйымдардың өтінімдері негізінде БД жүзеге асырады. Қор өз кезегінде

меншік нысанына қарамастан амбулаториялық-емханалық көмек көрсететін медициналық ұйымдармен шарттар жасасатын БД-мен фармацевтикалық қызметтердің құнын төлеу шарттарын жасайды.

Тегін препараттармен қамтамасыз етуге барлығы 616 медициналық ұйым (МҰ) жұмылдырылған. Орташа алғанда, ел бойынша бір МҰ жүктемесі 6 284 пациентті құрады.

6-кесте. Пациенттердің қамтамасыз етілуі және медициналық ұйымдардың жүктемесі бойынша деректер

Өңір	Медициналық ұйымдар	Қамтамасыз етілген пациенттер саны (бірегей)		МҰ-ға жүктеме (1 МҰ-ға қызмет көрсетілетін пациенттер саны)	
		2022	2021	2022	2021
Ақмола обл.	27	156 973	81 387	5 814	3 014
Ақтөбе обл.	34	173 750	78 753	5 110	2 316
Алматы обл.	38	275 008	120 363	3 619	3 167
Алматы қ.	76	322 638	187 507	8 490	2 467
Атырау обл.	24	81 528	29 170	2 145	1 215
ШҚО	66	206 582	165 581	8 608	2 509
Жамбыл обл.	26	139 681	81 392	2 116	3 130
БҚО	28	309 696	68 410	11 911	2 443
Қарағанды обл.	51	195 022	139 773	6 965	2 741
Қостанай обл.	32	152 901	84 280	2 998	2 634
Қызылорда обл.	23	267 236	75 723	8 351	3 292
Маңғыстау обл.	23	149 413	34 052	6 496	1 481
Астана қ.	38	197 824	93 585	8 601	2 463
Павлодар обл.	32	200 592	91 091	6 269	2 847
СҚО	18	134 098	75 557	7 450	4 198
Түркістан обл.	41	276 473	142 156	6 743	3 467
Шымкент қ.	39	200 290	76 789	5 136	1 969
Жалпы қорытынды	616	3 439 705	1 625 569	6 284	2 639

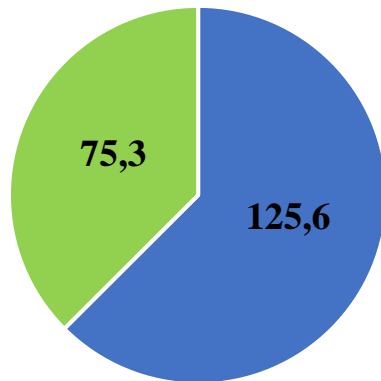
Халықты амбулаториялық-емханалық дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету үшін Қор 2022 жылға БД-мен фармацевтикалық қызмет құнын төлеуге **200,96 млрд.теңге** сомасына келісім-шартқа отырды. (ТМККК-125,65 млрд.теңге, МӘМС-75,3 млрд.теңге).

ДҚАЖ деректері бойынша 2022 жылы қамтамасыз етілген рецепттер сомасы 200,7 млрд. теңгені (99,8%) құрады, ТМККК шеңберінде – 123,6 млрд. теңге, МӘМС – 77,06 млрд. теңге.

7-диаграмма. БД-мен шарттар және қамтамасыз етілген рецепттер бойынша деректер

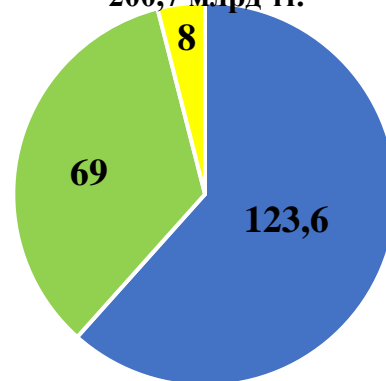

**БД-мен жасалған шарттар
сомасы - 200,9 млрд тг.**

■ TMKKK ■ MAMS

**Қамтамасыз етілген
рецептілер сомасы (ДҚАЖ*) -
200,7 млрд тг.**

■ TMKKK ■ MAMS ерес. ■ MAMS бал.

** ДҚАЖ деректері, 01.01.2023 ж. жағдай бойынша. Деректер АЖ-да ашық кезеңге байланысты өзгеруі мүмкін*

Медициналық қызметтердің қолжетімділігі мен сапасын жақсарту жөніндегі нысаналы индикаторға сәйкес (ҚР ДСМ 2022 жылғы 24 ақпандағы № 121 бұйрығы «ҚР ДСМ-нің 2020-2024 жылдарға арналған даму жоспары») 2022 жылы жазылған рецепттердің жалпы санынан ало кезінде пациенттердің дәрілік препараттармен қамтамасыз етілу үлесі - **97,8 %**-ды құрады.

Пациенттерді шетелде емдеу

Қор Қазақстан Республикасының азаматтарын шетелге емдеуге жіберу және (немесе) ТМККК шеңберінде отандық медициналық ұйымдарда емдеу жүргізу үшін шетелдік мамандарды тарту қағидаларына сәйкес бюджет қаражаты есебінен Қазақстан Республикасының азаматтарын шетелдік медициналық ұйымдарға емдеуге жіберу жөніндегі комиссияның жұмыс органы болып табылады (ҚР ДСМ 2021 жылғы 26 мамырдағы № ҚР ДСМ -45 бұйрығы).

2022 жылы ҚР азаматтарының шетелде емделуге жолдамасы бойынша Сараптамалық комиссияның **20 отырысы** өткізілді, оның шеңберінде шетелде емделуге, сондай-ақ шетелдік мамандарды (шеберлік сыныптарын) тарта отырып, отандық медициналық ұйымдарда емделуге 91 пациент мақұлданды, оның ішінде:

1) *шетелдік клиникаларға емдеуге 6 елдің клиникаларына 17 технология бойынша 80 пациент жіберілді, оның ішінде:*

- гемопоэтикалық дің жасушаларын трансплантациялау (бұдан әрі – аллоГДЖТ), 25 пациент немесе жалпы санның 31% -ы (Түркия, Беларусь);
- электропорацияны қолдана отырып склероздау, 9 пациент немесе 11% (Германия);
- радиоактивті йод терапиясы, 9 пациент немесе 11% (Түркия, РФ);
- радионуклидтік терапия, 8 пациент немесе 10% (Түркия);
- байланысты донордан бауыр трансплантациясы, 7 пациент немесе 9% (Үндістан).

- байланысты емес донордан транспланттау (транспланттау), 4 пациент (Беларусь);

- кардиохирургия, 3 пациент (Түркия, РФ);

- MIBG терапия, протонды терапия, ЧЛХ, лазерлі абляция (нейрохирургия),

- трахея стенозының реконструктивті-пластикалық хирургиясы 2 пациенттен;

- лимфедеманы кешенді консервативті емдеу, эндопротездеу, кератопротездеу, брахитерапия 1 пациенттен (елдер бойынша пациенттердің көпшілігі Түркияға емделуге жіберілді - 44 адам және Ресей Федерациясында-13 адам. Германияға - 9, Үндістанға -7, Беларусь - 6, Оңт. Корея – 1);

2) *мастер-класс шеңберінде емдеуге 11 пациент жіберілді, оның ішінде:*

- «Педиатрия және балалар хирургиясы ғылыми орталығы» АҚ базасында аллоГДЖТ жүргізуге 5 пациент;

- 1 пациент «УМС»КҚ базасында аллоГДЖТ өткізуге;

- «УМС» КҚ базасында ісіктерді жоюға 2 пациент;

- 2 пациент «УМС» КҚ базасында төменгі жақтың, ауыз қуысы мүшелерінің, қатты жұмсақ таңдайдың дисфункциясын жою бойынша реконструктивті сүйек-пластикалық отаға;

- 1 пациент «УМС» КҚ базасында сыртқы бекіту аппаратын салумен реконструктивті пластикалық отаға.

Аурулар профилі бойынша пациенттердің ең көп саны онкология (64 пациент немесе 70,3%) және туа біткен ақаулар (19 пациент немесе 21,3%). Асқазан-ішек аурулары бар науқастар - 4, бейіні бойынша пульмонология, офтальмология, жарақаттар және кардиология 1 пациенттен.

2022 жылы жіберілгендердің жалпы санының 71-і немесе 78% - ы балалар, 20-сы ересектер.

2022 жылға 067.100 «ТМККК қамтамасыз ету. ТМККК төлеуге арналған ӘМСҚ трансферттері» бюджеттік бағдарламасы шеңберінде **шетелде емделуге**, сондай-ақ шетелдік мамандарды тарту арқылы отандық медициналық ұйымдарда емделуге барлығы **1 689 583 мың теңге бөлінді**.

2022 жылға арналған түзетілген жоспар **1 821 341 мың теңгені** құрады.

Клиникаларға 1 713 333 мың теңге немесе жоспардың **94%**-ы төленді, оның ішінде:

- 1 306 612 мың теңге. - 2022 жылғы шарттар бойынша пациенттерді емдеу үшін төленді;

- 406 721 мың теңге-2021 жылдан ауысып келе жатқан пациенттерді емдеу үшін төленді.

Игерілмеген 108 008 мың теңге немесе 6%, оның ішінде:

Өліммен байланысты 35 121 мың теңге (2 жағдай);

17 218 мың теңге емдеу мерзімін ұзартуға байланысты 2023 жылға арналған өтпелі міндеттемелер; Донордың бас тартуына байланысты 25 320 мың теңге; емдеу қорытындысы бойынша 30 349 үнемдеу.

3 - БӨЛІМ. ПАЦИЕНТТІҢ ҚҰҚЫҚТАРЫН ҚОРҒАУ

3.1 МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК САПАСЫНЫҢ ПРОАКТИВТІ МОНИТОРИНГІ ТЕТІКТЕРІН ЕНГІЗУ

Денсаулық сақтау субъектілері көрсеткен қызметтердің сапасы мен көлемінің мониторингі сапаны сыртқы бағалау шеңберінде жүзеге асырылады және ҚР ДСМ м. а. 2020 жылғы 24 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-321/2020 бұйрығымен бекітілген ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде денсаулық сақтау субъектілерінен медициналық қызметтерді сатып алу шарты талаптарының орындалуына мониторинг жүргізу қағидаларымен регламенттелген.

Медициналық қызметтердің сапасы мен көлемінің мониторингі былай жүзеге асырылады:

1) жеткізушімен денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйелеріне енгізген көрсетілген қызметтерді бағалау. Медициналық қызметтердің сапасы мен көлемінің мониторингінің нәтижелері бойынша денсаулық сақтаудың ақпараттық жүйелерінде автоматтандырылған тәсілмен белгіленген ақаулар расталады немесе қабылданбайды, сондай-ақ өзге де анықталған ақаулар беріледі;

2) бастапқы медициналық құжаттаманы қағаз жеткізгіштерде зерделеу үшін денсаулық сақтау субъектілеріне бару, көрсетілетін қызметтерді сатып алу шарты талаптарын орындау жөніндегі шараларды қамтамасыз ету мақсатында ақпараттық жүйелерге енгізілген деректерді бастапқы медициналық құжаттамамен және өзге де іс-шаралармен салыстыруды жүзеге асыру.

Медициналық қызметтердің сапасы мен көлеміне мониторинг жүргізу үшін Қор келесі жағдайларда тәуелсіз сарапшыларды тартады:

1) медициналық көмектің тиісті сапасын растау қажеттігі, өлім жағдайларын, клиникалық тұрғыдан жоғары мамандандырылған сирек аурулармен емделген жағдайларды, асқынулармен емделген жағдайларды қарау кезінде, сондай-ақ нақты жұмсалған шығындар үшін қызметтерді төлеу кезінде;

2) көрсетілген медициналық қызметтерге жоспарлы, тақырыптық (нысаналы) мониторинг жүргізу;

3) Қордың сот істеріне қатысуы.

Қор жүзеге асырады:

1) ағымдағы (жоспарлы) мониторинг;

2) жоспардан тыс мониторинг;

3) проактивті мониторинг;

4) нысаналы мониторинг;

5) өлім - жітім жағдайларын бақылау.

Жалпы 2022 жылы **20 809 млн теңге сомасына 3 042 мың ақау** алынып тасталды, бұл 2021 жылмен салыстырғанда **1 949 мың ақауға** (1 092 мың ақау) **артық**, бірақ КВИ мен емделген жағдайларға тарифтің төмендеуін ескере отырып тәулік бойғы стационар бойынша алынған сомалардың көлемі де 3 есе азайды.

6-кесте. Пациенттердің қамтамасыз етілуі және медициналық ұйымдардың жүктемесі бойынша деректер

7-кесте. Өңірлер бөлінісіндегі мониторинг нәтижелері бойынша ақпарат

P/c №	Өңір	2022 жыл		2021 жыл	
		Ақаулар анықталды	Сомасы, мың теңге	Ақаулар анықталды	Сомасы, мың теңге
1	Ақмола обл.	77 507	723 463	25 962	741 369
2	Ақтөбе обл.	490 435	1 651 759	87 071	1 333 481
3	Алматы обл.	140 397	800 227	91 721	1 173 238
4	Атырау обл.	266 912	1 245 419	64 527	3 208 621
5	ШҚО	70 605	792 923	49 816	1 421 886
6	Жамбыл обл.	39 304	540 133	44 929	1 044 127
7	БҚО	103 290	769 385	67 303	416 805
8	Қарағанды обл.	73 569	1 092 196	49 445	1 251 789
9	Қостанай обл.	211 879	1 412 940	61 463	1 035 042
10	Қызылорда обл.	117 359	1 317 631	82 036	1 359 294
11	Маңғыстау обл.	66 053	675 917	47 007	517 236
12	Павлодар обл.	52 342	865 232	11 594	819 007
13	СҚО	123 134	892 114	96 561	1 271 249
14	Түркістан обл.	332 665	2 869 415	134 071	4 065 928
15	Астана қ.	422 151	2 204 307	35 514	1 337 820
16	Алматы қ.	376 981	1 577 343	85 526	2 204 831
17	Шымкент қ.	77 423	1 378 913	66 747	2 553 725
	Барлығы	3 042 006	20 809 319	1 101 293	25 755 453

2022 жылы бір ақаудың орташа құны 6,8 мың теңгені құрады (2021 жылы - 22,6 мың теңге).

2022 жылы ҚДҚ сызықтық шкаланың жоқтығын ескере отырып, ҚДҚ жеткізушілерінің асыра орындағаны атап өтілді. КТС - тен тыс ҚДҚ алу ақаулар бойынша 2 есеге, 2021 жылмен салыстырғанда 3 есеге өсті.

ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде ауыл халқына көрсетілетін қызметтердің сапасы мен көлеміне мониторинг қорытындысы бойынша 2022 жылы ақауларды жою өткен жылмен салыстырғанда 4 есе көп, бұл 59,4 млн (2021 ж.-14,9 млн. ақау), сомасы 2,6 млрд теңге (2021 ж. - 0,266 млрд. теңге) 2021 жылмен салыстырғанда 10 есе көп.

Негізсіз емдеуге жатқызу және клиникалық хаттамаларды сақтамау есебінен ақаулардың ұлғаюы байқалды.

Мониторинг қағидаларына енгізілген өзгерістерге сәйкес медициналық құжаттаманы ресімдеу ақауы бойынша айыппұл санкциялары 2022 жылғы қазаннан бастап алынды, нәтижесінде алу сомасы **1,1 млрд. теңгеге төмендеді.**

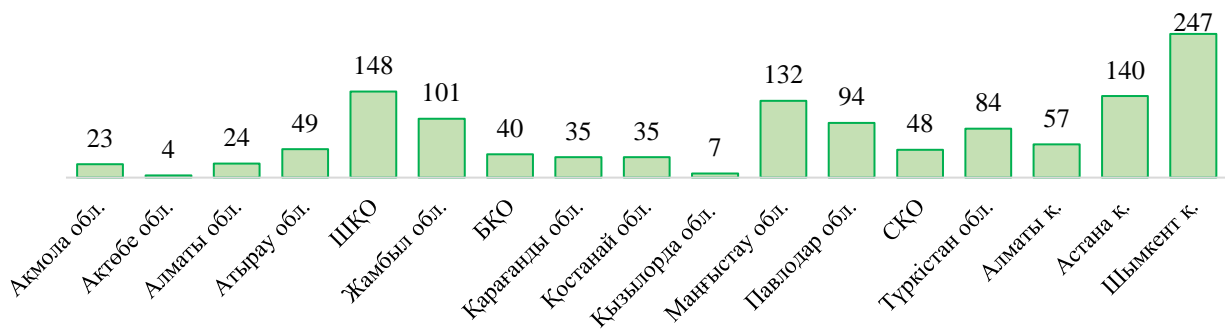
ҚДҚ ақауларының құрылымында 3.1 «Емдеу және диагностикалық қызметтерді жүргізу санының негізсіз ұлғаюы» 1,5 млрд.ақау, 2.0 «Медициналық

құжаттаманы ресімдеу ақаулары» 92,3 млн. ақау, 5.0 «Медициналық көмек (тіркеу) көрсетудің расталмаған жағдайы» 56,3 млн. ақау.

Өзге шегерімдер бойынша: «Бірыңғай төлем жүйесі» ақпараттық жүйесінде пациенттің әрбір ЖСН-на енгізе отырып, әрбір ақаудың күрделі расталуына байланысты (БЖТ-да іске асырылған мониторинг логикасы) ақауларды көбірек көрсету мәселесі бойынша сомалар - 3,7 млрд. теңге өзге шегерімдер бойынша алынып тасталды.

Тұрақсыздық айыбы бойынша: шарттық міндеттемелер мониторингінің қорытындысы бойынша төлем жүйелерінде көрсетілетін тұрақсыздық айыбы да қолданылады, бірақ ҚР ДСМ АЖ ақаулар бөлінісінде көрсетуді талап етпейді. **574,7 млн. теңге алынды.**

8-диаграмма. Өңірлер бөлінісінде шарттық бұзылған тармақтарының саны

Қорытындылар: жалпы 2022 жылғы мониторинг қорытындысы бойынша **25,2 млрд. теңге** алынып тасталды.

2022 жылғы өліммен аяқталған емделіп шыққан жағдайлардың сапасына жүргізілген сараптаманың, оның ішінде тәуелсіз сараптаманың қорытындылары

2022 жылдан бастап Қор тәуелсіз сараптаманы (ТС) тарту рәсімін «Saqtandyru» ақпараттық жүйесінде (АЖ) «Тәуелсіз сараптама» модулінде автоматтандырылған режимде ұйымдастырды.

Автоматтандыру нәтижесінде ТС ұйымдастыру процесі жақсарды, ТС-ға келіп түскен өтінімдер саны 52% - ға өсті, оны өткізудің уақтылығы өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 1,5 есе өсті.

Тәуелсіз сараптама жүргізуге тартылған сарапшылар саны 1,5 есеге өсті. 152 маман, оның ішінде 88 тәуелсіз сарапшы, 64 бейінді маман тартылды. Оның ішінде:

- 71 сарапшы-медициналық университеттердің ғылыми қызметкерлері;
- 73 сарапшы-стационарлық клиникалардың дәрігерлері;
- 8 сарапшы - МСАК көрсететін ұйымдардың дәрігерлері.

8-кесте. Тәуелсіз сараптама жүргізуге тартылған сарапшылардың жұмысы бойынша сандық деректер

Атауы	Өтінімдер саны	ТС-дан өткен медициналық жазбалар/пациенттер саны	Сараптамалық қорытындылар саны	Түрлері бойынша шығыстар сомасы, мың теңге
өтініштер/шағымдар бойынша	22	48	25	195
шетелде емдеу бойынша	8	8	8	66
мастер класс бойынша	23	23	23	172
өлім жағдайлары бойынша	3 179	3 179	3 179	33 344
емделген жағдайлар бойынша	17	36	17	202
нысаналы мониторинг шеңберінде	50	900	50	151
жоспардан тыс мониторинг шеңберінде	61	688	61	832
проактивті мониторинг шеңберінде	4	108	5	474
Барлығы	3 364	4 990	3 368	35 437

Тәуелсіз сарапшылармен ақылы қызметтер көрсету шарттары бойынша шығыстар 35 437,0 мың теңгені құрады.

2022 жылы тәуелсіз сараптама жүргізуге сараптамаға 4 990 медициналық карта мен медициналық құжаттарды ұсына отырып, 3 364 өтінім (жағдай) келіп түсті, 3 368 сараптамалық қорытынды алынды, олар мынадай түрлер бойынша орындалды:

1) медициналық көмектің түрлері мен нысандары бойынша:

- филиалдардың өтінімі бойынша өлім жағдайлары-3 179 өтінім (3 179 медициналық карталар), 3 179 СТ қорытындысы алынды;

- филиалдардың өтінімі бойынша емделген жағдайлар - 17 өтінім (36 медициналық карта) 17 СТ қорытындысы алынды;

- шетелде емдеу бойынша өлім жағдайлары-8 өтінім (8 медициналық карта) 8 СТ қорытындысы алынды;

- мастер-класс шеңберінде емделген жағдайлар - 23 өтінім (23 медициналық карта) 23 СТ қорытындысы алынды, оның ішінде 1 өлім жағдайы;

2) медициналық қызмет түрлері бойынша:

нысаналы мониторинг шеңберінде (шығусыз) «2021 жылға жүкті әйелдер мен жаңа туған нәрестелерді скринингтік зерттеулердің тиімділігі» тақырыбында медициналық қызметке бағалау жүргізілді-6 өңірден 50 медициналық ұйым бойынша 50 өтінім (900 медициналық карта) келіп түсті, ТС-ның 50 қорытындысы алынды;

жоспардан тыс мониторинг шеңберінде (шығусыз) 17 өңірден 61 медициналық ұйым бойынша 61 өтінім түсті (26 медициналық карта, 662 пациент), 61 өтінім бойынша ҰЭ аяқталды, 61 сараптамалық қорытынды алынды:

- «Қостанай облыстық кардиохирургиялық орталығы ЖШС-де жүргізілген кардиохирургиялық көмектің негізділігі» мәселесі бойынша жоспардан тыс мониторинг кезінде медициналық қызметті бағалау-1 өңірден 1 медициналық ұйым бойынша 1 өтінім (26 медициналық карта) 1 ТС қорытындысы алынды.

- «2022 жылы алғаш рет амбулаториялық диализге пациенттерді қабылдаудың негізділігін бағалау және қызметтер көлемінің мониторингі» мәселесі бойынша жоспардан тыс мониторинг кезінде медициналық қызметті бағалау-17 өңірден 60 медициналық ұйым бойынша 60 өтінім (662 пациент) ТС-ның 60 қорытындысы алынды.

проактивті мониторинг (бармай) шеңберінде «Урология, акушерия-гинекология және отоларингология бойынша стационарлық, стационарды алмастыратын көмек» тақырыбында стационарлық, стационарды алмастыратын көмекті ұйымдастыру мен жүргізуде медициналық қызметке бағалау жүргізілді-1 өңірден 3 медициналық ұйым бойынша 4 өтінім (108 медициналық карта) келіп түсті, ТС-ның 5 қорытындысы алынды.

Қор филиалдары сарапшыларының қорытындысы бойынша өлім жағдайларына байланысты 26 393 жағдайда 882,3 млн. теңге алынды.

Қор сарапшылары қаржылық әсер ету шараларын қолданған 2022 жылға арналған қайтарып алу ақауларының құрылымында ең үлкен үлесті мыналар құрайды:

1) клиникалық хаттамалар мен стандарттарды сақтамау бойынша ақау, 569,5 млн. теңге сомасына 6 743 ақау;

2) стационар деңгейінде төленуге жатпайтын өлім/АПП/жедел жәрдем деңгейінде қайтыс болу, 202,6 млн. теңгеге 584 жағдай;

3) медициналық құжаттаманы ресімдеу ақаулары 3544 жағдайда 323,8 млн. теңге.

Жалпы 2022 жылдың 12 айында тәуелсіз сарапшылардың/бейінді мамандардың 3 030 қорытындысы бойынша 1 695 ақауға байланысты 313,4 млн. теңге алынды, оның ішінде 288 алдын алуға болатын жағдай.

ТС бойынша ақауларды анықтау деңгейі-57,8 % (3030 сарапталған жағдайға 1 695 ақау).

Филиалдардың ақауларды анықтау деңгейі 36,8% (26 393 сарапталған жағдайға 9 716 ақау).

Тәуелсіз сараптама қорытындысы бойынша ақаулар құрылымында Қор сарапшылары ең үлкен үлес салмағы болып табылатын қаржылық ықпал ету шараларын қолданды:

1) клиникалық хаттамалар мен стандарттарды сақтамау бойынша ақау, бұл дәрігерлер 2020 жылдан бастап КП-ны ұстанбағанын көрсетеді, 125,3 млн. теңге сомасына 988 ақау;

2) стационар деңгейінде төленуге жатпайтын өлім/АПП/жедел жәрдем деңгейінде қайтыс болу, 144,7 млн. теңгеге 289 жағдай. Алдын алуға болатын және шартты түрде алдын алуға болатын нәтижелері бар қорытындыларда диагностикалық және емдік іс-шаралар толық көлемде және уақтылы

жүргізілмейтіні, пациенттерді емдеу тактикасын дұрыс анықтамайтыны атап өтіледі;

3) медициналық құжаттаманы ресімдеу ақаулары 404 жағдайда 38,6 млн. теңге. Ұсынылған қорытындылар бойынша тәуелсіз сарапшылар/бейінді мамандар медициналық көмек көрсету сапасын жанама бағалау болып табылатын медициналық құжаттаманы жүргізуге қатысты ескертулерді атап өтті. Осы пациенттердің дұрыс енгізілмеуінің негізгі үлесі медицина қызметкерлерінің ақпаратты бұрмалауға бейімділігін көрсетеді, бұл медициналық көмектің сапасын одан әрі төмендетуге ықпал етуі мүмкін, өйткені талдамалық ақпарат және медициналық көмектің қолжетімділігі мен сапасын жақсарту жөніндегі одан әрі шаралар АЖ деректеріне негізделеді.

Жеткізушіге әкімшілік ықпал ету шараларын немесе медициналық көмектің сапасын жақсарту жөнінде жүйелі шаралар қабылдауды талап ететін анықталған бұзушылықтар бойынша қор филиалдары ҚР ДСМ Медициналық және фармацевтикалық бақылау комитетінің және өңірлердің денсаулық сақтау басқармасының (*Ақтөбе, Алматы, Атырау, Шығыс Қазақстан, Жамбыл, Қарағанды, Қызылорда, Маңғыстау, Павлодар, Солтүстік Қазақстан*) аумақтық департаменттеріне хаттар жолдады- *Қазақстан, Түркістан облыстары, Алматы, Астана және Шымкент қалалары*) құзыреті бойынша тиісті шаралар қабылдау үшін.

Тәуелсіз сарапшылар/бейінді мамандар медициналық құжаттаманы зерделеу кезінде мынадай жүйелік бұзушылықтарды анықтайды:

1) пациенттің жай-күйін уақтылы бағаламау, МСАК деңгейінде көрсетілген сапасыз медициналық көмек;

2) диагностиканың дұрыс қойылмауына және емдеу тактикасындағы қателіктерге әкеп соққан жүргізілген диагностикалық зерттеулердің нәтижелері бойынша қорытындының дұрыс болмауы немесе мүлде болмауы;

3) аурудың ауырлығын анықтайтын жетекші патологиялық синдром бөлінбеген, қатар жүретін аурулар мен асқынулар танылмаған, бұл алдын алуға болатын өлімге әкеледі;

4) пациенттің отаға жеткіліксіз дайындалуына байланысты хирургиялық араласудан кейінгі асқынулардың дамуы;

5) медициналық көмек көрсетуге байланысты ауруханаішілік инфекцияның туындауы себебінен асқынулардың дамуы;

6) зертханалық-аспаптық көрсеткіштерді түсіндірусіз шаблондық күнделік жазбалары.

Осы пациенттердің дұрыс енгізілмеуінің үлкен үлесі медицина қызметкерлерінің ақпаратты бұрмалауға бейімділігін көрсетеді, бұл медициналық көмектің сапасын одан әрі төмендетуге ықпал етуі мүмкін, өйткені талдамалық ақпарат және медициналық көмектің қолжетімділігі мен сапасын жақсарту жөніндегі одан әрі шаралар АЖ деректеріне негізделеді. Бұл жағдайда жеткізушілердің менеджерлері көрсетілетін көмектің сапасына қол жеткізуден гөрі қаржылық нәтижелерге көбірек қызығушылық танытты.

3.2 ПАЦИЕНТТЕРМЕН КЕРІ БАЙЛАНЫСТЫ ЖАҚСARTY

Қор МӘМС жүйесін танымал ету бойынша ауқымды түсіндіру жұмыстарын жүргізеді.

Бұл жұмыс жергілікті атқарушы және мемлекеттік органдармен өзара іс қимыл жасау кезінде жүргізіледі. МӘМС туралы ақпаратты кеңінен тарату үшін үкіметтік емес ұйымдар да тартылуда.

2022 жылы Қор филиалдары 134 мыңнан астам адамды қамтыған 4 мыңнан астам халықпен кездесу өткізді. Кездесулерге қатысушылардың аудиториясы-жұмыс берушілерді, қызметкерлерді, кәсіптік одақтарды, бизнес-қоғамдастықты, «Атамекен» ӨКП, ЖАО және ҮЕҰ-ны қоса алғанда, халықтың әртүрлі топтарының мүдделерін білдіретін мүдделі жеке және заңды тұлғалар және МӘМС туралы ақпарат алуға ниет білдірген басқа да мүдделі заңды және жеке тұлғалар.

9-кесте. Өткізілген кездесулермен қамтылған адамдардың саны

Өңір	Өткізілген іс-шаралар								
	Кездесулер		Қатысушылардың санаттары бойынша өткізілген кездесулер						
			«Атамекен» ӨКП	Қызмет берушілер	Қызметкерлер	Кәсіподақтар	ҮЕҰ	ШОБ	ЖАО
	саны	адам	Кездесулер саны						
Всего	4 095	134 971	252	5 256	1 739	300	425	973	884
Ақмола обл.	106	6 334	11	268	38	9	10	14	13
Ақтөбе обл.	99	5 350	6	49	30	12	13	11	17
Алматы обл.	57	2 162	9	533	14	4	11	8	12
Атырау обл.	178	5 839	16	613	107	20	42	54	93
БҚО	322	9 630	16	210	103	19	38	17	37
Жамбыл обл.	134	5 498	3	304	27	10	5	15	25
Қарағанды обл.	72	2 559	19	40	51	4	10	21	36
Қостанай обл.	206	6 668	12	276	17	7	8	16	83
Қызылорда обл.	491	12 278	19	388	271	27	38	272	129
Маңғыстау обл.	136	5 946	4	82	82	18	15	73	49
Павлодар обл.	385	10 852	12	242	157	22	22	65	123
СҚО	176	5 425	14	252	146	33	27	43	63
Түркістан обл.	297	15 404	20	452	307	34	50	165	49
ШҚО	469	14 594	29	709	123	21	34	92	31
Астана қ.	87	3 780	22	195	29	6	14	27	18
Алматы қ.	144	4 616	3	17	19	3	8	21	21
Шымкент қ.	685	15 242	32	508	215	37	66	52	74
Ұлытау обл.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Жетісу обл.	13	543	1	55	0	7	6	1	2
Абай обл.	38	2 251	4	63	3	7	8	6	9

Кездесулер онлайн және офлайн форматта өткізіледі.

Өңірлердің аудандарына барған кезде әкімдіктердің қызметкерлері үшін егжей-тегжейлі түсініктемелер жүргізіледі, әкімдіктердің қызметкерлері жауап бере алмайтын сұрақтарға жедел жауап беру үшін филиалдардың ИНРО қызметкерлерімен байланыс жасалады.

Сондай-ақ әкімдіктер Қор, Денсаулық сақтау басқармасы және медициналық ұйымдар филиалдарының қатысуымен ҚР өңірлерінде медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру және халықты МӘМС жүйесіне тарту мәселелері бойынша халықпен есептік кездесулер өткізеді.

Кездесулер барысында халыққа ауданның медициналық ұйымдарының, медициналық жабдықтардың, көлік құралдарының (*жедел медициналық көмек, жылжымалы медициналық кешендер, мобильді бригадалар*) ағымдағы жай-күйі, медициналық көмек алу мүмкіндіктері туралы ақпарат беріледі, белгілі бір симптомдар анықталған кезде халыққа қайда жүгіну керектігі туралы түсініктемелер беріледі.

Есептік кездесулердің негізгі мәселесі өңір халқының сақтандырылу деңгейі болып табылады. Осыған байланысты сақтандыру мәртебесін алуға, жеңілдікті санаттарға енгізуге байланысты мәселелер мұқият түсіндіріледі. Бұл жерде пациенттер айтқан нақты жағдайлар да қарастырылады. Басшылардың қатысуы міндетті болғандықтан, халықтың медициналық көмек алуына байланысты көптеген мәселелер сол жерде шешіледі.

ҚР барлық өңірлерінде **12 236 жерде** көрнекі ақпарат, **1283 аудио** және **3 188 бейнеролик** орналастырылды, халық арасында МӘМС және ТМККК медициналық көмек алу мүмкіндігі, сондай-ақ МӘМС жүйесінде сақтандыру мәртебесін алу, жеңілдікті санатқа қосу, медициналық көмек алу кезінде өз құқықтарын қорғау туралы **147 512 ақпараттық материалдар** таратылды.

Сондай-ақ, ақпарат пациенттердің құқықтары сақталмаған жағдайда қайда жүгінуге болатындығы туралы ақпаратты қамтиды.

Білім басқармасы «Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, жоғары білім беру, сондай-ақ жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында күндізгі оқу нысаны бойынша білім алатын адамдар» жеңілдікті санатына кіретін адамдардың деректерін өзектендіруге жәрдемдеседі. Осы мақсатта сақтандырылмаған халықтың тізімдері білім басқармасы арқылы оқу орындарына беріледі және олар өз кезегінде «Ұлттық білім беру деректер базасы» ақпараттық жүйесінде сақтандырылмаған студенттер бойынша деректерді өзектендіреді.

Айта кету керек, бұл жеңілдік санатына 18 жасқа толған оқушылар да кіреді. МӘМС жүйесі туралы халықтың хабардарлығын арттыру, сондай-ақ МӘМС жүйесімен халықты қамтуды ұлғайту шеңберінде Шымкент қаласында орта мектептер мен колледждердің оқушылары арасында МӘМС тақырыбына эссе мен диктант жазу туралы акция іске қосылды.

Қор филиалдары жұмыспен қамтуды үйлестіру және әлеуметтік бағдарламалар орталықтарының (бұдан әрі – Орталық) қолдауымен халықты тарту бойынша жұмыс жүргізуде. Халыққа Орталықтар арқылы жұмыс алу

мүмкіндіктері түсіндіріледі, сондай-ақ өңірлерде халықтың неғұрлым талап етілетін мамандықтар бойынша қайта оқытудан өтуге немесе біраз уақытқа ақылы қоғамдық жұмыс алуға мүмкіндік беретін әлеуметтік бағдарламаларға қатысу мүмкіндігі бар. Сондай-ақ, Орталықтардың қолдауымен МӘМС жүйесінде сақтандыру мәртебесінің болмауына байланысты еңбекке қабілеттілігінен тұрақты айырылған, бірақ оны растауға мүмкіндігі жоқ адамдар үшін жеңілдікті санатқа қосу үшін жұмыссыз мәртебесін алу мәселелері жедел шешілуде.

МӘМС мәселелері бойынша халыққа сапалы кеңес беру үшін Қор медицина қызметкерлерімен аталған тақырып бойынша олардың білім деңгейін арттыру бойынша ауқымды жұмыс жүргізуде. Бұл жұмыс «бестіктермен» де жүргізіледі, олар өз кезегінде медициналық ұйымдардың барлық қызметкерлерімен, сондай-ақ медициналық ұйымдардың басшыларымен, қарапайым қызметкерлермен, әсіресе өз қызмет түрі бойынша халыққа кеңес беретін медицина қызметкерлерімен оқытуды каскадты әдіспен жүргізеді, бұл тіркеу, анықтамалық қызмет, колл-орталықтар, қабылдау бөлмесі және т.б. Медицина қызметкерлері үшін онлайн вебинарлар мен сұрақ-жауап форматындағы кездесулер де, офлайн форматта да өткізіледі. Оқыту іс-шаралары Қордың Youtube-тегі «Қазақстандағы МӘМС» ресми каналындағы жазбасында да қолжетімді.

Филиалдар оқыту іс-шараларын апта сайын өткізеді. 2022 жылы **111 мыңнан астам медицина қызметкерін** қамти отырып, **3 129 оқыту іс-шарасы өткізілді**. Оқыту онлайн форматта да, медициналық ұйымдарға бару арқылы да жүргізіледі. Офлайн форматтағы іс-шаралар ең тиімді болып табылады. Себебі, онлайн вебинарға қатысу кезінде медициналық ұйымдардың қызметкерлері ағымдағы қызметке алаңдайды, құжаттаманы толтырумен айналысады, пациенттерді қабылдауды жүргізеді және т.б. Бетпе-бет іс-шараларды өткізу кезінде семинар бойы спикер мен тыңдаушылар арасындағы байланыс сақталады, материалдар тыңдаушылар үшін көзбен ұсынылады, сондай-ақ аудитория үшін неғұрлым түсініксіз тақырыптарды талдауға мүмкіндік бар.

Қор филиалдары өңірлердің медициналық ұйымдарының пациенттерді қолдау және ішкі аудит қызметтерімен (бұдан әрі –ПҚК) жұмыс жолға қойды.

Осы жұмыс шеңберінде ПҚК қызметкерлерімен түсіндіру кездесулері, сондай-ақ пациенттерге құзыретті жауаптар беру үшін көрсетілген қызметтердің сұраныстарына жедел ден қою жүргізіледі.

Қор филиалдары байланыс арналары арқылы немесе тікелей филиалға жүгінген тұрғындармен жеке консультациялар жүргізеді.

2022 жылдың басынан бастап Қор филиалдарының қызметкерлері 61 610 адамға кеңес берді.

Консультацияларда көбінесе сақтандыру мәртебесін беру, оның ішінде жеңілдікті санаттар, ЖК үшін МӘМС жарналарын төлеу мәселелері, бірыңғай жиынтық төлемді (БЖТ) төлеу, сондай-ақ медициналық көмек көрсетуді ұйымдастыру мәселелері талданады.

Көбінесе адамдар медициналық көмектен бас тарту себептері бойынша жүгінеді. Филиалдардың қызметкерлері өтініштер мәселелерінің мәнін егжей-

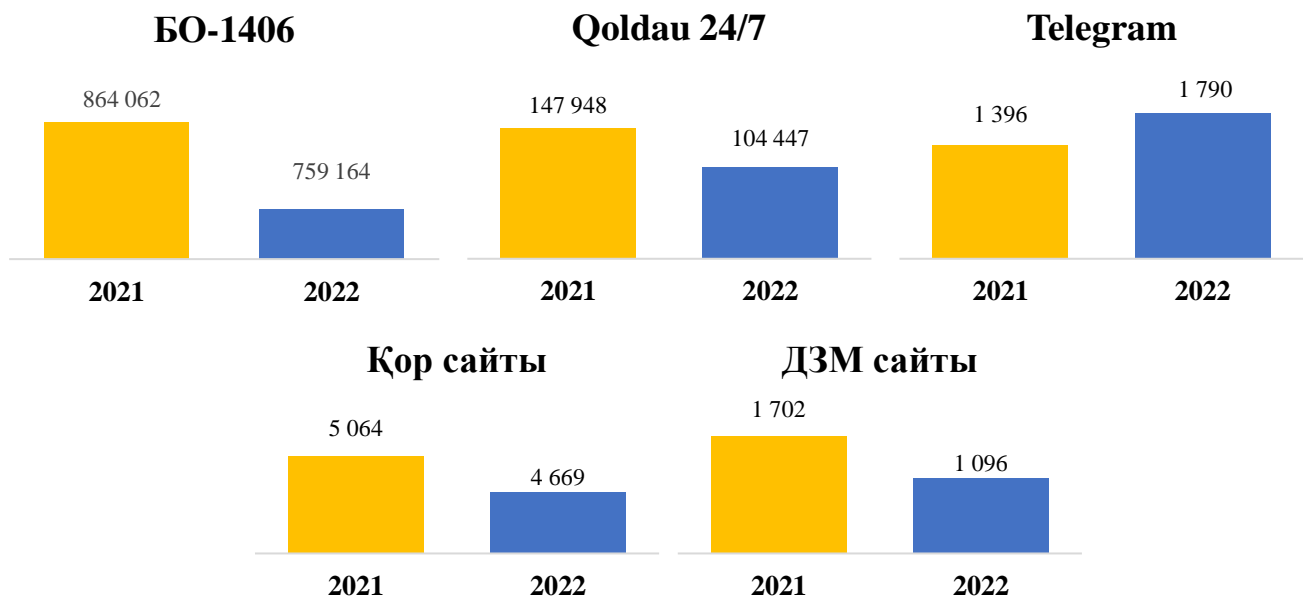
тегжейлі зерделейді, оларды шешу үшін медициналық ұйымдардан қажетті мамандарды тартады.

Байланыс орталығы 1406 және Qoldau 24/7

2022 жылдың басынан бастап Бірыңғай медициналық ақпараттық Call-орталыққа (бұдан әрі-БО) **759 164 өтініш** келіп түсті, бұл 2021 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 104 898 өтінімге аз (2021 ж. - 864 062 өтініш).

Байланыс арналары бөлінісінде:

9-диаграмма. Байланыс арналары бойынша келіп түскен өтініштердің саны

759 164 өтініштің - **707 540 (93,2%)** өтініш консультациялар түрінде жабылды (бірінші қоңыраудан бастап қызмет көрсетілді), **51 624 (6,8%)** өтініш 2 және 3 қолдау желісіне қарауға берілді.

Өтініштердің негізгі үлесін мынадай санаттар құрайды:

- ✓ консультациялар – 93,2% (707 540 өтініш);
- ✓ шағымдар – 3,1% (24 011 өтініш);
- ✓ азаматтардың жеңілдікті санаты үшін уақытша мәртебе беру жөніндегі – 2,7% (20 497 өтініш);
- ✓ алғыс айту – 0,7% (4211 өтініш);
- ✓ ШОБ үшін сақтандыру мәртебесін түзету – 0,2% (2905 өтініш).

Өңірлер бөлінісінде өтініштердің жартысынан көбі төрт өңірге тиесілі **57,1% (434 172 өтініш): 759 164**

- 1) Астана қ. – 16,5% немесе 125 514 өтініш;
- 2) Алматы қ. – 16,4% немесе 124 757 өтініш;
- 3) Ақмола облысы – 12,5% немесе 95 225 өтініш;
- 4) Ақтөбе облысы – 11,6% немесе 88 676 өтініш;

Астана және Алматы қалаларында келіп түскен өтініштердің көптігі, ең алдымен, аталған облыстардың республикалық маңызы бар қалалар болып табылатындығына (ел халқының 20,5%-ы тұрады), сәйкесінше, медициналық қызметтердің көбірек көрсетілуіне байланысты.

Халықты қолдаудың бірінші желісін барлық қажетті материалдық (компьютерлер, құлаққаптар және жұмыс орындары) және материалдық емес (білім базасы – жауаптары бар үлгілік сұрақтар жиынтығы) құралдармен жарақтандырылған **32 БО-1406 операторы** көрсетеді.

БО-1406 операторларының біліктілігін арттыру мақсатында апта сайын азаматтардың өтініштерінің проблемалық мәселелері бойынша оқыту (zoom) жүргізіледі.

Медициналық қызметтер мәселелері бойынша өтініштерді/шағымдарды талдау

Қордың CRM жүйесіне барлығы **24 011 шағым** түсті, бұл көрсеткішпен салыстырғанда 26,4% – ға өсті (2021 ж. – 17 693 шағым).

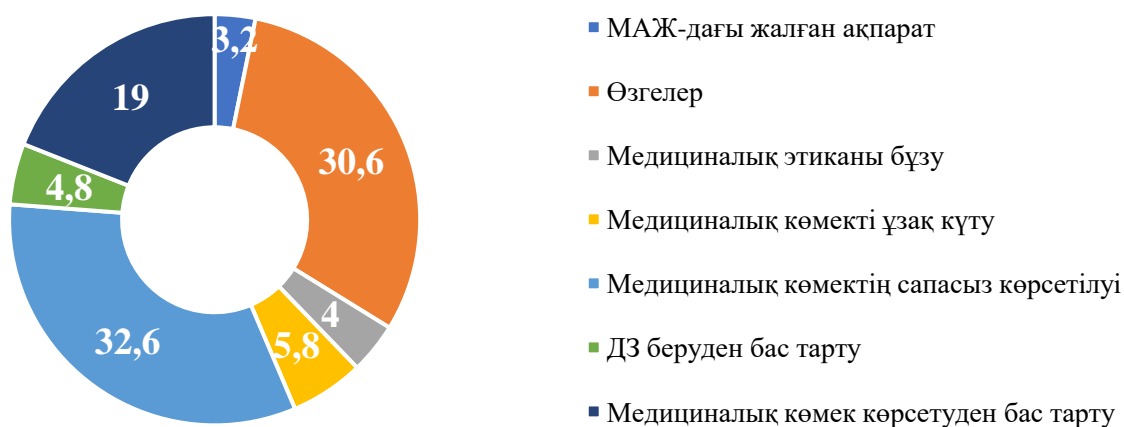
10-кесте. Өңірлер бөлінісіндегі шағымдар саны

№	Өңір	2021 жылғы шағымдар	%	2022 жылғы шағымдар	%
1	Алматы қ.	3651	20,6	5029	20,9
2	Астана қ.	3139	17,7	4332	18
3	Қарағанды обл.	1577	8,9	1710	7,1
4	ШҚО	1213	6,9	1572	6,5
5	Алматы обл.	1207	6,8	1559	6,5
6	Шымкент қ.	660	3,7	1119	4,7
7	Қостанай обл.	824	4,7	1109	4,6
8	Павлодар обл.	915	5,2	1085	4,5
9	Түркістан обл.	729	4,1	974	4,1
10	БҚО	662	3,7	857	3,6
11	Маңғыстау обл.	566	3,2	874	3,6
12	Ақмола обл.	661	3,7	818	3,4
13	Жамбыл обл.	581	3,3	771	3,2
14	Ақтөбе обл.	356	2,0	663	2,8
15	Қызылорда обл.	287	1,6	582	2,4
16	Атырау обл.	389	2,2	458	1,9
17	СҚО	276	1,6	363	1,5
18	Абай обл.	0	0	69	0,3
19	Ұлытау обл.	0	0	37	0,2
20	Жетісу обл.	0	0	30	0,1
Жалпы		17 693	100	24 011	100

Айта кету керек, үш өңірге (Алматы қаласы, Астана, Қарағанды облысы) барлық шағымдардың шамамен 46%-ы (11 071) тиесілі.

«Бестік» шағымның сипаты келесідей:

10-диаграмма. «Бестік» шағымдардың сипаты бойынша деректер

Бұқаралық ақпарат құралдарында және әлеуметтік желілерде жұмыс істеу

Қордың ақпараттық себептер бойынша бұқаралық ақпарат құралдарында 1000-ға жуық материал жарияланды, оның ішінде БАҚ-тың пысықталған сұрауларының қорытындысына байланысты.

2022 жыл ішінде ресми және жұмыс тәртібінде 80-нен астам сұрау жедел пысықталды, оның 30-дан астамы 2022 жылдың 3 тоқсанына келді (*салыстыру үшін 2 тоқсанда – 22 сұрау, 1 тоқсанда – 13 БАҚ сұрауы*).

МӘМС жүйесі мен Қордың қызметіне деген сенімді арттыру үшін **Қордың Басқарма Төрағасымен және оның орынбасарларымен 3 эксклюзивті сұхбат** өткізіліп, жарияланды.

«Brand analytics» мониторингтік жүйесінің деректеріне сәйкес 2022 жылғы қаңтар-желтоқсан аралығында республикалық және өңірлік бұқаралық ақпарат құралдарында медициналық сақтандыру жүйесі, ТМККК және МӘМС бойынша түйінді сөздер айтылып, **7 849** жарияланым жарияланды, оның ішінде бейтарап – 7 188 (91,6%), оң – 604 (7,7%), теріс – 57 (0,007%). Бұл ретте тәуекел іске асырылған жоқ, медиа кеңістіктегі теріс жарияланымдардың үлесі рұқсат етілген шектен аспады және 0,01%-дан кем болды.

Сондай-ақ, филиалдардың қолдауының арқасында 2022 жылдың 3 және 4 тоқсандарында МӘМС аясында емделген пациенттердің кейстерін жариялауға басты назар аударылды. Қымбат оталарға, жоғары технологиялық медициналық көмекке, онкологияны емдеуге, балаларға, жүкті әйелдерге ота жасауға ерекше назар аударылды. Мұның бәрі жүйе туралы жағымды ескертулерді едәуір арттыруға мүмкіндік берді. Барлығы **137 кейс** жарияланды.

Есепті кезеңде **Орталық коммуникациялар қызметінде Басқарма Төрағасының** денсаулық сақтау жүйесін тұрақты қаржыландыруды қамтамасыз ету, сондай-ақ пациенттердің сапалы және қолжетімді медициналық көмекке

құқықтарын іске асыру үшін Қор қабылдайтын жүйелі шаралар туралы **брифингі өтті**.

Бұл іс – шараны бұқаралық ақпарат құралдары ерекше белсенді қолдады-мониторингке сәйкес **БАҚ-та брифинг материалдары бойынша 107 жарияланым берілді**.

2022 жылы көрсетілетін медициналық қызметтердің сапасына, әлеуметтік медициналық сақтандыру жүйесінің жұмысына баса назар аударып отырып, әлеуметтік желілерде Қор туралы **30 552** ескерту тіркелді. Instagram әлеуметтік желісінде – **5 602**, Facebook - **17 398** ескерту бар. Жалпы санның **28 589**-ы бейтарап сипатта болды, **1 331-і** теріс және **632-сі** оң болды.

Қордың Instagram-дағы ресми аккаунтында 2022 жылдың қорытындысы бойынша жазылушылар саны **43 264** аккаунтты құрады, аудиторияны қамту - **700 601** аккаунт, қатысу - **4 560**. Facebook-те жазылушылар саны - **31 323** аккаунт, аудиторияны қамту - **678,7** мың, қатысу - **7 мың** аккаунт.

Instagram және Facebook парақшаларында **467** бірегей жарияланым орналастырылды, оның ішінде инфографиялық және түсіндірме посттар – **140**, бейнеконтент – **63**, тікелей эфирлер - **25**, пациент кейстері - **137**, іс-шараларды жариялау - **22**, басқалары – **80**.

Әлеуметтік желілерде халықпен кері байланыс бойынша жұмыс жүргізілді. Қордың ресми аккаунттары арқылы халықтың сауалдарына **2 919** жауап берілді, оның ішінде түсініктемелерде:

- 1) Instagram жазбаларының астында – **789**;
- 2) Facebook – **162**;
- 3) ескертулер бойынша посттарда – **625** жауап.

Instagram-дағы сұраныстар бойынша мессенджерлерде әртүрлі пайдаланушылармен **1 099** чатта, Facebook-те – пайдаланушылармен **244** чатта жауаптар берілді (*яғни бір чат аясында пайдаланушы әртүрлі кезеңдерде бірқатар сұрақтар қойды*).

Әлеуметтік желілердегі жарияланымдармен келесі сілтемелер бойынша танысуға болады:

- Фэйсбук - <https://www.facebook.com/msqory>
- Инстаграм - https://www.instagram.com/msqory_kz

Есепті кезеңде медиа жоспарларды іске асыру шеңберінде МӘМС және ТМККК мәселелері жөніндегі өңірлік филиалдар спикерлердің қатысуымен теледидарда **804 трансляция өткізді**. Сондай-ақ, түрлі бағдарламаларға қатысу және тікелей эфирде қосылу арқылы **радиодан 384 сөз сөйлеу** ұйымдастырылды.

Өңірлік және республикалық баспалық БАҚ - та **2 556**, электрондық БАҚ-та **5 907** материал жарияланды.

Сонымен қатар, өңірлік филиалдармен ОКҚ, ЖАО және «Атамекен» ҰКП өңірлік алаңдарында **1 086** спикер сұхбаты және **94** брифинг ұйымдастырылды.

Әлеуметтік желілерде **47134** ақпараттық-түсіндіру посты, репост орналастырылды, оның ішінде **9 337** филиал директорларының жеке беттерінде жарияланды.

4 - БӨЛІМ. ҚОРДЫҢ ТҰРАҚТЫ ЖҰМЫС ІСТЕУІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

4.1 КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУДЫ ДАМУ, ПРОЦЕСТЕРДІҢ ҚАУШСІЗДІГІ МЕН РЕТТІЛІГІН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Қордың корпоративтік басқару жүйесі Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қордың құрылтай және ішкі құжаттарына негізделеді және оның дамуының негізгі факторларының бірі болып Қордың стратегиялық мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу қамтамасыз етіледі.

Корпоративтік басқару барлық мүдделі тараптармен өзара қарым қатынастардың теңгерімді жүйесін дәйекті және егжей тегжейлі құруға және Қор қызметінің тиімділігін арттыруға бағытталған.

Халықпен, акционермен, контрагенттермен, қызметкерлермен және мемлекеттік институттармен өзара іс-қимыл жасау кезіндегі ашықтық пен транспаренттілік Қордың аса маңызды басымдықтар болып табылады.

Қордың Корпоративтік басқару кодексі жаңа редакцияда ҚР ДСМ 2023 жылғы 28 наурыздағы № 182 бұйрығымен (бұдан әрі - КБК) бекітілді.

Бүгінгі таңда корпоративтік басқару жүйесін одан әрі дамытудың іргетасы қаланды-Қордың басқару органдары құрылды, КБК, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатын және Іскерлік әдеп кодексін қоса алғанда, қажетті ішкі құжаттар әзірленді.

Қордың корпоративтік басқару жүйесі қамтиды:

1) мәселелерді қарау және шешімдер қабылдау иерархиясы мен тәртібін сақтау: Қордың Директорлар кеңесінің қарауына шығарылатын барлық мәселелерді Қордың тиісті директорлар кеңесінің комитеттері жан-жақты қарайды;

2) Қордың директорлар кеңесі, Қор басқармасы, лауазымды адамдар мен қызметкерлер арасындағы өкілеттіктер мен жауапкершіліктерді шектеу: органдардың құзыреттері, өкілеттіктері мен міндеттері Жарғымен, Қордың Директорлар кеңесі туралы ережемен және Қор Басқармасы; Басқарма Төрағасының өкімімен Қор Басқармасы мүшелерінің жауапкершілік салалары шектеледі; Қордың құрылымдық бөлімшелері өз қызметін тиісті ережелерде бекітілген функционалдық міндеттерге сәйкес жүзеге асырады, әрбір лауазым бойынша лауазымдық нұсқаулықтар бекітіледі.

3) Қордың Директорлар кеңесі мен Қор Басқармасының ақпараттандырылған шешімдерді уақтылы қабылдауы;

4) Қордың Директорлар кеңесі мен Қор Басқармасы қабылдаған заңнамаға және ішкі нормативтік құжаттарға сәйкестігі.

Функционалды басқару құрылымы

Қордың басқару құрылымы келесі органдардан тұрады (*Жарғының 35 т.*):

– жоғары орган-Жалғыз акционер;

- басқару органы-Директорлар кеңесі;
- атқарушы орган-Басқарма;
- Қордың қаржы-шаруашылық қызметіне, ішкі бақылау саласындағы бағалауға, тәуекелдерді басқаруға, корпоративтік басқару саласындағы құжаттардың орындалуына бақылауды жүзеге асыратын орган және Қор қызметін жетілдіру мақсатында консультация беретін орган – Ішкі аудит қызметі.

Қордың Жарғысына сәйкес Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті атынан Қазақстан Республикасының Үкіметі Қордың құрылтайшысы болып табылады. Қор акцияларының мемлекеттік пакетін иелену және пайдалану құқығын Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі жүзеге асырады.

КБК сәйкес Директорлар кеңесі, комитеттер және директорлар кеңесінің мүшелері жыл сайынғы негізде бағаланады. Бұл ретте үш жылда кемінде бір рет бағалау тиісті қаржы жылына бекітілген Қор шығыстары шегінде тәуелсіз кәсіби ұйымды тарта отырып жүргізіледі.

«Корпоративтік басқаруды дамыту, процестердің қауіпсіздігі мен реттілігін қамтамасыз ету» Даму стратегиясының мақсаты шеңберінде қорда корпоративтік басқаруды дамыту жөніндегі міндет көзделген, 2023 жылы корпоративтік басқаруды сыртқы бағалауды жүргізу жоспарланып отыр. Қор қызметінің негізгі көрсеткіштеріне сәйкес 2023 жылға арналған Корпоративтік басқару рейтингі бойынша нысаналы индикатор 10-нан 5 немесе «В» - дан төмен емес болып белгіленді.

Қордағы корпоративтік басқаруды тәуелсіз бағалау қызметтерін, сондай-ақ Қордың Директорлар кеңесі мен Қор Басқармасының қызметін сатып алуға жоспарланатын мақсат Қордағы корпоративтік басқарудың даму деңгейін айқындау, жалғыз акционердің құқықтары мен мүдделерін қорғау, Қордың корпоративтік басқармасы жұмысының тиімділігін арттыру, сондай-ақ Қордың Директорлар кеңесі мен Басқармасының және оның әрбір мүшесінің ұзақ мерзімді құнының өсуі және тұрақты дамуы болады.

Қордың Директорлар кеңесі

2022 жылғы маңызды корпоративтік оқиғалардың бірі Қордың Директорлар кеңесінің құрамын өзгерту болып табылады, себебі Қордың Жалғыз акционерінің шешіміне сәйкес (ҚР ДСМ-нің 2019.04.18 №155 бұйрығы) 2022 жылғы 18 сәуірде Қордың Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы үш жылдық өкілеттік мерзімі аяқталды.

«Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 36-бабының 5-тармағына және «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 177-бабы 2-тармағының 5) тармақшасына және Қор Жарғысының 50-тармағының 5) тармақшасына сәйкес Қордың Жалғыз акционерінің 2022 жылғы 23 тамыздағы шешімімен мерзімі алты адамнан тұратын Қордың Директорлар кеңесінің жаңа құрамы айқындалды үш жылға арналған өкілеттіктер.

Қордың Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорларын сайлауды ҚР ДСМ интернет-ресурсында іріктеу өткізу туралы хабарландыруды орналастыру арқылы ашық конкурстық іріктеу негізінде жалғыз акционер жүзеге асырды. Іріктеу процесінің өзі ҚР ДСМ 08.09.2021 жылғы № 571 бұйрығымен бекітілген Қордың Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорларын сайлау тәртібімен реттеледі.

Қордың Директорлар кеңесінің құрамына мынадай тұлғалар кірді:

- 1) Абдильдин Батырбек Сұлтанұлы – Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі аппаратының басшысы;
- 2) Ташенев Бақытбек Хакімұлы – Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің төрағасы;
- 3) Ашуев Айдын Жумабекұлы – Қордың Басқарма төрағасы;
- 4) Құлжанов Мақсұт Кәрімұлы – тәуелсіз директор;
- 5) Күлекеев Жақсыбек Абдрахметұлы – тәуелсіз директор;
- 6) Сайынов Мұратбек – тәуелсіз директор.

Қордың Жалғыз акционерінің 2022 жылғы 08 қарашадағы № 987 шешімімен Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі Абдильдин Батырбек Сұлтанұлының өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды және Қордың Директорлар кеңесінің құрамына ҚР Денсаулық сақтау вице – министрі Сұлтанғазиев Тимур Сламжанұлы сайланды.

Осыған байланысты Директорлар кеңесінің құрамы өзгертілді:

- 1) Құлжанов Мақсұт Кәрімұлы – Қордың Директорлар кеңесінің төрағасы, тәуелсіз директор;
- 2) Сұлтанғазиев Тимур Сламжанұлы – Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі;
- 3) Ташенев Бақытбек Хакімұлы – Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі;
- 4) Күлекеев Жақсыбек Абдрахметұлы – тәуелсіз директор;
- 5) Сайынов Мұратбек – тәуелсіз директор;
- 6) Ашуев Айдын Жумабекұлы – Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі, Қордың Басқарма Төрағасы;

Корпоративтік хатшы-Ускенбеков Ғазиз Есеналиұлы.

Қордың Директорлар кеңесінің құрамына медициналық сақтандыру саласында халықаралық тәжірибеде тәжірибесі бар мемлекеттік басқару, медицина және қаржы саласындағы кәсіби мамандар кіреді және Қордағы корпоративтік басқаруды жетілдіруге, стратегия мен даму жоспары бойынша шешімдер қабылдауға қатысады. Қор қызметінің тиімділігін талдайды және Қор қызметінде ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару саласында қолданылатын тетіктерді қайта қарайды. Қордың Директорлар кеңесінің шешімдері Қордың одан әрі қалыптасуы мен дамуына ықпал етті.

«Акционерлік қоғамдар туралы» ҚР Заңының 54-бабының 5-тармағына және Қордың Директорлар кеңесі туралы Ереженің 18-тармағына сәйкес (ҚР ДСӘДМ 05.12.2016 ж. №1033 бұйрығы) Қоғамның Директорлар кеңесі құрамының кемінде **30%-ы** Қоғамның тәуелсіз директорлары болуға тиіс. Директорлар кеңесінің құрамы осы талапқа сәйкес келеді.

СЛнымен қатар Қор Жарғысының 66-тармағына сәйкес Қордың Директорлар кеңесі мүшелерінің саны кемінде 5 адамды құрауға тиіс, олардың кемінде 30% - ы тәуелсіз мүшелер болуға тиіс. Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі келесі жағдайларда тәуелсіз деп танылады:

- Қордың лауазымды тұлғаларымен бағыныстылықпен байланысты емес және Қордың Директорлар кеңесіне сайланғанға дейінгі 3 жыл ішінде осы тұлғалармен бағыныстылықпен байланысты болмаған;

- Қордың аудитору болып табылмайды және ол Қордың Директорлар кеңесіне сайланғанға дейінгі 3 жыл ішінде ол лауазымда болған емес;

- Қордың аудитіне аудиторлық ұйымның құрамында жұмыс істейтін аудитор ретінде қатыспайды және ол Қордың директорлар Кеңесіне сайлануының алдындағы 3 жыл ішінде мұндай аудитке қатыспаған;

- мемлекеттік қызметкер болып табылмайды.

Қордың Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорлары Қордың тәуелсіз директорларын іріктеудің жоғарыда аталған критерийлеріне сәйкес келеді.

Қордың Директорлар Кеңесінің отырыстары

2022 жылы Қордың Директорлар кеңесі 14 отырыс өткізді, оның ішінде 6 күндізгі және 8 сырттай отырыс өткізілді, онда Қордың қызметіне қатысты 65 мәселе қаралды, оның ішінде Қордың даму жоспары және оның орындалуы, сыртқы аудит қорытындыларын қарау, кадр мәселелері, Қордың Басқарма мүшелерінің қызметін бағалау және негізгі көрсеткіштер картасы, тағайындау, мерзімін айқындау Омбудсменнің өкілеттігін бекіту және ол туралы ережені бекіту, оның өкілеттігін тоқтату, сондай-ақ лауазымдық жалақы мөлшерін айқындау, омбудсмен қызметін бағалау, омбудсмен институтымен таныстыру, ішкі аудит қызметінің сұрақтары мен қызметін бағалау, тәуекелдер тізілімін және картасын және олардың есептерін бекіту, ішкі бақылау жүйесінің ережелерін сайлау, комплаенс-менеджер және оның лауазымы, жылдық есеп, корпоративтік хатшының қызметін және Қордың басқа да корпоративтік құжаттарын бағалау.

Қордың Директорлар кеңесінің жаңа құрамын қалыптастыруға байланысты Қордың Директорлар кеңесінің 2022 жыл 26 тамыздағы № 6 шешімімен Қордың Директорлар кеңесінің төрағасы болып Тәуелсіз директор Құлжанов Мақсұт Кәрімұлы сайланды, оның өкілеттік мерзімі Қордың Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі аяқталғанға дейін.

Қордың Директорлар кеңесінің комитеттері

Қордың Директорлар кеңесі комитеттер құру туралы шешім қабылдайды, олардың дербес және сандық құрамын, төрағаларын, өкілеттік мерзімін, сондай-ақ функциялары мен жұмыс тәртібін айқындайды.

2022 жылы аудит және тәуекелдер жөніндегі Комитет, тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі Комитет, Стратегия және даму жөніндегі Комитет қызметін жүзеге асырды.

Комитеттер Қордың Директорлар кеңесінің консультативтік-кеңесші органдары болып табылады. Комитеттердің ұсыныстары Қордың Директорлар

кеңесінің қарауына берілетін, сол арқылы ол қабылдайтын шешімдердің тиімділігін арттыратын ұсынымдар болады.

Аудит және тәуекелдер жөніндегі комитет (бұдан әрі – АТК) Қордың Қаржы-шаруашылық қызметін бақылау мәселелері бойынша ұсынымдарды әзірлеу және Қордың директорлар Кеңесіне ұсыну мақсатында құрылды, оның ішінде:

- қаржылық есептіліктің толықтығы мен сенімділігі;
- ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің сенімділігі мен тиімділігі;
- сыртқы және ішкі аудит процесінің тәуелсіздігі;
- корпоративтік басқаруды жетілдіру және Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтау үшін.

АТК өз қызметін Қордың Директорлар кеңесінің аудит және тәуекелдер жөніндегі комитеті туралы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Қордың Директорлар Кеңесі құрамының өзгеруіне байланысты Директорлар кеңесі комитеттерінің құрамына да өзгерістер енгізілді.

Қордың Директорлар кеңесінің 26.08.2022 ж. №6 шешімімен АТК құрамы қалыптастырылды:

- 1) Күлекеев Ж.А. - Комитет төрағасы, тәуелсіз директор;
- 2) Құлжанов М.К. - Комитет мүшесі, тәуелсіз директор;
- 3) Сайынов М. - Комитет мүшесі, тәуелсіз директор.

АТК хатшысының функцияларын корпоративтік хатшы жүзеге асырады.

2022 жылы АТК 6 отырыс өткізді, Комитеттің барлық мүшелері ІАҚ, тәуекелдер және қаржылық есептер мәселелерін қарады, АТК Қордың Директорлар кеңесіне тиісті ұсынымдар берді. 2022 жылы АТК Ережеге, сондай-ақ АТК жұмыс жоспарына сәйкес мақсаттарды, міндеттерді және функционалдық міндеттерді орындады. Отырыстардың күн тәртібіндегі барлық мәселелер егжей-тегжейлі қаралды, Қордың Директорлар Кеңесі қабылдаған сараланған және егжей-тегжейлі ұсынымдар берілді.

АТК жұмысы Қордың Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігіне ықпал етті және Қордағы ішкі бақылау, ашықтық және тәуекелдерді басқару жүйесінің тиімділігін арттыру шеңберінде Қордың бизнес-процестерін ұйымдастыруды жақсартуға оң әсер етті.

Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі Комитет (бұдан әрі – ТСК) Директорлар кеңесіне мәселелер бойынша ұсыныстар әзірлеу және ұсыну мақсатында құрылған:

- Қордың Директорлар кеңесі мүшелерін сайлау, қызметін бағалау, сабақтастығын жоспарлау, сондай-ақ тәуелсіз директорлыққа кандидаттарға сыйақы мөлшері бойынша ұсыныстар;

- Қордың ішкі құжаттарына сәйкес Басқарма құрамына және өзге де лауазымдарға кандидаттарды сайлау (тағайындау);

- Қордың ішкі құжаттарына сәйкес Басқарма мүшелеріне, сондай-ақ өзге де қызметкерлерге уәждемелік ҚНҚ қою;

- Қордың ішкі құжаттарына сәйкес Басқарма мүшелерінің, Корпоративтік хатшының және өзге де қызметкерлердің сыйақылары мен сабақтастығын жоспарлау.

ТСК өз қызметін Қордың Директорлар кеңесінің тағайындаулары мен сыйақылары жөніндегі комитеті туралы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Қордың Директорлар кеңесінің 26.08.2022 ж. №6 шешімімен ТСК құрамын жаңарту туралы шешім қабылданды:

- 1) Сайынов М. - ТСК төрағасы, тәуелсіз директор;
- 2) Күлекеев Ж.А. – Комитет мүшесі, тәуелсіз директор;
- 3) Құлжанов М.К. - Комитет мүшесі, тәуелсіз директор.

ТСК хатшысының функцияларын Корпоративтік хатшы жүзеге асырады.

2022 жылы ТСК 8 отырыс өткізді, Комитеттің барлық үш мүшесі ТСК отырыстарына қатысты, онда мәселелер алдын ала қаралып, Қордың Директорлар кеңесіне тиісті ұсынымдар берілді.

2022 жылы ТСК туралы Ережеге, сондай-ақ ТСК жұмыс жоспарына сәйкес мақсаттар, міндеттер және функционалдық міндеттер толық көлемде орындалды. ҚНВ отырыстарының күн тәртібіндегі барлық мәселелер егжей-тегжейлі қаралды, Қордың Директорлар Кеңесі қабылдаған сараланған және егжей-тегжейлі ұсынымдар берілді.

Стратегия және даму комитеті (бұдан әрі – СДК) Қордың Директорлар кеңесіне мәселелер бойынша ұсыныстар әзірлеу және ұсыну мақсатында құрылған:

- 1) Қордың қаржылық қызметін бақылаудың тиімді жүйесін белгілеу (*оның ішінде қаржылық есептіліктің толықтығы мен дұрыстығы үшін*);
- 2) ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің сенімділігі мен тиімділігін қамтамасыз ету;
- 3) сыртқы және ішкі аудит процесінің тәуелсіздігі мен тиімділігін бақылау;
- 4) Қордың корпоративтік басқаруын жетілдіру.

СДК құрамында көпшілігі тәуелсіз директорлар болуы керек. Егер Директорлар кеңесі осы адамның СДК -ге мүшелігі Қордың және Жалғыз акционердің мүддесі үшін қажет деп шешсе, тәуелсіз болып табылмайтын Қордың Директорлар кеңесінің мүшесі СДК құрамына сайлануы мүмкін. Қордың Басқарма төрағасы СДК мүшесі бола алмайды. СДК төрағасы тәуелсіз директор болып табылады.

СДК өз қызметін Қордың Директорлар кеңесінің Стратегия және даму комитеті туралы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Қордың Директорлар кеңесінің 26.08.2022 ж. №6 шешімімен СДК жаңа құрамы құрылды:

- 1) Құлжанов М.К. - СДК төрағасы, тәуелсіз директор;
- 2) Күлекеев Ж.А. - СДК мүшесі, тәуелсіз директор;

3) Сайынов М.- СДК мүшесі, тәуелсіз директор.

СДК хатшысының функцияларын Корпоративтік хатшы жүзеге асырады.

2022 жылы СДК -нің 2 отырысы өткізілді, КСР-нің барлық мүшелері қатысты, оларға мәселелер қаралды және Қордың Директорлар кеңесіне тиісті ұсынымдар берілді.

Қордың Директорлар кеңесі тоқсан сайынғы негізде Қордың корпоративтік хатшысы жұмысының есептерін, сондай-ақ жарты жылдық негізде Қордың тәуекелдері бойынша есептерді қарады.

Жалпы, Қордың Директорлар кеңесінің және комитеттерінің отырыстары Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген Қордың Директорлар кеңесінің 2022 жылға арналған жұмыс жоспарына сәйкес тұрақты негізде өтті.

Директорлар кеңесінің жұмысын бағалау

КБК 92 тармағына сәйкес Директорлар кеңесі Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі комитеттің тиісті бағасын ескере отырып жыл сайынғы негізде бағалау жүргізеді. Бағалау әдістері өзін өзі бағалау немесе бағалау сапасын жақсарту үшін тәуелсіз кеңесшіні тарту болып табылады. Тәуелсіз сыртқы кеңесші кем дегенде үш жылда бір рет тартылады.

Бағалау жүйелілік, кешенділік, үздіксіздік, шынайылық, құпиялылық сияқты қағидаттар бойынша жүзеге асырылады.

Директорлар кеңесінің, оның комитеттері мен Директорлар кеңесі мүшелерінің қызметіне бағалау жүргізу процесі, мерзімдері мен тәртібі Қоғамның ішкі құжаттарымен регламенттеледі.

Бағалау, оның ішінде мынадай мәселелерді қарауды қамтиды:

1) Қоғам алдында тұрған міндеттер контекстінде Директорлар кеңесі құрамының оңтайлылығы (дағдылар, тәжірибе балансы, құрамның әртүрлілігі, объективтілік);

2) Қоғамның көзқарасы, стратегиясы, негізгі міндеттері, мәселелері мен құндылықтарының айқындылығы;

3) сабақтастық және даму жоспарлары;

4) Директорлар кеңесінің бірыңғай орган ретінде жұмыс істеуі, Директорлар кеңесінің және Басқарма басшысының Қоғам қызметіндегі рөлі;

5) Директорлар кеңесінің Қоғамның Жалғыз акционерімен, басқармасымен және лауазымды тұлғаларымен өзара іс-қимылының тиімділігі;

6) Директорлар кеңесі мүшелерінің әрқайсысының тиімділігі;

7) Директорлар кеңесі комитеттері қызметінің тиімділігі және олардың Директорлар кеңесімен, Басқарма мүшелерімен өзара іс - қимылы;

8) Директорлар кеңесіне ұсынылатын ақпарат пен құжаттардың сапасы;

9) Директорлар кеңесінде, комитеттерде талқылау сапасы;

10) Корпоративтік хатшы қызметінің тиімділігі;

11) процестер мен құзыреттердің айқындылығы;

12) тәуекелдерді анықтау және бағалау процесі;

13) Жалғыз акционермен және өзге де мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жасау.

2022 жылғы 2 мамырда Директорлар кеңесі құрамының өкілеттік мерзімі аяқталды. Директорлар кеңесінің жаңа құрамы 2022 жылғы 26 тамызда бекітілді. Директорлар кеңесінің құрамын жаңартуға байланысты жыл сайынғы бағалау (сауалнама) жүргізілген жоқ.

Консультациялық қызметтер көрсететін сыртқы тұлғаларды тарта отырып, Қордың корпоративтік басқаруына, Директорлар кеңесіне және басқармасына бағалау жүргізу мақсатында Қор тиісті бюджет салды. Қордың 2022 жылға арналған мемлекеттік сатып алу жоспарында корпоративтік басқаруды сыртқы бағалау қызметін (ашық конкурс) сатып алу көзделген. Алайда, ашық конкурстың қорытындысы бойынша талапқа сай ұйымның болмауына байланысты сатып алу жарамсыз деп танылды.

Ішкі аудит қызметі

Ішкі аудит қызметі (бұдан әрі - ІАҚ) қызметінің негізгі мақсаты тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару жүйелерін жетілдіруде жүйелі тәсілді қолдану арқылы қорды тиімді басқаруды қамтамасыз етуге арналған тәуелсіз және объективті ақпаратты Қордың Директорлар кеңесіне ұсыну болып табылады.

ІАҚ сандық құрамына 2 штат бірлігі кіреді: басшы және аға аудитор.

ІАҚ өз қызметін Қордың Директорлар Кеңесі бекіткен жылдық аудиторлық жоспарға сәйкес ең жоғары тәуекелдер байланысты және/немесе ішкі бақылау жүйелері ең сенімсіз бағыттар бойынша жүзеге асырады.

Қордың Директорлар кеңесі қабылдаған 2022 жылғы ІАҚ қызметі туралы жылдық есепке сәйкес 2022 жылға арналған ІАҚ жылдық аудиторлық жоспарында көзделген барлық іс-шаралар толық көлемде орындалды.

Жүргізілген аудиторлық іс-шаралардың нәтижелері бойынша ІАҚ бақылауларды жетілдіруге және анықталған анықтауларды қайта іске асырудың салдарын/ ықтималдығын азайтуға бағытталған ұсынымдар берілді.

ІАҚ тоқсан сайынғы негізде берілген ұсынымдардың орындалуына мониторинг жүзеге асырылады және Қордың Директорлар кеңесіне ұсынылады.

Омбудсмен

Омбудсмен Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен тағайындалады және екі жылда бір рет қайта сайлануға жатады (*Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 26 тамыздағы № 6 шешімі*).

Қор омбудсменінің жұмысы Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қордың Корпоративтік басқару кодексіне, Қордың Іскерлік әдеп кодексіне, Қор омбудсмені туралы Ережеге, Қордағы корпоративтік жанжалдардың алдын алу және реттеу жөніндегі ережеге және Қордың басқа да ішкі құжаттарына сәйкес құрылады.

Омбудсмен өз қызметінде тәуелсіз, тек Директорлар кеңесіне бағынады

және есеп береді, сондай-ақ өз қызметін Қордың басқа ішкі құрылымдарына тәуелсіз жүзеге асырады (*Омбудсмен туралы Ереженің 8-тармағының 1-тармақшасы*).

Омбудсменге жүгіну ерікті, бірақ міндетті емес (*Омбудсмен туралы Ереженің 8-тармағының 4-тармақшасы*).

Омбудсменнің рөлі оған жүгінген қызметкерлерге, еңбек дауларына, жанжалдарға қатысушыларға консультация беру және оларға Қазақстан Республикасы заңнамасының нормаларын сақтауды (оның ішінде қажет болған жағдайда құпиялылықты сақтауды) ескере отырып, өзара қолайлы, сындарлы және іске асырылатын шешімді әзірлеуге жәрдемдесу, қызметкерлердің де, Қордың да проблемалық әлеуметтік-еңбек мәселелерін шешуге, сондай ақ Қор қызметкерлерінің іскерлік этика қағидаттарын сақтауына жәрдемдесу болып табылады.

Қор омбудсмені корпоративтік жанжалдарды есепке алу және Қордың ішкі құжаттарына сәйкес корпоративтік жанжалды шешуде делдал рөлін атқарады.

Корпоративтік жанжалдардың алдын алу және реттеу жөніндегі жұмыстың тиімділігі мұндай жанжалдарды толық және тез анықтауды және қоғамның барлық органдарының іс-қимылдарын үйлестіруді көздейді.

Лауазымды адамдар жанжалдың болуы (туындауы) туралы Омбудсменге уақтылы хабарлайды.

Қордың КБК 185 тармағына сәйкес Омбудсменнің көмегімен корпоративтік жанжалдарды Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасы қарайды. Директорлар кеңесінің төрағасы корпоративтік жанжалға тартылған жағдайда, мұндай жағдайларды Тағайындаулар мен сыйақылар жөніндегі комитет қарайды және немесе Директорлар кеңесі үшін Омбудсмен есебіне енгізіледі.

Қордың Корпоративтік басқару кодексінің 189-тармағында Директорлар кеңесі өз құзыретіне жататын мәселелер бойынша корпоративтік жанжалдарды реттеуді жүзеге асыратыны айқындалған. Бұл жағдайда Омбудсменге Директорлар кеңесінің корпоративтік жанжалдың мәні туралы ықтимал хабардар болуын және корпоративтік жанжалды шешудегі делдалдың рөлін қамтамасыз ету міндеті жүктеледі.

Мәселен, 2022 жылдың төртінші тоқсанында лауазымды тұлға Омбудсменге жанжалдың болуы (туындауы) туралы хабарлады, оның қорытындысы бойынша Омбудсмен осы корпоративтік жанжалды шешу жөнінде шаралар қабылдады, нәтижесінде Директорлар Кеңесі төрағасының қатысуынсыз жанжал аяқталды. Омбудсмен Директорлар кеңесін, Директорлар кеңесін тағайындау және марапаттау жөніндегі комитет мүшелерін корпоративтік жанжалдың мәні және корпоративтік жанжалды шешуде делдал ретіндегі рөлі туралы хабардар етті.

2022 жылғы қыркүйектен желтоқсанға дейінгі кезеңде Омбудсменге 47 өтініш түсті, оның ішінде:

- ұжымдық өтініштер – 2;
- жеке өтініштер – 45.

Жанжалды жағдайларды шешуде шешудің ресми әдістері де (*tuicsti комиссиялар арқылы ішкі құжаттарға сәйкес*) және шешудің бейресми әдістері (*әңгіме*) қолданылды. Іскерлік әдеп кодексінің қағидаттарын сақтау мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының қолданыстағы еңбек заңнамасын және Қордың ішкі құжаттарының ережелерін қолдану бөлігінде 17 қызметкерге кеңес берілді.

Комплаенс-менеджер

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-менеджер институты 2022 жылы ресми түрде енгізілді.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 31 мамырдағы № 358 қаулысымен бекітілген Жобалық менеджментті жүзеге асыру қағидаларына сәйкес, сондай-ақ жобалық басқаруды іске асыру шеңберінде Қордың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулық қызмет ерекшеліктерін ескере отырып, Нұсқаулық әзірленді және бекітілді.

2022 жылы сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізілді, оның нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу бойынша жұмыс тобының 19 ұсынымы шығарылды.

Сондай-ақ, Қордың сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі 2022 жылға арналған іс-шаралар жоспарының 2.9-тармағын орындау шеңберінде Қор қызметінің мынадай бағыттары бойынша Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтер жүргізілді:

1) ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде денсаулық сақтау субъектілерінен медициналық қызметтерді сатып алу шарты талаптарының орындалуына мониторингті жүзеге асыру бөлігінде (сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг түрі);

2) ҚР Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-309/2020 бұйрығымен бекітілген ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде көрсетілетін медициналық қызметтерге тарифтерді қалыптастыру қағидалары мен әдістемесіне сәйкес тарифтерді қалыптастыру бөлігінде.

Қызметкерлердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетін қалыптастыру шеңберінде 2022 жылғы 10 тамызда Қордың шақыруы бойынша Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің қызметкерімен ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы заңнамасын насихаттау бойынша іс-шара өткізілді.

Басқарма

Қор басқармасы оның дамуын және қызмет көрсеткіштерінің өсуіне қол жеткізуді қамтамасыз ететін Қордың алқалы атқарушы органы болып табылады, Заңмен, Қазақстан Республикасының өзге де заңнамалық актілерімен және Қордың Жарғысымен, Қордың ішкі құжаттарының сыныптауышымен жатқызылмаған қызметтің кез келген мәселелері бойынша Жалғыз акционердің және Қордың Директорлар кеңесінің құзыретіне жатқызылмаған Қордың Директорлар кеңесінің алдында өзіне жүктелген міндеттердің орындалуы үшін

жауапты болатын шешімдер қабылдауға уәкілетті. Басқарма мүшелерінің құқықтары мен міндеттері Қазақстан Республикасының заңнамасында, Жарғыда, қорды басқару туралы Ережеде және еңбек шартында айқындалады.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 21 ақпандағы №10 бұйрығымен Қордың Басқарма Төрағасы болып Ашуев Айдын Жұмабекұлы сайланды.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 28 желтоқсандағы № 54 ж/в бұйрығымен, сондай-ақ Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 27 тамыздағы №7 шешімімен Қордың Басқарма мүшелері Б. Т. Токежанов пен Р. С. Төлебаевтың өкілеттіктері мерзімінен бұрын тоқтатылды.

Сонымен қатар, Қордың Директорлар кеңесінің 15.03.2022 ж. №3 және 14.10.2022 ж. №10 шешімдерімен Қор Басқармасының құрамына 3 жыл мерзімге Басқарма Төрағасының орынбасарлары А. А. Нұралиев пен Г. Т. Шайхыбекова сайланды.

Қор Басқармасының құрамы (31.12.2022 ж. жағдай бойынша):

- 1) Ашуев Айдын Жұмабекұлы – Басқарма мүшесі, Басқарма Төрағасы;
- 2) Бақтыбаева Ботакөз Маташқызы – Басқарма мүшесі, Басқарма Төрағасының орынбасары;
- 3) Мұхамеджан Ілияс Тұңғышқанұлы – Басқарма мүшесі, Басқарма Төрағасының орынбасары;
- 4) Нұралиев Айдар Аллабергенұлы – Басқарма мүшесі, Басқарма Төрағасының орынбасары;
- 5) Шайхыбекова Гүлжан Тұрарқызы – Басқарма мүшесі, Басқарма Төрағасының орынбасары.

Басқарма жұмысы Қордың Директорлар кеңесінің шешімімен бекітілген «Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ Басқармасы туралы Ережеге (05.12.2016 жылғы № 1 хаттама) сәйкес жүргізіледі.

Сыйақы

Мемлекеттік қызметшілер болып табылатын және өз өкілеттіктерін лауазымдық міндеттеріне сәйкес жүзеге асыратын **Қордың Директорлар кеңесінің мүшелеріне** сыйақы төленбейді. Басқарма Төрағасы Қордың Директорлар кеңесінде жұмыс істегені үшін сыйақы алмайды.

Сыйақыны тек тәуелсіз директорлар алады. Қордың Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақылар мен өтемақылар төлеу шарттары мен тәртібі Жалғыз акционердің шешімімен айқындалады. Сыйақының негізгі нысандары:

- 1) Қордың Директорлар кеңесіне мүшелігі үшін жалпы тіркелген сыйақы;
- 2) Қордың Директорлар кеңесі комитеттерінің күндізгі отырыстарына төраға ретінде қатысқаны үшін қосымша сыйақы;
- 3) тәуелсіз директорлардың тұрақты тұрғылықты жерінен тыс өткізілетін Қордың Директорлар кеңесінің отырыстарына шығуға байланысты шығындарды (жол жүру, тұру, тәуліктік) өтеу. 2022 жылы бұл төлемдер тәуелсіз директорлардың Қордың Директорлар Кеңесінің тұрақты тұрғылықты жерінен

тыс отырыстарына қатысуына байланысты жүзеге асырылмады бейнеконференцбайланыс арқылы жүзеге асырылды;

4) өткізілген комитеттерді ескере отырып, есепті кезеңнің қорытындылары бойынша сыйақылар.

Басқарма мүшелерінің еңбегіне ақы төлеу және **сыйақы** төлеу шарттары Қордың басшы қызметкерлеріне еңбекақы төлеу және сыйлықақы беру қағидаларында айқындалады және Қордың Төрағасы мен Басқарма мүшелеріне еңбекақы төлеу мен сыйлықақы беру шарттарын көрсетеді. Қордың стратегиялық мақсаттарына қол жеткізуге Қордың Төрағасы мен Басқарма мүшелеріне еңбекақы төлеудің және сыйлықақы берудің тиімді жүйесін белгілеу арқылы жәрдемдесуге негізделген.

Қордың Директорлар кеңесі Қордың Төрағасы мен Басқарма мүшелерінің лауазымдық жалақыларының мөлшерін және еңбекақы төлеу шарттарын айқындайды. Қордың Басқарма Төрағасы мен мүшелерінің еңбегіне ақы төлеу жүйесі қызметтің қойылған негізгі көрсеткіштерін орындау кезінде бір жылдағы жұмыс қорытындылары бойынша лауазымдық жалақыны және сыйақыны қамтиды.

Қызмет нәтижелері бойынша сыйақылар белгіленген тәртіппен есепті кезеңдегі аудиттелген қаржылық есептілік негізінде Қаржы-шаруашылық қызметінің нәтижелері бекітілгеннен кейін Қор бюджетінде осы мақсаттарға көзделген ақшалай қаражат шегінде төленеді.

2022 жылы Директорлар кеңесінің тәуелсіз директорларына есептелген сыйақының жалпы сомасы **6 769 445** (алты миллион жеті жүз алпыс тоғыз мың төрт жүз қырық бес) *теңгені* құрады. Басқарма мүшелеріне сыйақы Қордың Директорлар кеңесінің қойылған қызметтің түйінді көрсеткіштерін орындау нәтижелерін қарау бойынша айқындалатын болады.

Корпоративтік басқару кодексінің корпоративтік басқару қағидағтарын сақтау/сақтамау туралы есеп

КБК Қазақстанда және әлемде дамып келе жатқан корпоративтік басқару тәжірибесін ескере отырып және «Акционерлік қоғамдар туралы» ҚР Заңына, «Ұлттық әл-ауқат қорын қоспағанда, мемлекет бақылайтын акционерлік қоғамдарда корпоративтік басқарудың үлгілік кодексін бекіту туралы» ҚР ҰЭМ 2018 жылғы 5 қазандағы № 21 бұйрығына сәйкес келтіру мақсатында Қордың Жалғыз акционерінің 2022 жылғы 6 мамырдағы шешімімен өзектендірілді (№351 бұйрық).

Кодекс Қор ішіндегі және басқа да мүдделі тараптармен қарым-қатынаста тиімділікті, ашықтықты, есептілікті, іскерлік этиканың жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін ол өз қызметі процесінде ұстанатын ережелер мен ұсынымдардың жиынтығы болып табылады және Қор ішіндегі және басқа да мүдделі тараптармен қарым-қатынаста корпоративтік басқару тәсілдерін айқындайды.

Қорды басқару процесінде туындайтын қатынастар, оның ішінде акционер мен Қор органдары арасындағы, Қор және мүдделі тұлғалар арасындағы қатынастар Қазақстан Республикасының заңнамасымен, КБК және Қордың басқа да ішкі құжаттарымен реттеледі. Органдар мен лауазымды адамдардың Қордың Жалғыз акционерінің құқықтары мен мүдделерін қамтамасыз етуге бағытталған рәсімдерді сақтауы, сондай-ақ Қордың Корпоративтік басқару саласындағы Қазақстан Республикасы заңдарының ережелері мен нормаларын, Жарғының ережелерін және Қордың басқа да ішкі құжаттарын сақтауы қамтамасыз етіледі.

КБК сәйкес Кодекстің негізгі қағидаттары:

1) өкілеттіктерді ажырату принципі (ішінара байқалады). Өкілеттіктерді саралауды нақтылау мақсатында Қор өзара іс қимыл туралы регламент пен келісімнің жобаларын әзірлеп Жалғыз акционерге жолдады. Жалғыз акционер ҚР ДСМ мен Қор арасындағы өзара іс-қимыл, оның ішінде тараптардың құқықтары мен міндеттері «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік мүлік туралы» ҚР Заңдарымен, Қордың Жарғысымен, Корпоративтік басқару кодексімен және басқа да нормативтік-құқықтық актілермен регламенттелгенін көрсете отырып, Өзара іс-қимыл туралы регламент пен келісімге қол қойған жоқ.

Денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органды сақтау мақсатында Қордың корпоративтік хатшысы Қордың Корпоративтік басқару кодексінде белгіленген өкілеттіктердің аражігін ажырату қағидатын сақтау туралы Жалғыз акционерге тиісті ақпарат жолдады.

2) Жалғыз акционердің құқықтары мен мүдделерін қорғау қағидаты (сақталады). Жалғыз акционердің құқықтары «Акционерлік қоғамдар туралы», «Мемлекеттік мүлік туралы» ҚР Заңдарында, Қордың Жарғысында айқындалған және практикада сақталады;

3) Директорлар кеңесі мен Басқарманың Қорды тиімді басқару принципі (сақталмайды). Басқарма мен Директорлар кеңесі жұмысының тиімділігі консультациялық қызметтер көрсететін сыртқы тұлғаларды тарта отырып, бағалау әдісімен жүргізіледі. Қор тиісті бюджетті құрды. 2022 жылы корпоративтік басқаруды сыртқы бағалау бойынша қызметті сатып алу көзделген (ашық конкурс). Алайда конкурс өтпеді және қызметті сатып алу жүзеге асырылмады. 2023 жылға бекітілген Мемлекеттік сатып алу жоспарына сәйкес Қор 2023 жылдың қазан айында корпоративтік басқаруды тәуелсіз сыртқы бағалауды ұйымдастыруды жоспарлап отыр.

4) тұрақты даму принципі (сақталады). Стейкхолдерлер картасы және Қордың тұрақты даму стратегиясы әзірленді (*Қордың Директорлар кеңесінің 2021 жылғы «30» маусымдағы шешімі №4 хаттама*);

5) тәуекелдерді басқару принципі, ішкі бақылау және аудит (ішінара сақталады), тәуекел менеджерлерінің деректерді алу процесін автоматтандыру ұсынылады);

6) корпоративтік қақтығыстар мен мүдделер қақтығысын реттеу принципі (сақталады). Қордың Корпоративтік басқару кодексіне, Қордағы корпоративтік жанжалдардың алдын алу және реттеу жөніндегі Ережеге сәйкес

тараптар арасындағы корпоративтік жанжалдардың алдын алу және реттеу жөніндегі шараларды күшейту мақсатында Қордың Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 26 тамыздағы № 6 шешімі негізінде Омбудсмен тағайындалды;

7) *Қордың қызметі туралы ақпаратты ашудың ашықтығы мен объективтілігі қағидаттары (сақталады)*. Жылдық есепті дайындау және бекіту ережелері әзірленді (*Басқарманың 5 наурыздағы №7 шешімі*).

Талдау нәтижелері бойынша Корпоративтік басқару кодексінің 4 қағидаты сақталады, Кодекстің тағы 2 қағидаты ішінара сақталады.

Қор Корпоративтік басқару кодексінің қағидаттары мен ережелерін іске асыру бойынша жұмысты жалғастыруда және Жалғыз акционермен қарым-қатынасты одан әрі жақсарту, Қордың Директорлар кеңесі қызметінің тиімділігін арттыру бойынша тиісті шараларды қабылдауда.

Корпоративтік хатшы Қор органдары арасында тиімді ақпарат алмасуға ықпал етеді және Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне қажетті ақпараттың берілуін қамтамасыз етеді, отырыстардың дайындалуын және өткізілуін, Директорлар кеңесінің отырыстарына материалдардың қалыптастырылуын және қол жеткізілуін қамтамасыз етуді бақылауды жүзеге асырады.

Негізгі тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару жүйесі Қордың стратегиялық мақсаттарына қол жеткізу, қаржылық тұрақтылықты және даму стратегиясында айқындалған басқа да көрсеткіштерді қамтамасыз ету үшін тәуекелдерді уақтылы сәйкестендіруге, бағалауға, мониторингтеуге және оларды төмендету жөнінде шаралар қабылдауға бағытталған Қордың корпоративтік басқару жүйесінің негізгі компоненттерінің бірі болып табылады. Қордың тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі COSO және ISO 31000 халықаралық стандарттарына негізделген.

Қордың Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 15 наурыздағы шешімімен (№3 хаттама) бекітілген 2022 жылға арналған тәуекелдер тізілімі мен картасына сәйкес 12 негізгі тәуекел анықталды, оның ішінде:

қызыл аймақта (апатты тәуекелдер) 6 тәуекел бар;

қызылт сары аймақта (сыни тәуекелдер) 6 тәуекел бар.

Негізгі тәуекелдерді митигациялау және ұстап қалу үшін Қордың негізгі Тәуекелдерін басқару жөніндегі 2022 жылға арналған іс-шаралар жоспары (бұдан әрі-Іс-шаралар жоспары) әзірленді және Қор Басқармасының 2022 жылғы 18 мамырдағы шешімімен (№16 хаттама) бекітілді. Әрбір тәуекел бойынша тәуекелдің туындау ықтималдығын ұстап қалуға және төмендетуге бағытталған іс-шаралар көзделген, тәуекелдердің иелері және іс-шараларды іске асыру мерзімдері айқындалған. Есепті жыл ішінде іс-шаралардың орындалуына тұрақты мониторинг жүргізілді.

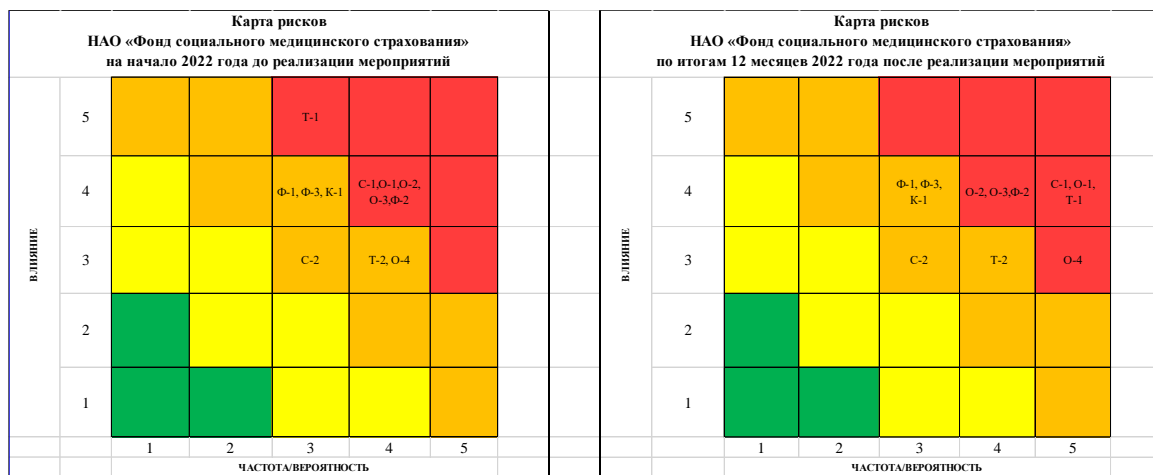
12 тәуекел бойынша деңгейді ерте анықтау және бағалау үшін 21 негізгі тәуекел көрсеткіші (бұдан әрі – НТК) қарастырылған. Есепті кезең ішінде белгіленген коэффициенттер мен пайыздарға сәйкес НТК есептері жүргізілді.

2022 жылдың қорытындысы бойынша тәуекелдерді азайту жөніндегі іс-шаралардың нақты орындалуын, НТК есептеуді, тәуекелдердің ықтималдығы мен әсерін ескере отырып, тәуекелдерді қайта бағалау келесідей жүргізілді:

- сыни (қызыл) аймақтағы 6 тәуекелдің 6 - ы қызыл аймақта қалды, оның 3-і күшейту жағына қарай қайта бағаланды (*МӘМС жүйесінде азаматтардың сақтандырылмау тәуекелі, Медициналық көмектің сапасы мен көлемінің жеткіліксіз мониторингі тәуекелі, Бизнес-процестерді уақтылы және сапасыз автоматтандыру тәуекелі*);

- қызғылт сары аймақтағы 6 тәуекелдің 5 тәуекелі өзгеріссіз қалды, 1 тәуекел қызыл аймаққа өтті (*Кадрлардың тұрақсыздығы тәуекелі*).

1-сурет. 2022 жылға арналған тәуекелдер картасы (тәуекелдерді қайта бағалауды ескере отырып, тәуекелдер картасының өзгеру динамикасы)

Тәуекелдерді басқару жөніндегі 2022 жылғы есеп Қор Басқармасының шешімімен мақұлданған және Қордың Директорлар Кеңесі бекіткен.

Ақпараттық қауіпсіздік

Қордың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етуге бағдарламалық қамтамасыз етудің саясаттарымен, әдістерімен, рәсімдерімен және функцияларымен ұсынылған қажетті процестер мен шаралар кешенін іске асыру арқылы қол жеткізіледі. Бұл іс-шаралар енгізілді, жетілдірілді және Қордың ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

Қордың ақпараттық ресурстарының осалдығына жүйелі түрде сканерлеу жүргізіледі. Осалдықтарды сканерлеу құралдары ақпараттық қауіпсіздіктің маңызды құралдарының бірі болып табылады, өйткені осалдықтар күн сайын пайда болады. Анықталған осалдықтар ақпараттық қауіпсіздік талаптарына сәйкес жойылады.

Сонымен қатар, жергілікті және кіріс трафикті сүзетін жаңа буын құралдарының аппараттық-бағдарламалық кешені пайдаланылады, осылайша Қордың ақпараттық жүйесін белгілі және белгісіз киберқауіптерден қорғаудың жоғары дәрежесін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, «нөлдік күн» қауіптерінің

алдын алу үшін күрделі және мақсатты шабуылдардан қорғау үшін файлдар мен тіркемелерді талдау мен эмуляциялауды қамтамасыз ететін бағдарламалық-аппараттық кешен қолданылады.

Сондай-ақ, ақпараттық қауіпсіздік бойынша хабардарлықты арттыру үшін Қор қызметкерлері оқытылады, оның қорытындысы бойынша «Ақпараттық қауіпсіздік саясатын» білуге тестілеу жүргізіледі.

Директорлар кеңесі 17.04.2020 ж. бекіткен Қордың 2020-2025 жылдарға арналған даму стратегиясына сәйкес, тұрақты түрде Қордың желілік және серверлік инфрақұрылымы, дербес компьютерлері негізінде анықталған осалдықтардың тәуекелдерін азайту және жою бойынша жұмыстар жүргізілуде. Қор пайдаланатын барлық қаражат лицензиялармен қамтамасыз етілген, желілік қауіпсіздік функциялары толық конфигурацияланған және ақпараттық қауіпсіздік талаптарына сәйкес келеді.

Репутациялық қауіпсіздік

Қазақстан Республикасы Конституциясының 76-бабына сәйкес сот билігі азаматтар мен ұйымдардың құқықтарын, бостандықтары мен заңды мүдделерін қорғауды, Республика Конституциясының, заңдарының, өзге де нормативтік құқықтық актілерінің, халықаралық шарттарының орындалуын қамтамасыз етуді жүзеге асырады.

Сот билігі Республиканың Конституциясының, заңдарының, өзге де нормативтік құқықтық актілерінің, халықаралық шарттарының негізінде туындайтын барлық істер мен дауларға қолданылады.

Қор Денсаулық сақтау жүйесінде медициналық қызметтерді сатып алу және төлеу операторы ретінде жұмыс істейді.

Денсаулық сақтау саласындағы құқықтық актілермен олардың жекелеген нормативтік реттеуден тұратын азаматтық-құқықтық қатынастарды жүзеге асыру ерекшеліктерінің, сондай-ақ күшті әлеуметтік құрамдас бөлігінің болуы тұрғысынан Қор қызметінің ерекшеліктерін ескере отырып, бастапқы кезеңде Қордың пайдасына сот тәжірибесі маңызды және прецеденттік сипатта болды.

2022 жылға арналған медициналық қызметтерді сатып алу және төлеу мәселелері бойынша дауларға негізделген бүгінгі таңда қолда бар сот практикасы Қордың заңнаманы ықтимал бұзушылықтардың алдын алудағы маңызды құралдарының бірі және іргетасы болып табылады, сондай-ақ медициналық қызмет көрсетушілермен осы және болашақ шағым жұмыстарын жүргізуде дәлелді негіз болып табылады.

Тұрақты негізде енгізілген сот актілеріне талдау жүргізіледі және ол мына мақсаттар үшін қалыптасады:

1) Қордың медициналық қызметтерді жеткізушілермен, Бірыңғай дистрибьютормен, соның ішінде медициналық қызметтерді сатып алу және төлеу жөніндегі функцияларын жүзеге асыруы кезінде туындаған даулы жағдайларды жүйелеу. Қордың медициналық қызметтерге ақы төлеуді бұзу фактілері бойынша Қорға шығарылған әкімшілік актілерді даулау бөлігінде;

2) сот тәуекелін іске асырудың бастапқы нүктесі болған Қор қызметіндегі кемшіліктерді (олар болған кезде) анықтау.

Қордың ақпараттық жүйелері

2022 жылдың қаңтар – желтоқсан айлары аралығында «Сақтандыру» АЖ «Медициналық көмекке ақы төлеудің бірыңғай жүйесі» кіші жүйесін (бұдан әрі-МКАБЖ) дамыту шеңберінде күнделікті жүктемені және жұмыс істеудің нақты жағдайларын ескере отырып, нақты деректер негізінде «Көрсетілген медициналық көмектің сапасы мен көлемінің мониторингі» модулін пилоттық сынақтан өткізу жүргізілді. Автоматтандыру келесі тапсырмаларды қамтиды:

1) «Басшы АРМ» және «Сарапшы АРМ» модульдерінде сараптаманы экстерриториалды түрде біркелкі бөлу және қайта бөлу функционалы іске асырылды, ақау бойынша толық ақпаратты көрсету, файлды ақауға бекіту, ақауды автоматты түрде қолдану алгоритмі пысықталды;

2) «Өтпелі мониторинг» мониторингінің жаңа түрі бойынша функционал іске асырылды. Мониторингтің бұл түрін автоматтандыру алғаш рет жүргізілді, ҚР ДСМ ақпараттық жүйелерінде осыған ұқсас функционал жоқ;

3) емдеуге жатқызудан бас тартуға сәйкес ҚР ДСМ АЖ-дан деректерді алу бойынша сервиске пысықтау жүргізілді;

4) «Тәуелсіз сараптама» модулінде келесі функциялар жетілдірілді: «Қорытындылар мен ұсынымдар» қосымша бетін қосу, тәуелсіз сарапшымен/бейінді маманмен Шарттың баспа нысанына өзгерістер енгізу (бұдан әрі – ТС/БМ), «Өтінім түрі», «Өтініштер тізімі» қойындысындағы «Жіберу күні» өрістері, «Өтініш түрі» сүзгілерін қосу, сонымен қатар ЖСН-сіз өтінімді қосуға, ТС/БМ есебі пен аяқталған жұмыс актісін құруға болады. Модульді пилоттық апробациялау қорытындысы бойынша **ЕСОМП -ның ағымдағы функционалына модификация**, кейіннен ақпараттық қауіпсіздікті сынауға дайындық жүргізілді.

5) «Электрондық коммерциялық сатып алу» веб-порталын техникалық сүйемелдеу шеңберінде мынадай жұмыстар жүргізілді:

- Қордың орталық аппаратының қызметкерлеріне денсаулық сақтау субъектілерінің деректер базасында денсаулық сақтау субъектілерінде өзгерістер енгізу тарихын қарау функцияларын іске асыру (**жаңа рөл құру**);

- бас ұйымдар мен филиалдар арасындағы **байланысты қосу** бөлігінде «Тіркеу» модулін өзгерту және қажет болған жағдайда денсаулық сақтау субъектілерінің дерекқорына енгізуге немесе сатып алуға өтінім жасау кезеңінде тексерулерді пысықтау;

- өндірістік базасы бар өңірде жеткізуші, бірлескен орындаушы ретінде деректер базасына енгізуге өтінім беру үшін **форматтық-логикалық бақылауды** жүзеге асыру;

- бекітілген нысан бойынша ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде медициналық көмек көрсетуге үміткер денсаулық сақтау

субъектілерінің дерекқорына (дерекқорына) енгізуге (өзектендіруге) өтінімнің баспа нысанын іске асыру;

- бекітілген нысан бойынша ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде медициналық көмек көрсетуге үміткер денсаулық сақтау субъектілерінің дерекқорына (дерекқорына) енгізу (өзектендіру туралы) туралы хабарламаның баспа нысанын іске асыру;

- бекітілген нысан бойынша ТМККК шеңберінде және (немесе) МӘМС жүйесінде медициналық көмек көрсетуге үміткер денсаулық сақтау субъектілерінің дерекқорына (дерекқорына) енгізуге (өзектендіруге) өтінімді қабылдамау туралы хабарламаның баспа нысанын өзектендіру және іске асыру;

- бекітілген форматқа сәйкес денсаулық сақтау субъектілерінің деректер базасының нысанын өзектендіру;

- НҚА-мен танысқан комиссия мүшелерінің ғана дауыс беруге рұқсат беру бөлігінде комиссияның жұмысы жөніндегі функционалды пысықтау;

- денсаулық сақтау субъектісінің тіркеу деректеріне сәйкес ЭЦҚ-мен бірінші басшымен өтінімге қол қоюшы тұлғаны тексеруді іске асыру;

- қорытынды хаттамасын қалыптастыру кезінде көлемдерді орналастырмау себептерінің анықтамалығы іске асырылды;

- «Е-Лицензиялау» МДҚ медициналық қызметке лицензияны қайтарып алу кезінде филиал қызметкерінің растау мүмкіндігімен жеткізушінің мәртебесін «алып тасталды» деп өзгерту бөлігінде денсаулық сақтау субъектілерінің дерекқорын пысықтау;

- өндірістік базада орындалатын қызметтер туралы ақпаратты жүргізу бөлігінде ұйым туралы ақпаратты жүргізу жөніндегі функционалды пысықтау;

- «Денсаулық сақтау субъектілерінің деректер базасы» модулін медициналық көмектің кіші түрлері бойынша деректер базасына енгізуге / өзектендіруге өтінім беру мүмкіндігі бөлігінде пысықтау;

- бекітілген критерийлер бойынша медициналық қызметтер көлемін автоматтандырылған бөлуді жетілдіру бөлігінде денсаулық сақтау субъектілерінен сатып алу веб-порталының «сатып алу» модулін модификациялау (индикаторлар есептеулерін автоматтандыру);

- есептеу логикасын өзгерту, аралық есептеулерді қолдану бөлігінде көлемдерді автоматты бөлу функционалдығын өзгерту, медициналық қызметтердің жаңа түрлері/кіші түрлері үшін автоматты бөлу (III кезең);

- «Шарттар» модулін Қордың бизнес-процестеріне өзгерту.

ҚР ЦДИАӨМ Smart Data Ukimet аналитикалық-ақпараттық платформасында медициналық көмек көлемін жоспарлаудың бизнес-процестерін автоматтандыру үшін құралдар әзірленді және қолданылды. Бұл «Ұлттық ақпараттық технологиялар» АҚ-мен ынтымақтастық Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің ақпараттық жүйелерінен деректердің витриналарын жасауға мүмкіндік берді. Есеп айырысу әдістері егжей тегжейлі сипатталған және қаржыландыру көздеріне бөлуді ескере отырып медициналық көмектің 21 түрі бойынша жүзеге асырылған.

2022 жылы Қордың ақпараттық жүйелерімен іске асырылған интеграциялық өзара іс-қимыл туралы ақпарат.

2022 жылғы қаңтар-желтоқсан кезеңінде «Saqtandyru» АЖ тарапынан Қор мынадай интеграциялық сервистерді әзірледі:

1) болашақ 12 кезеңге төлем жасау арқылы сақтандыру мәртебесін алудың балама әдісі;

2) ҚР ЕХӘҚМ АЖ-мен ақпараттық өзара іс-қимыл арқылы бірыңғай төлем алу.

4.2 АДАМИ КАПИТАЛДЫ ДАМУ

Қор еліміздегі жас, перспективалы және әлеуметтік маңызы бар компаниялардың бірі болып табылады. Компаниядағы басты рөл, атап айтқанда бизнес – процестерді, қойылған мақсаттар мен міндеттерді орындау ұйым қызметкерлеріне (менеджерлерге де, орындаушыларға да) байланысты.

Персоналды дұрыс таңдау және адами ресурстарды дамытуға капиталды инвестициялау, қызметкерлердің еңбек жағдайларына қанағаттануы және басқа да кадрлық мәселелер бүгінгі таңда HR-менеджменттің негізгі функциясы болып табылады.

Қордың жоғары білікті қызметкерлері оның негізгі ресурстары мен бәсекелестік артықшылықтарының бірі болып табылады, ал кадр саясаты стратегиялық жоспарлаудың негізгі элементі.

2022 жылы Қор персоналының орташа тізімдік саны 867 адамды құрады, оның ішінде орталық аппарат бойынша-245 адам, қордың 17 өңірі бойынша - 625 қызметкер. Қор қызметкерлерінің орташа жасы-40 жас.

Персоналдың жас құрылымы:

- 16 жастан 28 жасқа дейінгі 6 % ;

- 29-50 жас аралығындағы 60 % ;

- 51 және одан жоғары жастағы 23 %.

2022 жылға кадр тұрақсыздығы Қор қызметкерлерінің жалпы санының 18,7%-ын құрады.

Қордың кадрлар айналымының артуына салалар (медициналық, IT саласы) арасындағы жалақы деңгейіндегі саралаудың артуы да әсер етті, бұл қор персоналының қанағаттанушылығын бағалау бойынша жүргізілген зерттеумен расталады.

Мониторинг нәтижелері бойынша Қордағы кадрлардың тұрақсыздығы деңгейіне әсер ететін негізгі факторлар анықталды, бұл еңбек қызметінен түсетін табыспен қамтамасыз етілген еңбекақы деңгейі/өмір сүру деңгейі.

Осылайша, қызметкерлерді жоғары нәтижелерге қол жеткізуге ынталандыратын сыйақы жүйесін тиімді басқару үшін ұйымдастырушылық жағдайлар жасау мақсатында Қор қызметкерлерінің жалақы деңгейін қайта қарау жүзеге асырылды.

Адами капиталды дамыту саласындағы стратегиялық бағыттарды регламенттеу мақсатында Қордың Директорлар кеңесінің 2022 жылғы 14 қазандағы № 10 шешімімен қызметкерлердің корпоративтік құндылықтары мен құзыретін, қағидаттарын, түйінді бағыттарын, тиімділіктің негізгі индикаторларын, кадр саясатын іске асыру үшін жағдайларды айқындайтын жаңа редакциядағы Кадр саясаты бекітілді.

Қордың кадр саясатының мақсаты адами капиталды тиімді басқару және дамыту, қызметкерлердің сандық және сапалық құрамын оңтайлы деңгейде ұстап тұру, олардың кәсіби және әлеуметтік дамуы, сондай-ақ жоғары кәсіби деңгейде Қор алдына қойылған стратегиялық міндеттерді шешуді қамтамасыз етуге қабілетті персоналды жаңарту және сақтау процестерінің ақылға қонымды үйлесуі болып табылады.

Қор қызметкерлерін оқыту қажеттілігіне жүргізілген талдау шеңберінде «2022 жылға арналған Қор қызметкерлері персоналының біліктілігін арттыру және дамыту жоспары» қалыптастырылды. Қор қызметкерлерінің біліктілігін арттыруға арналған шығыстар қорды дамытудың 2022 жылға арналған жоспарында көзделген.

2022 жылы персоналды оқыту мен дамытудағы корпоративтік қажеттілікті ескере отырып, Қордың 79 қызметкері оқытылып, қайта даярлаудан өтті.

Дұрыс емес жұмыс процестерінің алдын алу мақсатында қорда жүйелі негізде ішкі оқыту тұжырымдамасы шеңберінде оқыту іс-шаралары өткізіледі.

Қызметкерлерді ішкі оқыту жоспарына сәйкес 2022 жылы келесі оқыту бағдарламалары іске асырылды:

- амбулаториялық деңгейде МӘМС пакеттері;
- МӘМС жүйесінің негізгі мәселелер;
- стационарлық жағдайларда мамандандырылған медициналық көмек көрсету;
- ақпараттық қауіпсіздік талаптары;
- ТМККК шеңберінде және МӘМС жүйесінде медициналық қызметтерге арналған тарифтер;
- құжаттау, құжаттаманы басқару және электрондық құжат айналымы жүйесін пайдалану қағидалары;
- «Е-Өтініш» жүйесінде жұмыс істеу тәртібі;
- қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау, сондай-ақ өрт қауіпсіздігі бойынша нұсқама беру.

Қор Басқармасының 2022 жылғы 26 ақпандағы шешімімен «Қордың кадр резервін қалыптастыру және дайындау қағидалары» бекітілді, онда кадр резервін қалыптастыру мен дайындаудың негізгі қағидаттары: тәртіп, ұйымдастыру мәселелері, резервшілерді есепке алуды жүргізу, даярлау және басқа да аспектілер көрсетіледі.

Қордың кадрлық резервін құрудың мақсаты мансаптық өсу үшін әлеуеті бар қызметкерлерді басшылық лауазымға даярлау және қалыптастыру болып табылады.

Мансаптық даму мен сабақтастықты жоспарлау жөніндегі жобаны іске асыру шеңберінде Қордың 59 қызметкері кадр резервіне іріктеуге қатысуға ниет білдірді. Оның ішінде 25 қызметкер тестілеу нәтижелері бойынша сұрақтардың жалпы санынан 70% - дан аз дұрыс жауап алды.

Кадр резерві жөніндегі комиссияның өткізілген отырыстарының қорытындысы бойынша, сондай-ақ алынған тестілеу нәтижелерін бағалау, ситуациялық міндеттерді шешу, эссе, жария презентация бойынша 10 қызметкер «әңгімелесу» конкурсының соңғы кезеңіне өтті.

Бағалауға және іріктеуге қатысқан кандидаттармен өткізілген әңгімелесу қорытындысы бойынша кадр резерві жөніндегі комиссия мүшелерімен Қордың кадр резервіне қабылдау үшін 7 қызметкер мақұлданды. Бүгінгі таңда Қордың кадр резервінде тұрған Қордың 3 қызметкері жоғары тұрған лауазымдарға тағайындалды.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

«Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру туралы» 2015 жылғы 16 қарашадағы ҚР Заңының 22-бабына сәйкес Қор бухгалтерлік есепті жүргізеді және Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен Қордың меншікті қаражаты мен активтері (МӘМС активтері) бойынша бөлек қаржылық есептілікті ұсынады.

Анықтама: шогырландырылған жылдық қаржылық есептілік жыл сайын қаржылық есептілік депозитарийінің интернет-ресурсында («Акционерлік қоғамдар туралы» ҚР Заңының 76-бабының 4-тармағы, сондай-ақ Қордың ресми интернет-ресурсында) жарияланады.

«Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Кодекстің 69-бабының 5-тармағына сәйкес ТМККК көрсету қызметтеріне ақы төлеуді Қор және (немесе) бюджеттік бағдарламалар әкімшілері жүзеге асырады.

2022 жылы Қор мыналарды бөлек дайындады:

- 1) өз қаражаты бойынша жылдық қаржылық есептілік;
- 2) Қор активтері (МӘМС активтері) бойынша арнайы мақсаттағы есептілік;
- 3) ТМККК шеңберінде денсаулық сақтау субъектілерінің қызметтеріне ақы төлеуге Қорға бөлінген трансферттерді пайдалану жөніндегі арнайы мақсаттағы есептілік.

«Акционерлік қоғамдар туралы» ҚР Заңының 78-бабының 1-тармағына сәйкес қоғам жылдық қаржылық есептілікке аудит жүргізуге міндетті. Осыған байланысты, «Мемлекеттік сатып алу туралы» 2015 жылғы 4 желтоқсандағы ҚР Заңына және 2023 жылғы 5 сәуірдегі № 9273575-ОК1 ашық конкурс тәсілімен мемлекеттік сатып алу қорытындыларына сәйкес Қор мен «Центраудит - Қазақстан «Тәуелсіз аудиторлық компаниясы» ЖШС (бұдан әрі - аудиторлық компания) арасында 2023 жылғы 17 сәуірдегі № 81 қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шарт жасалды.

Аудиторлық компания Қордың меншікті қаражаты бойынша жылдық қаржылық есептілікке, МӘМС активтері бойынша арнайы мақсаттағы қаржылық

есептілікке және 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ТМҚКК шеңберінде денсаулық сақтау субъектілерінің қызметтеріне ақы төлеуге республикалық бюджеттен бөлінген трансферттерді пайдалануға аудит жүргізді.

Аудиторлық компанияның қорытындысына сәйкес Қордың өз қаражаты бойынша қаржылық есептілігі 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың қаржылық жағдайын барлық маңызды аспектілерде сенімді көрсетеді және халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес келеді.

Аудиторлық компанияның қорытындысына сәйкес арнайы мақсаттағы қаржылық есептілік оларды ұсыну негізіне – «Бақылау функцияларын қамтамасыз ету үшін әлеуметтік медициналық сақтандыру қорының қаржылық және өзге де есептілікті ұсыну тізбесін, нысандарын, мерзімдерін бекіту туралы» денсаулық сақтау министрінің 2017 жылғы 16 тамыздағы №612 бұйрығына сәйкес дайындалды.

Қордың меншікті қаражаты бойынша жылдық қаржылық есептілік

Жылдық қаржылық есептілікке мыналар кіреді:

- 1) бухгалтерлік баланс;
- 2) пайда мен залал туралы есеп;
- 3) ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп (Тікелей әдіс);
- 4) капиталдағы өзгерістер туралы есеп;
- 5) қаржылық есептілікке ескертпелер.

Жағдай бойынша бухгалтерлік баланс

мың тенге			
Активтер	Жол коды	Есепті кезеңнің соңына	Есепті кезеңнің басына
I. Қысқа мерзімді активтер:			
Ақша қаражаттары және олардың баламалары	10	1 543 791	2 121 024
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері	11		
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржы активтері	12		
Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын қысқа мерзімді қаржылық активтер	13		
Қысқа мерзімді туынды қаржы құралдары	14		
Басқа қысқа мерзімді қаржы активтері	15		
Қысқа мерзімді сауда және басқа дебиторлық берешек	16	1 710 730	672 311
Жалдау бойынша қысқа мерзімді дебиторлық берешек	17		
Сатып алушылармен шарттар бойынша қысқа мерзімді активтер	18		
Ағымдағы табыс салығы	19		7 975
Қорлар	20	82 280	36 334
Биологиялық активтер	21		
Басқа қысқа мерзімді активтер	22	35 402	28 399
Қысқа мерзімді активтердің жиыны (010-022 жолының сомасы)	100	3 372 203	2 866 043
Сатуға арналған активтер (немесе шығатын топтар)	101		
II. Ұзақ мерзімді активтер			
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері	110		
Басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржы активтері	111		

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша ескерілетін ұзақ мерзімді қаржылық активтер	112		
Ұзақ мерзімді туынды қаржы құралдары	113		
Бастапқы құны бойынша ескерілетін инвестициялар	114		
Үлестік қатысу әдісімен ескерілетін инвестициялар	115		
Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері	116		
Ұзақ мерзімді сауда және басқа дебиторлық берешек	117		
Жалдау бойынша ұзақ мерзімді дебиторлық берешек	118		
Сатып алушылармен шарттар бойынша ұзақ мерзімді активтер	119		
Инвестициялық мүлік	120		
Негізгі қаржы	121	816 558	578 761
Пайдалану құқығы нысанындағы актив	122		
Биологиялық активтер	123		
Барлау және бағалау активтері	124		
Материалдық емес активтер	125	434 389	214 315
Кейінге қалдырылған салық активтері	126		
Басқа да ұзақ мерзімді активтер	127		
Ұзақ мерзімді активтердің жиыны (110-дан 127-ге дейінгі жолдардың сомасы)	200	1 250 947	793 076
Баланс (100 жол + 101 жол + 200 жол)		4 623 150	3 659 119
Міндеттеме және капитал	Код строки	На конец отчетного периода	На начало отчетного периода
III. Қысқа мерзімді міндеттемелер			
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	210		
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	211		
Қысқа мерзімді туынды қаржы құралдары	212		
Басқа қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	213		
Қысқа мерзімді сауда және басқа кредиторлық берешек	214	54 125	43 031
Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері	215	1 230 141	1 176 383
Табыс салығы бойынша ағымдағы салық міндеттемелері	216	104 488	
Қызметкерлерге сыйақы	217	630	983
Қысқа мерзімді жалдау берешегі	218	10 303	
Сатып алушылардың шарттары бойынша қысқа мерзімді міндеттемелер	219		
Мемлекеттік субсидиялар	220		
Төленетін дивидендтер	221		
Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер	222	1 949	109 535
Қысқа мерзімді міндеттемелердің жиыны (210-нан 222-ге дейінгі жолдардың сомасы)	300	1 401 636	1 329 932
Сатуға арналған шығатын топтардың міндеттемелері	301		
IV. Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	310		
Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	311		
Ұзақ мерзімді туынды қаржы құралдары	312		
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	313		
Ұзақ мерзімді сауда және өзге де кредиторлық берешек	314		
Ұзақ мерзімді бағалау міндеттемелері	315		
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	316	34 448	13 576
Қызметкерлерге сыйақы	317		
Ұзақ мерзімді жалдау қарызы	318		
Сатып алушылармен шарттар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелер	319		
Мемлекеттік субсидиялар	320		
Басқа да ұзақ мерзімді міндеттемелер	321		
Ұзақ мерзімді міндеттемелердің жиыны (310-дан 321-ге дейінгі жолдардың сомасы)	400	34 448	13 576
V. Капитал			
Жарғылық (акционерлік) капитал	410	106 050	106 050

Эмиссиялық кіріс	411		
Сатып алынған меншікті үлестік құралдар	412		
Басқа жиынтық кірістің компоненттері	413		
Бөлінбеген пайда (жабылмаған шығын)	414	3 081 016	2 209 561
Басқа капитал	415		
Меншік иелеріне жатқызылатын капиталдың жиынтығы (410-дан 415-ке дейінгі жолдардың сомасы)	420	3 187 066	2 315 611
Бақыланбайтын меншік иелерінің үлесі	421		
Барлығы капитал (420 жол + 421 жол)	500	3 187 066	2 315 611
Баланс (300 жол +301 жол+400 жол + 500 жол)		4 623 150	3 659 119

2022 жылғы кірістер туралы есеп

мың теңге

Көрсеткіштердің атауы	Есепті кезең үшін	Алдыңғы кезең үшін
Тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатудан түсетін түсімдер	10 759 356	9 148 541
Өткізілген тауарлардың, жұмыстар мен қызметтердің өзіндік құны	8 391 039	7 488 249
Жалпы пайда (шығын) (010 жол-011 жол)	2 368 317	1 660 292
Іске асыру бойынша шығыстар	-	-
Әкімшілік шығыстар	1 319 428	1 346 295
Операциялық пайда (залал) жиыны (+/- 012-ден 014-ке дейінгі жолдар)	1 048 889	313 997
Қаржылық кірістер	43 758	85 293
Қаржылық шығындар		
Қауымдасқан ұйымдардың пайдасындағы (залалындағы) және үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін бірлескен қызметтегі ұйымның үлесі		
Басқа кірістер	14 345	13 954
Басқа шығындар	1 500	945 165
Салық салуға дейінгі пайда (залал) (+/- 020-дан 025-ке дейінгі жолдар)	1 105 492	(531 921)
Табыс салығы бойынша шығыстар (-) (кірістер (+))	234 037	110 574
Жалғасып жатқан қызметтен салық салынғаннан кейінгі пайда (залал) (100-жол + 101-жол)	871 455	(642 495)
Тоқтатылған қызметтен салық салынғаннан кейінгі пайда (залал)		
Бір жылдағы пайда (200-жол + 201-жол):	871 455	(642 495)
бас ұйымның иелері	871 455	(642 495)
бақыланбайтын меншік иелерінің үлесі		
Басқа жиынтық табыс, барлығы (сомасы 420 және 440):		
оның ішінде:		
басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау		
қауымдасқан ұйымдардың және үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін бірлескен қызметтің өзге жиынтық табысындағы (залалындағы) үлесі		
кейінге қалдырылған салық бойынша табыс салығы мөлшерлемесінің өзгеруінің әсері		
ақша ағындарын хеджирлеу		
шетелдік ұйымдарға инвестициялар бойынша бағамдық айырмашылық		
шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу		
басқа жиынтық табыстың басқа компоненттері		
пайда (залал)құрамында қайта жіктеу кезіндегі түзету		
басқа жиынтық кіріс компоненттерінің салықтық әсері		
Кейінгі кезеңдердегі кірістерге немесе шығыстарға қайта жіктеуге жататын өзге де жиынтық табыстың жиыны (пайдаға салынатын салықты шегергенде) (410-дан 418-ге дейінгі жолдардың сомасы)		
негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау		
қауымдасқан ұйымдардың және үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін бірлескен қызметтің өзге жиынтық табысындағы (залалындағы) үлесі		

зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залал)		
басқа жиынтық кіріс компоненттерінің салықтық әсері		
басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау		
Кейінгі кезеңдердегі кірістерге немесе шығыстарға қайта жіктеуге жатпайтын өзге де жиынтық табыстың жиыны (пайдаға салынатын салықты шегергенде) (431-ден 435-ке дейінгі жолдардың сомасы)		
Жалпы жиынтық табыс (300-жол + 400-жол)	871 455	(642 495)
Жалпы жиынтық табыс:		
бас ұйымның иелері	871 455	(642 495)
бақыланбайтын меншік иелерінің үлесі		
Акцияға шаққандағы пайда		
оның ішінде:		
Акцияға шаққандағы базалық пайда:		
үздіксіз қызметтен		
тоқтатылған қызметтен		
Акцияға шаққандағы таратылған пайда:		
үздіксіз қызметтен		
тоқтатылған қызметтен		

Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы есеп (тікелей әдіс)

мың теңге

Көрсеткіштердің атауы	Жол коды	Есепті кезең үшін	Алдыңғы кезең үшін
I. Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсімі, барлығы (011-ден 016-ға дейінгі жолдардың сомасы)	10	9 767 542	9 285 615
оның ішінде:			
<i>тауарлар мен қызметтерді сату</i>	<i>11</i>	<i>9 659 445</i>	<i>9 101 844</i>
<i>басқа кірістер</i>	<i>12</i>		
<i>сатып алушылардан, тапсырыс берушілерден алынған аванстар</i>	<i>13</i>	<i>60 970</i>	<i>54 991</i>
<i>сақтандыру шарттары бойынша түсімдер</i>	<i>14</i>		
<i>алынған сыйақылар</i>	<i>15</i>	<i>43 758</i>	<i>85 293</i>
<i>басқа түсімдер</i>	<i>16</i>	<i>3 369</i>	<i>43 487</i>
2. Ақша қаражатының шығуы, барлығы (021-ден 027-ге дейінгі жолдардың сомасы)	20	9 758 454	8 936 453
оның ішінде:			
<i>тауарлар мен қызметтер үшін жеткізушілерге төлемдер</i>	<i>21</i>	<i>1 832 599</i>	<i>1 614 785</i>
<i>тауарлар мен қызметтерді жеткізушілерге берілген аванстар</i>	<i>22</i>	<i>1 898</i>	<i>2 375</i>
<i>еңбекақы төлеу бойынша төлемдер</i>	<i>23</i>	<i>5 603 110</i>	<i>5 208 885</i>
<i>сыйақы төлеу</i>	<i>24</i>		
<i>сақтандыру шарттары бойынша төлемдер</i>	<i>25</i>	<i>6 395</i>	<i>8 833</i>
<i>табыс салығы және бюджетке төленетін басқа да төлемдер</i>	<i>26</i>	<i>1 170 403</i>	<i>1 078 229</i>
<i>басқа төлемдер</i>	<i>27</i>	<i>1 144 049</i>	<i>1 023 346</i>
3. Операциялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (010-жол-020-жол)	30	9 088	349 162
II. Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсімі, барлығы (041-ден 052-ге дейінгі жолдардың сомасы)	40		
оның ішінде:			
<i>негізгі құралдарды іске асыру</i>	<i>41</i>		
<i>материалдық емес активтерді сату</i>	<i>42</i>		
<i>басқа ұзақ мерзімді активтерді сату</i>	<i>43</i>		

басқа ұйымдардың үлестік құралдарын (ениілес ұйымдардан басқа) және бірлескен кәсіпкерлікке қатысу үлестерін іске асыру	44		
басқа ұйымдардың борыштық құралдарын іске асыру	45		
ениілес ұйымдарды бақылауды жоғалтқан кезде өтемақы	46		
ақшалай салымдарды алу	47		
басқа қаржы активтерін сату	48		
фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар және своптар	49		
алынған дивидендтер	50		
алынған сыйақылар	51		
басқа түсімдер	52		
2. Ақша қаражатының шығуы, барлығы (061-ден 073-ке дейінгі жолдардың сомасы)	60	598 708	156 916
оның ішінде:			
негізгі құралдарды сатып алу	61	381 547	70 548
материалдық емес активтерді сатып алу	62	217 161	86 368
басқа ұзақ мерзімді активтерді сатып алу	63		
басқа ұйымдардың үлестік құралдарын (ениілес ұйымдардан басқа) және бірлескен кәсіпкерлікке қатысу үлестерін сатып алу	64		
басқа ұйымдардың борыштық құралдарын сатып алу	65		
ениілес ұйымдарды бақылауды сатып алу	66		
ақшалай салымдарды орналастыру	67		
сыйақы төлеу	68		
басқа қаржы активтерін сатып алу	69		
қарыздар беру	70		
фьючерстік және форвардтық келісімшарттар, опциондар және своптар	71		
қауымдастырылған және ениілес ұйымдарға инвестициялар	72		
басқа төлемдер	73		
3. Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражатының таза сомасы (040-жол-060-жол)	80	(598 708)	(156 916)
III. Қаржылық қызметтен түскен ақша қаражаттарының қозғалысы			
1. Ақша қаражатының түсімі, барлығы (091-ден 094-ке дейінгі жолдардың сомасы)	90		
оның ішінде:			
акциялар мен басқа да қаржы құралдарының эмиссиясы	91		
қарыз алу	92		
алынған сыйақылар	93		
басқа төлемдер	94		
2. Ақша қаражатының шығуы, барлығы (101-ден 105-ке дейінгі жолдардың сомасы)	100		
оның ішінде:			
қарыздарды өтеу	101		
сыйақы төлеу	102		
дивидендтер төлеу	103		
ұйымның акциялары бойынша меншік иелеріне төлемдер	104		
басқа төлемдер	105		
3. Қаржы қызметінен түскен ақша қаражатының таза сомасы (090-жол-100-жол)	110		
4. Валюталардың теңгеге айырбастау бағамдарының әсері	120		
5. Ақша қаражаттарының баланстық құнының және олардың баламаларының өзгеруінің әсері	130	12 387	10 364
6. Ақша қаражатының ұлғаюы +/- азаюы (030 + жолы / - 080 + жолы / - 110 + жолы / - 120 + жолы / - 130 жолы)	140	(577 233)	202 610

7. Есепті кезеңнің басындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	150	2 121 024	1 918 414
8. Есепті кезеңнің соңындағы ақша қаражаттары және олардың баламалары	160	1 543 791	2 121 024

Капиталдағы өзгерістер туралы есеп

мың теңге

Компоненттердің атауы	Жол коды	Меншік иелеріне қатысты капитал		
		Жарғылық (акционерлік) капитал	Бөлінбеген пайда	Барлық капитал
Өткен жылдың 1 қаңтарына арналған сальдо	10	106 050	2 852 056	2 958 106
Есеп саясатындағы өзгеріс	11		-	-
Қайта есептелген сальдо (010 жол + / - 011 жол)	100	106 050	2 852 056	2 958 106
Жалпы жиынтық табыс, барлығы (210-жол + 220-жол):	200		(642 495)	(642 495)
Бір жылдағы пайда (шығын)	210		(642 495)	(642 495)
Өзге жиынтық табыс, барлығы (221-ден 229-ға дейінгі жолдардың сомасы):	220			
оның ішінде:				
басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	221			
басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	222			
негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	223			
қауымдасқан ұйымдардың және үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін бірлескен қызметтің өзге жиынтық табысындағы (залалындағы) үлесі	224			
зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залал)	225			
кейінге қалдырылған салық бойынша табыс салығы мөлшерлемесінің өзгеруінің әсері	226			
ақша ағындарын хеджирлеу (салық әсерін шегергенде)	227			
шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу	228			
шетелдік ұйымдарға инвестициялар бойынша бағамдық айырмашылық	229			
Меншік иелерімен операциялар, барлығы (310-дан 318-ге дейінгі жолдардың сомасы):	300			
оның ішінде:				
Қызметкерлердің акциялармен сыйақылары:	310			
оның ішінде:				
қызметкерлердің қызметтерінің құны				
қызметкерлерді акциялармен марапаттау схемасы бойынша акциялар шығару				
қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемасына қатысты салықтық пайда				
Меншік иелерінің жарналары	311			
Меншікті үлестік құралдарды (акцияларды) шығару	312			

Бизнесті біріктіруге байланысты үлестік құралдарды шығару	313			
Айырбасталатын құралдардың үлестік компоненті (салық әсерін шегергенде)	314			
Дивидендтер төлеу	315			
Меншік иелерінің пайдасына басқа бөлулер	316			
Меншік иелерімен басқа операциялар	317			
Бақылауды жоғалтуға әкеп соқпайтын еншілес ұйымдардағы қатысу үлесіндегі өзгерістер	318			
Басқа операциялар	319			
Есепті жылдың 1 қаңтарына арналған Сальдо (100-жол + 200-жол + 300-жол + 319-жол)	400	106 050	2 209 561	2 315 611
Есеп саясатындағы өзгеріс	401			-
Қайта есептелген сальдо (400 жол + / - 401 жол)	500	106 050	2 209 561	2 315 611
Жалпы жиынтық табыс, барлығы (610-жол + 620-жол):	600		871 455	871 455
Бір жылдағы пайда (шығын)	610		871 455	871 455
Өзге жиынтық табыс, барлығы (621-ден 629-ға дейінгі жолдардың сомасы):	620			
оның ішінде:				
басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын борыштық қаржы құралдарын қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	621			
басқа жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын үлестік қаржы құралдарын қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	622			
негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді қайта бағалау (салық әсерін шегергенде)	623			
қауымдасқан ұйымдардың және үлестік қатысу әдісі бойынша ескерілетін бірлескен қызметтің өзге жиынтық табысындағы (залалындағы) үлесі	624			
зейнетақы міндеттемелері бойынша актуарлық пайда (залал)	625			
кейінге қалдырылған салық бойынша табыс салығы мөлшерлемесінің өзгеруінің әсері	626			
ақша ағындарын хеджирлеу (салық әсерін шегергенде)	627			
шетелдік операцияларға таза инвестицияларды хеджирлеу	628			
шетелдік ұйымдарға инвестициялар бойынша бағамдық айырмашылық	629			
Меншік иелерімен операциялар барлығы (710-дан 718-ге дейінгі жолдардың сомасы)	700			
оның ішінде:				
Қызметкерлердің акциялармен сыйақылары	710			
оның ішінде:				
қызметкерлердің қызметтерінің құны				
қызметкерлерді акциялармен марапаттау схемасы бойынша акциялар шығару				
қызметкерлерге акциялармен сыйақы беру схемасына қатысты салықтық пайда				
Меншік иелерінің жарналары	711			
Меншікті үлестік құралдарды (акцияларды)шығару	712			
Бизнесті біріктіруге байланысты үлестік құралдарды шығару	713			

Айырбасталатын құралдардың үлестік компоненті (салық әсерін шегергенде)	714			
Дивидендтер төлеу	715			
Меншік иелерінің пайдасына басқа бөлулер	716			
Меншік иелерімен басқа операциялар	717			
Бақылауды жоғалтуға әкеп соқпайтын еншілес ұйымдардағы қатысу үлесіндегі өзгерістер	718			
Басқа операциялар	719			
Есепті жылдың 31 желтоқсанындағы сальдо (500 жол + 600 жол + 700 жол + 719 жол)	800	106 050	3 081 016	3 187 066

Төменде жылдық қаржылық есептіліктің жеке позицияларының декодталуы келтірілген.

Ақша қаражаттары және олардың баламалары

мың теңге

	31 декабря 2022 г.	31 декабря 2021 г.
Ағымдағы банктік шоттардағы ақша қаражаттары*	1,394,478	2,074,444
Ағымдағы қазынашылық шоттағы ақша қаражаттары	150,709	60,363
Күтілетін несиелік шығындар**	(1,396)	(13,783)
Барлығы	1,543,791	2,121,024

Қысқа мерзімді сауда және басқа дебиторлық берешек

мың теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Комиссиялық сыйақы бойынша берешек	1,710,323	671,382
Қызметкерлердің қысқа мерзімді берешегі	249	919
Басқа қысқа мерзімді берешек	1,653	1,505
Күтілетін несиелік шығындар*	(1,495)	(1,495)
Барлығы	1,710,730	672,311

Қорлар

2022 және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша тауарлы-материалдық қорлар тиісінше 82 280 мың теңге және 36 334 мың теңге көлемінде кеңсе және офистік материалдарымен ұсынылған.

Басқа қысқа мерзімді активтер

мың теңге

	31 декабря 2022 г.	31 декабря 2021 г.
Болашақ кезеңдердің шығындары	33,027	21,269
Басқа салықтар мен төлемдер бойынша алдын ала төлем*	2,026	4,765
Берілген аванстар	349	2,365
Өз қаражаты бойынша жиыны	35,402	28,399

Негізгі құралдар

мың теңге

	Компьютерлер мен кеңсе жабдықтары	Көлік құралдары	Басқалар	Барлығы
Бастапқы құны				

2021 жылғы 1 қаңтар	497,134	68,624	207,669	773,427
Жеткізушілерден түсетін түсімдер	69,871	-	677	70,548
2021 жылғы 31 желтоқсан	567,005	68,624	208,346	843,975
Жеткізушілерден түсетін түсімдер	381,547	-	-	381,547
2022 жылғы 31 желтоқсан	948,552	68,624	208,346	1,225,522
Жинақталған амортизация				
2021 жылғы 1 қаңтар	82,644	29,410	25,350	137,404
Амортизацияны есептеу	97,221	9,804	20,785	127,810
2021 жылғы 31 желтоқсан	179,865	39,214	46,135	265,214
Амортизацияны есептеу	113,094	9,803	20,853	143,750
2022 жылғы 31 желтоқсан	292,959	49,017	66,988	408,964
Баланстық күн				
2021 жылғы 31 желтоқсан	387,140	29,410	162,211	578,761
2022 жылғы 31 желтоқсан	655,593	19,607	141,358	816,558

Материалдық емес активтер

мың теңге

	Лицензиялық келісімдер	Бағдарламалық қамтамасыз ету	Басқалар	Барлығы
Бастапқы құны				
2021 жылғы 1 қаңтар	24,222	195,589	14	219,825
Жеткізушілерден түсетін түсімдер	-	86,368	-	86,368
Шығу	-	-	(7)	(7)
2021 жылғы 31 желтоқсан	24,222	281,957	7	306,186
Өз күшімен жасалған	-	-	65,418	65,418
Жеткізушілерден түсетін түсімдер	179,161	38,000	-	217,161
2022 жылғы 31 желтоқсан	203,383	319,957	65,425	588,765
Жинақталған амортизация				
2021 жылғы 1 қаңтар	6,028	45,239	-	51,267
Амортизацияны есептеу	3,633	36,971	-	40,604
2021 жылғы 31 желтоқсан	9,661	82,210	-	91,871
Амортизацияны есептеу	12,611	49,894	-	62,505
2022 жылғы 31 желтоқсан	22,272	132,104	-	154,376
Баланстық күн				
2021 жылғы 31 желтоқсан	14,561	199,747	7	214,315
2022 жылғы 31 желтоқсан	181,111	187,853	65,425	434,389

Қысқа мерзімді сауда және басқа кредиторлық берешек

мың теңге

Атауы	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Жеткізушілер мен мердігерлерге берешек	54,125	43,031
Барлығы	54,125	43,031

Қысқа мерзімді бағалау міндеттемелері

мың теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Қызметкерлердің демалысы бойынша Резерв*	281,504	227,746
Басқа резервтер **	948,637	948,637
Барлық резервтер	1,230,141	1,176,383

Басқа қысқа мерзімді міндеттемелер

мың теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Басқа салықтар мен төлемдер бойынша міндеттемелер*	786	85,833
Кепілдік жарналар бойынша берешек	940	23,243
Есеп беретін тұлғалар алдындағы берешек	-	434
Басқа міндеттемелер	223	25
Барлығы	1,949	109,535

Жарғылық (акционерлік) капитал

мың теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсан		2021 жылғы 31 желтоқсан	
	Үлесі, %	Сомасы	Үлесі, %	Сомасы
ҚР Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті	100	106,050	100	106,050

Кіріс

мың теңге

	2022 г.	2021 г.
Комиссионное вознаграждение	10,556,123	8,965,235
Доход от выполнения государственного задания	203,233	183,306
Итого	10,759,356	9,148,541

Сатылған тауарлар мен қызметтердің өзіндік құны

мың теңге

	2022 г.	2021 г.
Еңбекақы	5,632,702	5,092,034
Демалыс резерві	412,778	353,764
Қысқа мерзімді жалдау	715,496	669,165
Еңбекақы төлеуден аударымдар	575,205	531,183
Байланыс қызметтері	347,569	347,446
Амортизация	185,842	147,911
АҚС шарттары бойынша қызметтер (кәсіптік қызметтер)	137,178	109,366
Бағдарламалық қамтамасыз етуді сүйемелдеу	95,192	66,178
Иссапар шығындары	70,160	37,667
ОЖ жұмыс қабілеттілігін техникалық қолдау	55,288	46,451
Пациенттердің және олармен бірге жүретін адамдардың шетелге жол жүруі	44,941	30,284
Байланыс орталығының аутсорсингі	27,480	-
Жарнамалық қызметтер және ақпараттық және имидждік сүйемелдеу қызметтері	23,084	7,619
Материалдар	17,305	16,729
Сақтандыру	4,805	4,078
Лицензиялар	39,255	26,046
Пошта қызметтері	2,281	1,602
Оқыту	2,013	-
Көлік қызметтері	1,590	-
Типографиялық және полиграфиялық қызметтер	759	525
Басқа шығындар	116	201
Барлығы	8,391,039	7,488,249

Әкімшілік шығыстар

мың теңге

	2022 г.	2021 г.
Еңбекақы	852,921	843,827
Демалыс резерві	50,209	55,657
Еңбекақы төлеуден аударымдар	87,154	87,547
Сенімгерлік басқарушының қызметтері	90,166	49,909
Қысқа мерзімді жалдау	95,936	129,341
Байланыс қызметтері	21,486	13,731
Амортизация	20,413	20,503
Банктің қызметтері	19,044	15,731
Іссапар шығындары	18,977	2,793
Көлік қызметтері	16,610	18,483
Аудиторлық қызметтер	16,440	22,900
АҚС шарттары бойынша қызметтер	8,537	41,887
Директорлар кеңесі	7,569	15,250
ОЖ жұмыс қабілеттілігін техникалық қолдау	5,274	5,660
Оқыту	3,461	11,906
Материалдар	1,415	2,004
Сақтандыру	590	493
Лицензиялар	444	676
Типографиялық және полиграфиялық қызметтер	292	326
Пошта қызметтері	231	-
Бағдарламалық қамтамасыз етуді сүйемелдеу	220	92
Сот шығындары	136	1
Басқа шығындар	1,903	7,578
Барлығы	1,319,428	1,346,295

Прочие доходы

мың теңге

	2022 г.	2021 г.
Қаржы активтерінің құнсыздануынан болған шығындарды қалпына келтіруден түсетін кірістер (5 және 6-ескертпелер)	12,387	9,973
Сот шешімі бойынша өтеу	1,631	3,390
Басқа шығындар	327	591
Барлығы	14,345	13,954

Басқа шығындар

мың теңге

	2022 г.	2021 г.
Переоценка прочих резервов (Примечание 12)	-	944,769
Возмещение по решению суда	1,500	355
Басқа шығындар	-	41
Барлығы	1,500	945,165

Табыс салығы бойынша шығыстар (кірістер)

мың теңге

	2022 ж.	2021 ж.
Ағымдағы табыс салығы бойынша шығыстар*	213,283	105,528
Алдыңғы кезеңдердегі есептеулерді түзету*	(118)	-
Кейінге қалдырылған табыс салығы бойынша шығыстар	20,872	5,046
Барлығы	234,037	110,574

Байланысты тараптармен операциялар

Осы қаржылық есеп берудің мақсаттары үшін тараптардың бірі екінші тарапты бақылау мүмкіндігіне ие болса немесе қаржылық немесе операциялық шешімдерді қабылдау кезінде басқа тарапқа елеулі ықпал ету мүмкіндігіне ие болса, тараптар байланысты болып саналады. Байланысты тараптардың ықтимал қатынастарын қарастырған кезде әр жағдайда құқықтық нысанға емес, қатынастардың мәніне назар аударылады.

Байланысты тараптармен мәмілелер тараптар арасында келісілген шарттарда жүргізілді.

Қордың 2022 және 2021 жылдары операциялары болған байланысты тараптарға Қордың негізгі басқару персоналы, сондай-ақ ҚР Үкіметі бақылайтын өзге де ұйымдар кіреді.

Қордың елеулі операцияларды жүзеге асырған немесе елеулі қалдықтары бар байланысты тараптармен қарым-қатынас сипаты ұсынылады.

ҚР Үкіметі бақылайтын кәсіпорындармен негізгі қызмет бойынша мәмілелер:

мың теңге

	ҚР Ұлттық Банкі -Қордың активтері	«ҚР ДСМ» ММ	ҚР Ұлттық Банкі ММ	Барлығы
2022 жылғы 1 қаңтар	671,382	-	-	671,382
Қызметтерді іске асыру	10,556,123	203,233	-	10,759,356
Қызметтерді сатып алу	-	-	(92,819)	(92,819)
Қолма-қол ақша алу	(9,517,182)	(203,233)	-	(9,720,415)
Ақша қаражатын төлеу	-	-	92,819	92,819
2022 жылғы 31 желтоқсан	1,710,323	-	-	1,710,323

Негізгі басқару персоналына сыйақы

2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі басқару персоналы Қордың жалпы саны 5 адамнан тұратын Басқарма мүшелерінен тұрды (2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 5 адам). Кірістер мен шығыстар туралы есепте әкімшілік шығыстар құрамына енгізілген негізгі басқарушы персонал сыйақысының жалпы сомасы 2022 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін 93,806 мың теңгені құрады (2021 ж.: 152,922 мың теңге). Негізгі басқару персоналының сыйақысы Қордың ішкі ережелеріне сәйкес жалақыны, ақылы демалыстарды және өзге де төлемдерді қоса алғанда, барлық төлемдерді қамтиды.

Қаржылық тәуекелдерді басқарудың мақсаттары мен саясаты

Қор қаржы құралдарымен байланысты түрлі тәуекелдерге ұшырайды. Қордың қаржылық активтері мен міндеттемелері қордың есеп саясатына сәйкес жіктеледі. Қор үшін негізгі тәуекелдер нарықтық тәуекел, несиелік тәуекел және өтімділік тәуекелі болып табылады. Қордың тәуекелдерді басқаруын Қор басшылығы үйлестіреді және қаржы нарықтарының құбылмалылығына ұшырауды азайту үшін қорды қысқа және орта мерзімді ақша ағындарымен қамтамасыз етуге бағытталған.

Ұзақ мерзімді қаржылық инвестицияларды басқару тұрақты кіріс алуға бағытталған. Қордың ең маңызды қаржылық тәуекелдері төменде келтірілген. Қордың негізгі қаржы құралдарына қолма-қол ақша, қысқа мерзімді сауда және басқа дебиторлық берешек, қысқа мерзімді сауда және басқа кредиторлық берешек және қысқа мерзімді кредиторлық берешек жатады.

Сенімгерлік басқаруға берілген активтермен байланысты қаржылық тәуекелдер туралы ақпарат және осы тәуекелдерді басқару саясаты жеке есепте берілген.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел-бұл әділ құн немесе қаржы құралы бойынша болашақ ақша ағындары нарықтық бағалардың өзгеруіне байланысты өзгеріп отыратын тәуекел. Нарықтық тәуекел тәуекелдің үш түрін қамтиды: валюталық тәуекел, пайыздық тәуекел және басқа да база тәуекелдері. Қор нарықтық тәуекелді қызметті жоспарлау кезінде қарастырылатын нарықтық жағдайдың теріс өзгеруіне байланысты туындауы мүмкін ықтимал шығындарды мерзімді бағалау арқылы басқарады.

Валюталық тәуекел

Валюталық тәуекел-бұл валюта бағамдарының өзгеруіне байланысты қаржы құралы бойынша әділ құн немесе болашақ ақша ағындарының ауытқу қаупі.

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Қордың қаржылық активтері мен міндеттемелері теңгемен көрсетілген, сондықтан Қор валюталық тәуекелге ұшырамайды.

Пайыздық тәуекел

Пайыздық тәуекел-бұл әділ құн немесе қаржы құралы бойынша болашақ ақша ағындары нарықтық пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруіне байланысты өзгеріп отыратын тәуекел. 2022 және 2021 жылдары өзгермелі пайыздық мөлшерлемелері бар ашық позициялар болмады.

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі-бұл қаржы құралдарымен байланысты міндеттемелерді өтеу үшін қаражат алу кезінде қорда қиындықтар туындау тәуекелі. Өтімділік тәуекелі қаржы активін әділ құнына жақын бағамен тез сата алмау нәтижесінде туындауы мүмкін.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша барлық қысқа мерзімді сауда және басқа кредиторлық берешек және қысқа мерзімді кредиторлық берешек жеткізушілермен және мердігерлермен жасалған шарттардың талаптарына сәйкес 1 айдан 3 айға дейінгі мерзімде өтелуге жатады.

Несиелік тәуекел

Несиелік тәуекел-бұл қаржы құралымен жасалатын операция тараптарының бірі шарт бойынша міндеттемені орындамау салдарынан екінші Тараптың қаржылық шығындардың туындауына себеп болатын тәуекел.

Несиелік тәуекелдің максималды мәні ақша қаражаттары мен олардың баламаларын, сауда және басқа дебиторлық берешекті қамтитын қаржы активтерінің баланстық құнына тең.

Қордың комиссиялық сыйақы алуы ҚР заңнамасымен бекітілген. ҚВ мөлшерін ҚР Үкіметі бекіткен.

2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша сауда және басқа дебиторлық берешек мерзімі өткен болып саналмайды.

Қор ақша қаражаттарына қатысты кредиттік тәуекелді қаржы ұйымдарының тәуелсіз рейтингтерін мониторингтеу арқылы басқарады, онда Қор ақша қаражаттарын төменде орналастырады кестеде банктің рейтингтері және банк

шоттарындағы ақша қаражаттары мен олардың баламаларының қалдықтары көрсетілген:

мың теңге

	Рейтинг		2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан		
«Forte bank» АҚ	Ba2/тұрақты (Moody's)	Ba2/ тұрақты (Moody's)	41,558	650,432
«Қазақстан Халық банкі» АҚ	BB+/ тұрақты (S&P)	BB+/ тұрақты (S&P)	1,342,527	911,197
«Банк ЦентрКредит» АҚ	B1/ тұрақты (Moody's)	B1/ тұрақты (Moody's)	8,997	499,032
«ҚР ҚМ Қазынашылық комитеті» ММ (мемлекеттік тапсырма)	Берілмеген	Берілмеген	150,709	60,363
Барлығы			1,543,791	2,121,024

Капиталды басқару

Қордың капиталы үлестік капиталды және бөлінбеген пайданы қамтиды. Қордың капиталды басқаруға қатысты негізгі мақсаты Қор қызметін жүргізу үшін тұрақты кредит қабілеттілігін және капиталдың барабар деңгейін қамтамасыз ету болып табылады.

Қор қарыз бен капитал балансын оңтайландыру арқылы үздіксіз қызмет принципін ұстануды жалғастыру үшін өз капиталын басқарады.

ҚР заңнамасына сәйкес Қор дивидендтер есептемейді және төлемейді.

Автономия коэффициенті 2022 жылғы 31 желтоқсандағы және 2021 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша келесідей ұсынылған:

мың теңге

	2022 жылғы 31 желтоқсан	2021 жылғы 31 желтоқсан
Меншікті капитал	3,187,066	2,315,611
Активтер	4,623,150	3,659,119
Автономия коэффициенті	0.69	0.63

Есепті күннен кейінгі оқиғалар

2023 жылғы 31 наурызда ҚР ДСМ Қордың назарына ҚР жоғары аудиторлық палатасы жүргізген аудиторлық тексеру нәтижелерін жеткізді. Осы тексеру нәтижелері бойынша нұсқамаға сәйкес ҚР ДСМ 2028 жылғы 3 сәуірге дейінгі мерзімде жол берілген бұзушылықтар салдарынан Қордың өз қаражаты есебінен ТМККК шеңберінде анықталған артық төленген міндеттемелердің сомасын 11 млрд. теңге көлемінде ҚР бюджетіне өтеуді тапсырды. Алайда, 2023 жылғы 1 мамырда МӘМС туралы ҚР Заңына өзгерістер енгізілді, оған сәйкес Қордың комиссиялық сыйақысы ТМККК шеңберінде және (немесе) қызметтерді сатып алу шартынан туындайтын МӘМС жүйесінде қызметтер көрсету үшін Қордың төлеуі бойынша міндеттемелерді, сондай-ақ ТМККК шеңберінде артық төленген міндеттемелерді орындау мәні болып табылмайды.

Заңнамаға енгізілген өзгерістерді ескере отырып, қаржылық есептілікті бекіту күніне жоғарыда көрсетілген міндеттемелерді қаржыландыру көзі мәселесі

келісу сатысында тұр. Осыған байланысты Қор басшылығы резерв жасамау туралы шешім қабылдады.

Қор активтері бойынша арнайы мақсаттағы қаржылық есептілік

МӨМС активтері бойынша 2022 жылғы арнайы мақсаттағы қаржылық есептілік активтерді орналастыру туралы есепті, активтер мен пассивтер бойынша есепті, активтердің түсімдері мен шығуы туралы есепті, күтпеген шығыстарды жабуға арналған резервті пайдалану туралы есепті қамтиды.

Қордың активтері мен пассивтері бойынша есеп

мың теңге			
№	Статьялар атауы	Есепті кезеңнің басында (01.01.2022 ж.), мың теңге	Есепті кезеңнің аяғында (31.12.2022 ж.), мың теңге
	АКТИВТЕР		
	Қысқа мерзімді активтер		
1	ҚР ҰБ ағымдағы шотындағы ақша	90,423,373	96,568,519
2	ҚР ҰБ сенімгерлік басқаруға берілген активтер, оның ішінде:	102,406,821	289,900,910
2.1	ҚР ҰБ инвестициялық шотындағы ақша	821	1,343
2.2	Әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық инвестициялар		
2.3	Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері		
2.4	ҚР ҰБ-дағы қысқа мерзімді депозиттер	102,406,000	289,899,567
2.5	«Кері РЕПО» операциялары бойынша талаптар		
3	Қысқа мерзімді дебиторлық берешек	15,254,078	17,415,767
4	Басқа қысқа мерзімді активтер, оның ішінде:		
4.1	Денсаулық сақтау субъектілеріне берілген қысқа мерзімді аванстар	126,273	160,784
5	Қысқа мерзімді активтердің жиыны	208,210,545	404,045,980
	Ұзақ мерзімді активтер		
6	ҚР ҰБ сенімгерлік басқаруға берілген активтер, оның ішінде:		
6.1	Әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық инвестициялар		
6.2	Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтері	300,651,014	357,671,462
6.3	Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері		
7	Ұзақ мерзімді дебиторлық берешек		
8	Басқа да ұзақ мерзімді активтер		
9	Жалпы ұзақ мерзімді активтер	300,651,014	357,671,462
10	АКТИВТЕРДІҢ ЖИЫНЫ	508,861,559	761,717,442
	ПАССИВТЕР		
	Қысқа мерзімді міндеттемелер		
11	Денсаулық сақтау субъектілерінің талаптары	31,525,849	43,378,522
12	Қор активтерінен кредиторлық берешек КВ	671,382	1,710,324
13	Басқа міндеттемелер		
14	Резервтер		
15	Қысқа мерзімді міндеттемелердің жиыны	32,197,231	45,088,846
	Ұзақ мерзімді міндеттемелер		
16	Басқа міндеттемелер	391,519,298	593,077,675
17	Резервтер	85,145,030	123,550,921
18	Ұзақ мерзімді міндеттемелердің жиыны	476,664,328	716,628,596
19	ПАССИВТЕРДІҢ ЖИЫНЫ	508,861,559	761,717,442

Қор активтерінің түсуі және шығуы туралы есеп

мың теңге

№	Статьялар атауы	Өткен кезеңде, мың теңге	Есепті кезеңде, мың теңге
1	Кезеңнің басындағы активтер	338,693,263	391,519,298
2	Активтердің түсімі	797,415,096	1,162,243,942
	Олардың ішінде:		
2.1	Жұмыс берушілердің аударымдары	195,435,844	369,436,736
2.2	Мемлекет жарналары	346,546,068	435,221,509
2.3	Әскери қызметшілерге, арнаулы мемлекеттік және құқық қорғау органдарының қызметкерлеріне медициналық көмек көрсеткені үшін денсаулық сақтау субъектілеріне көрсетілетін қызметтерге ақы төлеуге арналған Қордың шығындарын өтеуге арналған трансферттер	4,899,975	4,817,557
2.4	Мемлекет жарналарын қоспағанда, МӘМС жарналары	208,794,259	284,707,590
2.5	Аударымдарды және (немесе) жарналарды төлеуді кешіктіргені үшін алынған өсімпұлдар	684,779	1,073,198
2.6	Есептелген инвестициялық кіріс (шығыс), оның ішінде:	40,949,094	66,688,864
2.6.1	Қаржы құралдары бойынша сыйақы алуға байланысты кірістер (шығыстар)	40,949,094	66,688,864
2.6.2	Әділ құны бойынша бағаланатын бағалы қағаздар құнының өзгеруінен түсетін кірістер (шығыстар)		
2.6.3	Басқа активтер құнының өзгеруінен түсетін кірістер (шығыстар)		
2.6.4	Шетел валютасын қайта бағалаудан түсетін кірістер (шығыстар), оның ішінде:		
2.6.4.1	Инвестициялық шоттағы ақшаны және өзге де активтерді қайта бағалаудан түсетін кірістер (шығыстар)		
2.6.4.2	Қаржылық инвестицияларды қайта бағалаудан түсетін кірістер (шығыстар)		
2.6.4.3	Бағалы қағаздардың құнсыздануынан болуы мүмкін шығындарды жабуға арналған резервтерді (провизияларды) қалпына келтіруге (қалыптастыруға) байланысты кірістер (шығыстар)		
2.6.4.4	Инвестициялық қызметтен түсетін өзге де кірістер (шығыстар)		
2.7	Өзге де түсімдер	105,077	298,488
3	Активтердің шығуы	744,589,061	960,685,565
	Олардың ішінде:		
3.1	МӘМС жүйесінде медициналық көмек көрсету бойынша қызметтерге ақы төлеу	716,714,091	911,275,143
3.2	Қор резервтерінен төлем, оның ішінде:		
3.2.1	Күтпеген шығындар резервінен төлеу		
3.2.2	Басқа резервтерден төлеу		
3.3	Аударымдарды және (немесе) жарналарды уақтылы және (немесе) толық төлемегені үшін төлеуші қате Төлеген аударымдарды және (немесе) жарналарды және (немесе) өсімпұлдарды қайтару	276,548	448,408
3.4	Қор активтерінен комиссиялық сыйақы	8,965,235	10,556,123
3.5	Ай сайынғы инвестицияланбаған қалдықты қамтамасыз етуге арналған сома	12,621,745	28,248,194
3.6	Күтпеген шығыстарды жабуға арналған резервті қамтамасыз етуге арналған сома	6,011,442	10,157,697
3.7	Басқа резервтерді қамтамасыз етуге арналған сома		
3.8	Басқа шығу		
4	Кезең соңындағы активтер	391,519,298	593,077,675

Қордың күтпеген шығыстарды жабуға арналған резервін пайдалану туралы есеп

мың теңге

Р/с №	Статьялар атауы	Сомасы мың теңге
1	Есепті кезеңнің басындағы күтпеген шығыстарды жабуға арналған Резерв	22,523,285
2	Есепті кезеңдегі күтпеген шығыстарды жабуға арналған резервті қамтамасыз етуге түсімдер сомасы	10,157,697
3	Есепті кезең ішінде күтпеген шығыстарды жабуға арналған резервтен алынған сома	
4	Есепті кезеңнің соңындағы күтпеген шығыстарды жабуға арналған Резерв	32,680,982

ҚОР ҚЫЗМЕТІНІҢ БАСЫМ БАҒЫТТАРЫ

Қор Ел Президенті қойған міндеттерді іске асыру, МӘМС жүйесінің кемшіліктерін жоюға және денсаулық сақтау жүйесіндегі маңызды институт ретінде Қор қызметінің тиімділігін арттыруға бағытталған жүргізілген мемлекеттік аудит қорытындылары бойынша жоғары аудиторлық Палатаның ұсынымдарын орындау шеңберінде мынадай маңызды басым бағыттарды іске асыруды ескере отырып, даму стратегиясы қайта қаралатын болады:

1) медициналық қызмет көрсетушілер үшін біліктілік талаптарын қатаңдату арқылы медициналық қызметтерді жоспарлау, тариф белгілеу, сатып алу, мониторингтеу және төлеу процестерін **толық цифрландыру**, медициналық қызметтер көрсету және амбулаториялық-дәрі-дәрмекпен қамтамасыз ету саласында ұрлықпен және алаяқтықпен (тіркеулермен) күресу тетіктерін құру шеңберінде тәуекелдерді басқару жүйесін енгізу, верификация, жаңа форматты-логикалық бақылау. E-DENSAULYQ платформасында ECOMP төлем модулін іске асыру жоспарлануда. Мемлекет басшысының 2023 жылғы 19 сәуірдегі елдің әлеуметтік-экономикалық дамуы мәселелері жөніндегі кеңесте берген тапсырмасы шеңберінде, экономикалық саясат жөніндегі кеңес отырысының 2022 жылғы 14 желтоқсандағы хаттамалық тапсырмасы, МӘМС жүйесі мәселелері жөніндегі Премьер-Министрдің 2023 жылғы 13 сәуірдегі хаттамалық тапсырмасы, сондай-ақ, «Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КеАҚ Қазақстан Республикасы Жоғары аудиторлық палатасының мемлекеттік аудиті барысында анықталған бұзушылықтарды жою жөніндегі іс-шаралар жоспарын іске асыру мақсатында бірыңғай цифрлық платформа E-DENSAULYQ - «Сақтандыру» АЖ «Медициналық көмекке ақы төлеудің бірыңғай жүйесі» кіші жүйесін дамыту шеңберінде мониторинг, медициналық көмекке ақы төлеу процестерін цифрландыру жөніндегі жоба көзделген.

Бүгінде Қор E-DENSAULYQ бірыңғай цифрлық платформасы шеңберінде Қордың цифрлық архитектурасын жаңарту бойынша жұмыс жүргізуде, соның нәтижесінде МӘМС жүйесінің барлық әріптестерінің цифрландыру және ақпараттық өзара іс-қимылы, медициналық қызметтерге ақы төлеу тетіктерін жетілдіру және көрсетілген медициналық көмектің сапасы мен көлеміне проактивті мониторинг жүргізу бөлігінде жақсарту күтілуде. Жобаға Денсаулық сақтау жүйесінің бизнес-процестерін реинжиниринг бағдарламасы шеңберінде ҚР ЦДИАӨМ цифрлық үкіметті қолдау орталығының консультанттары және «AS IS – TO BE» бизнес – процестерін модельдеу және шетелдік тәжірибе бойынша тәжірибелерді қолдану бөлігінде ПРООН сарапшылары тартылды;

2) **ТМККК және МӘМС пакеттерін нақты ажырату:** ТМККК және МӘМС қаржы ағындарын бірыңғай пулға біріктіруді көздейтін тиісті заң қабылданды. Алайда, 2020 жылы республикалық бюджеттегі тапшылыққа байланысты COVID-19 пандемиясы жағдайында ТМККК шеңберінде шұғыл түрде стационарлық жағдайларда мамандандырылған медициналық көмек көрсеткені үшін мемлекеттің міндеттемелерін сақтандырылушылар үшін МӘМС

пакетіне жатқыза отырып қысқарту туралы шешім қабылданғанын атап өткен жөн. Осыған байланысты, медициналық көмекті ТМККК және МӘМС пакеттеріне жатқызу критерийлерін айқындау бойынша жұмыс жүргізілетін болады, өйткені қазіргі уақытта «аралас пакет» жұмыс істейді;

3) **қаржыландырудың индикативтік жүйесін енгізу (КРІ)**, ол «нәтиже үшін ақша» қағидаты бойынша қалыптастырылады (медициналық көмек көрсету сапасы үшін). Оны сынақтан өткізу қорытындысы бойынша тариф белгілеу тәсілдері қайта қаралатын болады. Мұнда индикативтік жүйені енгізу медициналық қызмет көрсету саласында сапалы бәсекелестікті дамытуға ықпал ететінін атап өткен жөн;

4) **жан басына қаржыландыруды жетілдіру**, оның шеңберінде лимиттерді айқындау және кейбір медициналық қызметтерді шығыстардың жекелеген баптарына бөлу жолымен өңірлер бөлінісінде көлемдерді біркелкі бөлу проблемасы пысықталатын болады;

5) **медициналық ұйымдардың кредиторлық берешегінің қалыптасуына жол бермеу жөніндегі тетіктерді қалыптастыру**, оның шеңберінде жергілікті атқарушы органдар тарапынан шығынды мемлекеттік медициналық ұйымдарды қосымша қаржыландыру, азаматтар тарапынан медициналық көрсетілетін қызметтерді қоса қаржыландыру мәселелерін ілгерілету жоспарланып отыр. Бұл жұмыс Денсаулық сақтау жүйесінде органдар мен халықтың ортақ жауапкершілігін қалыптастыруға бағытталған;

6) **жүргізілетін PR-жұмысты күшейтуде ашықтықты**, Қордың ағымдағы жұмысы, оның нәтижелері туралы халықтың хабардарлығын арттыруға, кері байланысты жетілдірудің жаңа құралдарын іздеуге баса назар аударылады.

Қор ұжымының алдына басты міндет қойылды-әрбір қабылданған шешім пациенттердің мүдделерін қорғауға, олардың қаржылық тұрақтылығының теңгерімін сақтай отырып, сапалы медициналық көмек алу құқығына және Қазақстан халқының денсаулығын сақтау мен жақсарту үшін МӘМС қатысушыларының ортақ жауапкершілігі қағидатын іске асырудың жаңа құралдарын іздеуге ықпал етуі тиіс.

Аббревиатуралар тізімі

ҚР ДСМ	-	Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі
АДҚ	-	Амбулаториялық-дәрілік қамтамасыз ету
ТМККК	-	Тегін медициналық көмектің кепілдік берілген көлемі
МӘМС	-	Міндетті әлеуметтік медициналық сақтандыру
РБ	-	Республикалық бюджет
ҚНК	-	Қызметтің негізгі көрсеткіштері
ҚР ҰЭМ	-	Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігі
БЖТ	-	Бірыңғай жиынтық төлем
ЕТЖ	-	Ең төменгі жалақы
БО	-	Байланыс орталығы
ШОБ	-	Шағын және орта бизнес
ОКҚ	-	Орталық коммуникациялар қызметі
ЖАО	-	Жергілікті атқарушы органдар
«Атамекен» ҰКП	-	Қазақстан Республикасының Ұлттық Кәсіпкерлер Палатасы
АЖ	-	Ақпараттық жүйе
БАҚ	-	Бұқаралық ақпарат құралдары
ҚР ЦДИАӨМ	-	Қазақстан Республикасы цифрлық даму және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі
ЭЦҚ	-	Электрондық цифрлық қолтаңба
НҚА	-	Нормативтік құқықтық актілер
«Атамекен» ӨКП	-	Қазақстан Республикасының Өңірлік кәсіпкерлер палатасы
ҚР ҰБ	-	Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі
МК	-	Медициналық көмек
ЭКҰ	-	Экстракорпоральды ұрықтандыру
ТБЖ	-	Тәуекелдерді басқару жүйесі
ФЛБ	-	Форматты-логикалық бақылау
КШТ	-	Клиникалық шығындар топтары
КВИ	-	Коронавирустік инфекция
ЖКН	-	Жан басына шаққандағы кешенді норматив
ПЭТ	-	Позитронды-эмиссиялық томография
ҒЗИ	-	Ғылыми-зерттеу институты
ҒО	-	Ғылыми орталық
МҰ	-	Медициналық ұйымдар
АЕК	-	Амбулаториялық-емханалық көмек
ҮЕҮ	-	Үкіметтік емес ұйымдар